

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบ
ประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

พระมาโนช จิตธรมโม (โทมทอง)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบ
ประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

เลขทะเบียน	_____
เลขเรียกหนังสือ	_____
วันที่	_____

พระมาโนช จิตฺติมฺโม (ใหม่ทอง)

หนังสืออ้างอิง
(REFERNCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

B 15316

**THE PEOPLE'S OPINION TOWARDS THE DEMOCATIC POLITICAL
CULTURE OF TAMBOL BAN MAKLUEA IN MUEANG
DISTRICT, NAKHON SAWAN PROVINCE**

PHRAMANOT THITITHAMMO (MAITHONG)

**สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร
ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ**

A THESIS PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

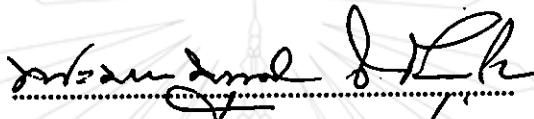
GRADUATE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

B.E. 2556 [2013]

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบ
ประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
ชื่อนักศึกษา : พระมาโนช จิตฺตมฺโม (ไหมทอง)
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

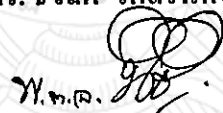

..... รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน (ผศ.ดร.))

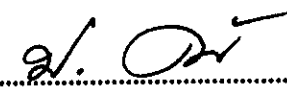
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร)

..... กรรมการ
(ดร. ขวลิต ไหลรินทร์)

..... กรรมการ
(พันตำรวจเอก ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ ศรีวัฒนา)

..... กรรมการ
(ดร. ปัญญา คล้ายเดช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : The People's Opinion Towards the Democratic Political Culture of
Tambol Ban Makluea in Mueang District, Nakhon Sawan Province

Student's Name : Phramanot Thitithammo (Maithong)

Department : Government

Advisor : Assoc. Prof. Sornchai Taomitr

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho (Asst. Prof.Dr.))

Thesis Committee

S. Chaimusik
..... Chairman
(Asst. Prof. (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik)

So
..... Advisor
(Assoc. Prof. Sornchai Taomitr)

Chawalit Lairin
..... Member
(Dr. Chawalit Lairin)

N. Srivatana
..... Member
(Pol. Col. Prof. Dr. Niti Srivatana)

P. Klayadesh
..... Member
(Dr. Panya Klayadesh)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
ชื่อนักศึกษา	: พระมาโนช จิตฺธิมฺโม (ใหม่ทอง)
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร
ปีการศึกษา	: 2555

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 385 คน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หากทดสอบแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าต่ำสุด ดังนี้ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ

2) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ 1) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ รัฐ นักการเมือง ควรให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย 2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ได้แก่ ประชาชนควรให้ความเสมอภาคในการแสดงออกของแต่ละบุคคล 3) ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ ประชาชนควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกตัวแทนที่ดีเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง 4) ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ได้แก่ ประชาชนควรกล้าวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ 5) ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ได้แก่ ประชาชนควรให้การเคารพความคิดเห็นของคนอื่น

Thesis Title : **The People's Opinion Towards the Democratic Political Culture of Tambol Ban Makluea in Mueang District, Nakhon Sawan Province**

Student's Name : **Phramanot Thitithammo (Maithong)**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Sornchai Taomitr**

Academic Year : **B.E. 2555 (2012)**

ABSTRACT

The objectives of this thesis paper were as follows: 1) to study the People's Opinion towards the Democratic culture of Tambol Ban Makluea in Mueang District, Nakhon Sawan Province. 2) to compare the people's Opinion towards the Democratic culture of Tambol Ban Makluea in Mueang District, Nakhon Sawan Province with their different sex, age and education level, and 3) to study the suggestion the approach to support the democratic political culture of Tambol Ban Makluea in Mueang District, Nakhon Sawan Province. This research was a quantitative methodology. Its instrument was questionnaires. The samples were 385 persons. The random sampling was used the Taro Yamane formula. The analyzed statistics were used two ; descriptive and inferential . One consisted of frequency , percentage, mean and standard deviation including T-test and One- Wan ANOVA or F-test .If differentiation was found ,it was tested in a pair by mean of 'Scheffe' with the significant of 0.05

The results of research were found as follows:

1) The Opinion of People towards the Democratic culture of Tambol Ban Makluea in Mueang District, Nakhon Sawan Province in total of medium level. Considering each of aspect found that the maximum level was aspect of not dictatorship and aspect medium was a showing and speaking in public, faithfully royalty and civil duties and aspect of minimum was not respect in the Democratic.

2) The results of hypothesis – test were found that people who had different sex had opinion not different, but people who had education level and career different, had opinion in the political culture different at significant average of 0.05 .

3) The suggestion of people was found that 1) aspect of faithful to democratic was high frequency. Politicians should give the knowledge to people, 2) aspect of equality and royalty was a high frequency too. People should receive the equality in the society, 3) aspect of election the good representative, they should have a good representative also, 4) aspect of public showing and speaking on political culture, they should dare showing and speaking, 5) aspect of non dictatorship was high frequency, people should respect for themselves and others' thinking.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ต
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	17
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย	30
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	55
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63

	๗
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	64
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	66
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	69
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	70
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
4.2 ขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล	73
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	74
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์	76
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	82
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทาง การเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ตำบลท่ามะเกลือ อำเภอ เมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์	110
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
5.1 สรุปผลการวิจัย	115
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	118
5.3 ข้อเสนอแนะ	121
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	121
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	122
บรรณานุกรม	123

ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	129
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	131
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์รวบรวมเก็บข้อมูล	137
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	139
ภาคผนวก จ สรุปผลค่า IOC	146
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	151
ประวัติผู้วิจัย	154

สารบัญญัตราสาร

		หน้า
ตารางที่ 3.1	รายละเอียดของประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน	65
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	74
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	74
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	75
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน	76
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย	77
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค	78
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง	79
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์	80
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	81

ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็น ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามเพศ	82
ตารางที่ 4.11	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทาง การเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัด นครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีเพศต่างกัน	82
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็น ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อ หลักการปกครองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ	83
ตารางที่ 4.13	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทาง การเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัด นครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีเพศต่างกัน	83
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็น ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและ ความเสมอภาค จำแนกตามเพศ	84
ตารางที่ 4.15	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทาง การเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัด นครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ที่มีเพศ ต่างกัน	84
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็น ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่ พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตามเพศ	85
ตารางที่ 4.17	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทาง การเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัด นครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ที่มีเพศ ต่างกัน	85

- ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการ
แสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ จำแนกตามเพศ 86
- ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทาง
การเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัด
นครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ที่
มีเพศต่างกัน 86
- ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ
จำแนกตามเพศ 87
- ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทาง
การเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัด
นครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ที่มีเพศต่างกัน 87
- ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับ
การศึกษา 88
- ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา 88
- ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีระดับ
การศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) 89
- ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อ
หลักการปกครองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา 90

- ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบ
ประชาธิปไตย ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 90
- ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อ
หลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีการ
ของเชฟเฟ้ (Scheffé) 91
- ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและ
ความเสมอภาค จำแนกตามระดับการศึกษา 92
- ตารางที่ 4.29 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค
ของประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 92
- ตารางที่ 4.30 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรี
และความเสมอภาค ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้
(Scheffé) 93
- ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่
พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตามระดับการศึกษา 94
- ตารางที่ 4.32 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความ
เชื่อมั่นในตนเอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 94

- ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) 95
- ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา 96
- ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 96
- ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ จำแนกตามระดับการศึกษา 97
- ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ 97
- ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) 98
- ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามอาชีพ 99

- ตารางที่ 4.40 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีอาชีพต่างกัน 100
- ตารางที่ 4.41 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีระดับ
การศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) 101
- ตารางที่ 4.42 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความ
คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย
ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่น
ศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอาชีพ 102
- ตารางที่ 4.43 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบ
ประชาธิปไตย ที่มีอาชีพต่างกัน 102
- ตารางที่ 4.44 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบล
บ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน
ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย วิธีการ
ของเชฟเฟ้ (Scheffé) 103
- ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความ
คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย
ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นใน
ศักดิ์ศรีและความเสมอภาค จำแนกตามอาชีพ 104
- ตารางที่ 4.46 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ที่
มีอาชีพต่างกัน 104

- ตารางที่ 4.47 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ เมือง จังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้าน ความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) 105
- ตารางที่ 4.48 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความ คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกใน หน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตามอาชีพ 106
- ตารางที่ 4.49 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความ เชื่อมั่นในตนเองของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน 106
- ตารางที่ 4.50 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้าน ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง วิธีการของเชฟ เฟ้ (Scheffé) 107
- ตารางที่ 4.51 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความ คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความ คิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ จำแนกตามอาชีพ 108
- ตารางที่ 4.52 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการ วิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน 108
- ตารางที่ 4.53 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลความ คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจ เป็นเผด็จการ จำแนกตามอาชีพ 109

- ตารางที่ 4.54 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ของประชาชนที่
มีอาชีพต่างกัน 109
- ตารางที่ 4.55 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบ
ประชาธิปไตย 110
- ตารางที่ 4.56 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค 111
- ตารางที่ 4.57 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความ
เชื่อมั่นในตนเอง 111
- ตารางที่ 4.58 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการ
พากษ์วิจารณ์ 112
- ตารางที่ 4.59 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอ
เมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ 113

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงอาณาเขตตำบลบ้านมะเกลือ	56
แผนภูมิที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	62

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ พ.ศ.2475 ปรากฏว่าช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาเกิดรัฐประหารมาโดยตลอด ปรากฏการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงเฉพาะ โครงสร้างทางการเมืองเท่านั้น ความล้มเหลวของการเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นระบอบประชาธิปไตย ทำให้ล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจหลักประชาธิปไตย ไม่รู้คุณค่าในการเป็นเจ้าของอำนาจ อดีปไทย ประชาชนยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบจารีตประเพณีดั้งเดิมอย่างเหนียวแน่น ประชาชนส่วนใหญ่ถูกปลูกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบจารีตประเพณีดั้งเดิมที่ยึดมั่นในระบอบอำนาจนิยม¹

สังคมการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยที่ผ่านมา วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะประชาชนทั่วไปมีความเชื่อว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องของคนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม เมื่อประชาชนมีความคิดความเชื่อเช่นนี้จึงไม่อยากเข้าไปยุ่งกับการเมือง นอกจากนั้นประชาชนยังให้การยอมรับกับอำนาจนิยมยอมรับว่าตนเองไม่มีอำนาจหรือความสามารถทางการเมือง บุคคลที่มีอำนาจ ได้แก่ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือข้าราชการที่พวกตนต้องให้ความเคารพ ให้ความยำเกรง ตลอดจนถึงเชื่อฟังในอำนาจ การที่ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยเป็นเช่นนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้มีโอกาสเรียนรู้เข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง การเมืองไทยมักหยุดชะงักลงเมื่อเกิดรัฐประหาร²

¹รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอส แอนด์ จี กราฟฟิค, 2538), หน้า 282.

²รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช, ปัญหาพัฒนาการเมืองไทย, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2546), หน้า 165.

ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองไทย พบว่า การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ได้เกิดยุคอำมาตยาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นแบบไพร่ฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองแบบอำมาตยาธิปไตย กล่าวคือวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้าประชาชนยอมรับอำนาจรัฐบาล มีความรู้สึกเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองแต่ยังไม่สนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ระบบเศรษฐกิจก้าวหน้าทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในด้านสินค้า บริการ และสารสนเทศก่อให้เกิดชุมชนเมืองใหม่ที่สร้างวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น คนไทยมีวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมได้มีอำนาจมากขึ้นสอดคล้องกับการเมืองแบบมีส่วนร่วมยุคประชาธิปไตย³

วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของมวลสมาชิกในสังคม และได้เป็นตัวการที่ทำให้รูปแบบ และลักษณะของระบบการเมืองในแต่ละสังคมเกิดความแตกต่างกันออกไป การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองเห็นการสะท้อนถึง ความรู้ ความเข้าใจ และความสำนึกทางการเมืองที่สมาชิกของสังคมใดสังคมหนึ่ง มีต่อระบบการเมืองการปกครองในประเทศของตน โดยมีปัญหาในวัฒนธรรมทางการเมืองใน ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง การไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล จึงจะเป็นไปในลักษณะใดขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เขาผู้นั้นเอง

สภาพปัญหาในพื้นที่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้า กล่าวคือ ประชาชนรู้สึกสิทธิเสรีภาพบทบาทของตนเอง รู้อำนาจหน้าที่ของรัฐ แต่ไม่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง ยอมรับอำนาจทางการเมืองโดยมิได้โต้แย้ง ประชาชนถูกรองรับโดยกลุ่มผู้มีอิทธิพล ผู้มีอำนาจเหนือตน ประชาชนมีบทบาทสำคัญเพียงการใช้สิทธิในการเลือกตั้งเท่านั้น เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับนักการเมืองที่มักอ้างว่ามาจากเสียงของประชาชนส่วนใหญ่ รวมถึงการเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบถูกปลุกกระดม ไม่ใช่เข้าร่วมทางการเมืองแบบมีอุดมการณ์ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวของประชาชนเกิดจากวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนเอง

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ต้องการทราบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองไปในทิศทางใด สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย เพื่อนำไปส่งเสริมให้ประชาชนมี

³รศ.ดร.พลศักดิ์ จิตรไกรศิริ, ปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547), หน้า 160.

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการเมืองการปกครองในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชน ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ จึงมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 10,250 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย 2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและ

ความเสมอภาค 3) ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 4) ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ และ 5) ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ -

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

1.5.4 ทำให้สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด หรือการลงความเห็นในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และการแสดงออกซึ่งความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคล กิจกรรม เหตุการณ์ วัตถุสิ่งของ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ โดยสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด ความคิด หรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรได้ การแสดงออกว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย หรือเฉย ๆ ของประชาชนเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

ความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมที่มีผลต่อการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนทั้งในรูปแบบเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย สนับสนุนคัดค้านทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย 2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค 3) ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 4) ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ และ 5) ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ดังนี้

ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง มีความต้องการให้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เห็นด้วยกับการปกครองแบบนี้ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน และมีความเคารพในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย

ด้านมีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค หมายถึง ต้องมีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าในศักดิ์ศรีของบุคคล มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น และความเสมอภาคของมนุษย์รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นทั้งในการพูดการเขียน การแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนก็ตาม คนที่มีจิตใจเป็นแบบประชาธิปไตยจะต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบใดที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้ใด

ด้านมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี ได้แก่ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีความเชื่อมั่นอยู่เสมอว่าจะต้องไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยเหตุสำคัญของการปฏิบัติ เช่นนั้นว่า เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมาย การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการเสียภาษี เป็นต้น

ด้านรู้จักการแสดงความคิดเห็นการแสดงออก หมายถึง รวมทั้งต้องรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการใช้อำนาจหน้าที่ และการปฏิบัติงานของทางราชการ กล่าวคือ ประชาชนต้องคอยตรวจสอบการใช้อำนาจของข้าราชการ และผู้มีอำนาจการเมืองอยู่เสมอ โดยการตรวจสอบคัดค้าน และเหนี่ยวรั้ง มิฉะนั้นอาจนำความหายนะมาสู่สังคมได้

ด้านไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ หมายถึง ในสังคมใดหากคนส่วนใหญ่มีจิตใจดังกล่าว ก็เป็นการยากที่จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จลงได้ ผู้ที่มีจิตใจแบบเผด็จการนั้นคือ ผู้ที่มอบความรับผิดชอบในทุกสิ่งทุกอย่างให้กับผู้นำ ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด การอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้มีอำนาจ โดยปราศจากการโต้แย้ง หรือวิพากษ์วิจารณ์ ฯลฯ การนิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย การไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล การไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ในการใช้สิทธิเสรีภาพของเขา และการยึดมั่นในค่านิยมแบบเดิมรวมทั้งการมีความคิดอ่านที่ตรงข้ามกับการมีจิตใจแบบประชาธิปไตย

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) ระดับประถมศึกษา, 2) ระดับมัธยมศึกษา และ 3) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ 1) รับจ้าง, 2) เกษตรกร, 3) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และ 4) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

สวัสดี นาสมฝัน ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นความเชื่อที่ไม่ตั้ง อยู่บนความแน่นอน หรือความรู้ที่แท้จริงแต่ตั้งที่อยู่ที่ยึดใจความคิดเห็น และการลงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริง หรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้¹

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า สิ่งที่น่าจะรู้ขึ้นในใจ ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในใจ ก่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ต่อไป เช่น เครื่องบินเกิดขึ้น

¹สวัสดี นาสมฝัน, “ความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการปฏิบัติงานจำเนกลักษณะผู้ต้องขังเรือนจำกลางขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสนาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), 2550, หน้า 176.

ได้เพราะความคิดของมนุษย์; สถิติปัญญาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องและสมควร เช่น คน ทำลายของสาธารณะเป็นพวกไม่มีความคิด²

กานแก้ว เปี่ยมมหกุล ได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมทางการศึกษาว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความนึกคิด ความรู้สึกประทับใจ ความเชื่อ การตัดสินใจ เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจ บอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่³

ทิวา บุญคำเนิน ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นการแสดงออกทางด้าน ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และ สภาพแวดล้อม การแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้⁴

พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก ได้ให้ความเห็นว่า ทั้งความคิดเห็นและทัศนคติเป็นเรื่องของ การแสดงออกทางความคิดเห็นในด้านที่เกี่ยวกับตัวเราและความคิดเห็นนั้นยังจะใช้ในเรื่องเกี่ยวกับการ ลงความเห็น (Judgement) และความรู้ (Knowledge) ในขณะที่ทัศนคติเน้นใช้กันมาก ในเรื่อง ที่เกี่ยวกับความรู้สึก (Feeling) ความสามารถ (Preference) และสรุปได้ว่าเรามักใช้คำว่าความคิดเห็น มากกว่าทัศนคติ⁵

จากความหมายดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึก คิด ความเชื่อ และการตัดสินใจในการพิจารณาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง โดย อาศัยพื้นฐานความรู้ การรับรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นส่วนช่วยในการแสดง ความ คิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคล อาจเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่น ๆ ก็ได้

²ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิชั่นส์ จำกัด, 2546), หน้า 231.

³กานแก้ว เปี่ยมมหกุล, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักปลัดเทศบาล ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2550, หน้า 9.

⁴ทิวา บุญคำเนิน, “ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการ สุขาภิบาลต่อปัญหา และอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตจังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2539, หน้า 20.

⁵พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2542, หน้า 10.

2.1.2 ประเภทความคิดเห็น

พจนมา พิชิตปัจจา ได้แบ่งประเภทความคิดเห็นออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การคิดโดยไม่มีจุดหมาย (undirected thinking) หรือเรียกว่า ความคิดแบบเชื่อมโยงเป็นการคิดที่ไม่มีจุดหมาย เป็นอิสระจากการถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขภายนอก

2. การคิดอย่างมีจุดหมาย (The goal-directed thinking) เป็นการคิดที่เกิดขึ้นเมื่อเราต้องการหาคำตอบ หรือหาวิถีทางที่สมเหตุสมผลในการแก้ปัญหา การคิดชนิดนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจน

ความคิดเห็นของบุคคลมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ประการแรกเป็นความรู้ความเข้าใจ (Cognition) ได้แก่ การเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย สำหรับหูและตาเป็นส่วนประกอบทางร่างกายที่ทำให้เกิดทัศนคติมากที่สุด จากการได้เห็น ได้ยิน แล้วสร้างสมเป็นเรื่องราวต่าง ๆ เข้าสู่สมอง โดยสมองเป็นส่วนกำหนดความคิดแยกแยะเหตุผลออกมาเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ ประการที่ 2 เป็นความรู้สึก (affection) ที่แสดงออกมาเองเพื่อบ่งบอกถึงความรัก ความโกรธ หรือความเกลียดชังต่าง ๆ และประการที่ 3 เป็นพฤติกรรม (behavior) เป็นการแสดงออกต่าง ๆ ที่สามารถสังเกตได้⁶

การศึกษาความคิดเห็นนั้นเป็นการศึกษาด้านจิตวิทยาที่อยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน ซึ่งมนุษย์นั้นจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรค โดยคิดหาเหตุผลว่าควรจะทำอย่างไร ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลจะใช้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำหนดนโยบายหรือปรับปรุง แก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเป้าหมาย

2.1.3 วิธีการวัดความคิดเห็น

พจนมาศย์ วิชัยยา กล่าวว่าในการวัดความคิดเห็นของบุคคลสามารถกระทำได้หลายวิธี วิธีที่ใช้กันโดยทั่วไปคือการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็น ก็คือการแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อมูล เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร และจะสามารถทำตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้⁷

⁶พจนมา พิชิตปัจจา, “ความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2543, หน้า 116.

⁷พจนมาศย์ วิชัยยา, “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2545, หน้า 220.

การสร้างมาตรวัดความคิดเห็น ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย นิยมสร้างตามแนวของ Likert's Scale Method ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็น ปฏิฐาน หรือบวก หรือปฏิเสธ หรือลบ⁹

สมนารี คุณปลื้ม ได้เสนอแนะว่า การที่จะให้ใครแสดงความคิดเห็นควรถามกันต่อหน้า (Face to Face) ดีกว่าที่จะให้เขาต้องมาอ่านข้อความหรือเขียนข้อความ ซึ่งแสดงว่าทั้งสองคนเห็นว่าการสัมภาษณ์หรือการสอบถาม จะดีกว่าการตอบแบบสอบถามและถ้าใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนด⁹

พนารัตน์ พ่วงบุญปลุก ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็น ความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร และจะสามารถทำตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้หรือไม่ ความคิดเห็นที่วัดออกมาได้นั้นจะทำให้ผู้บริหารเห็นสมควรหรือไม่เห็นสมควร ในอันที่จะดำเนินตามนโยบายหรือ ล้มเลิกไป¹⁰

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตาม แนวของลิเคอร์ทซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นปฏิฐานหรือ นิเสธ

2.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ดิน ปรัชญพฤทธิ ได้กล่าวเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1) ประสบการณ์ที่บุคคล มีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการ ได้พบเห็น ความคุ้นเคยอาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง จากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็น ประสบการณ์ทางอ้อม

⁹เรื่องเดียวกัน.

⁹สมนารี คุณปลื้ม, ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานามีบุคส์ พับลิชชั่นส์ จำกัด, 2543), หน้า 28.

¹⁰พนารัตน์ พ่วงบุญปลุก, "ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี", วิทยานิพนธ์ปรัญคมศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า 14.

2) ระบบค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยม เนื่องมาจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป¹¹

ติน ปรัชญพฤทธิ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นดังนี้ คือ

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้ความผิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัสซึ่งมีต่อความคิดเห็นไม่คิดต่อบุคคลภายนอก

2. ประสบการณ์โดยตรงจากบุคคล คือ บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเอง หรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความพึงใจและเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน

3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย

4. ทักษะคิดและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมจะต้องมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของ โรงเรียน หน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างกัน ย่อมจะมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย

5. สื่อมวลชน คือ สื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรา ดังนั้นสื่อเหล่านี้ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล¹²

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นนั้นมาจากอิทธิพลหลายด้าน แต่ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือปัจจัยที่มาจากสื่อมวลชน แต่ทั้งนี้สื่อก็ไม่ว่าจะถูกต้องทุกเรื่อง เราจึงต้องใช้ประสบการณ์หลายด้านมาเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง

2.2.1 ความของการเมือง

ชยอนันต์ สมุทวณิช กล่าวว่า การเมือง (Politics) มาจากคำในภาษากรีกว่า "Polis" นั้นมีความสำคัญต่อความหมายและความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่าเมืองในสมัยต่อมาเป็นอย่างมาก¹³

¹¹ติน ปรัชญพฤทธิ, ทฤษฎีองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2538), หน้า 149.

¹²เรื่องเดียวกัน.

¹³ชยอนันต์ สมุทวณิช, "การเมืองแบบทางการกับการเมืองธรรมชาติ", รัฐศาสตร์สาร, ฉบับที่ 10 (มกราคม - สิงหาคม 2527) : 141.

ซัลซ จงส์บัพันท์ กล่าวว่า อิทธิพลทางความคิดของอริสโตเติล (Aristotle) ซึ่งได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นสัตว์การเมืองมีเป้าหมายในการใช้ชีวิต จึงต้องอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชน และชุมชนทางการเมืองจะเป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดของชีวิตมนุษย์ได้ จะเห็นได้ว่าการเมืองเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากชีวิตมนุษย์ได้ เพราะมนุษย์มิได้มีชีวิตอยู่ด้วยสัญชาตญาณเหมือนสัตว์อื่นทั่วไป แต่มนุษย์มีเป้าหมายชีวิต ดังนั้น การมาอยู่ร่วมกันในชุมชนและพัฒนา กิจกรรมทางการเมืองขึ้นจะทำให้มนุษย์สามารถบรรลุถึงธรรมชาติแห่งความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ได้¹⁴

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายความหมายการเมืองไว้ดังนี้

1. งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่ วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ
2. งานบริหารประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ
3. กิจการอำนาจหรือการควบคุมการบริหารแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน¹⁵

กรมศิลปากร อธิบายโดยสรุปคำว่า “การเมือง” ไว้หลายประการ ได้แก่

1. การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ
2. การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่อันชอบธรรม
3. การเมือง คือ เกมการเล่นไฟโป๊กเกอร์อย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลเป็นเดิมพัน
4. การเมือง คือ การประนีประนอมผลประโยชน์ต่าง ๆ
5. การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจของบุคคลคนหนึ่งหรือหลายคน ซึ่งอ้างว่าตนหรือกลุ่มพวกตนเท่านั้นสามารถใช้ความรุนแรงได้โดยชอบธรรม

6. การเมือง คือ ศิลปะและศาสตร์ของการปกครองไทย

กล่าวโดยสรุป “การเมือง” หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม ซึ่งอาจจะมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดกัน หรือมีความคิดเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ทำการต่อสู้กันเพื่อค้นหาบุคคลไปทำหน้าที่ปกครองประเทศแทนพวกเขา และเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจที่จะทำให้พวกเขาสามารถตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมได้โดยชอบธรรม อาจกล่าวได้ว่าเรื่องของการเมืองนี้

¹⁴ซัลซ จงส์บัพันท์, การเมืองเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528), หน้า 145.

¹⁵ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, อ้างแล้ว, หน้า 190.

มีผลกระทบต่อสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างมาก การเมืองคือ กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง อำนาจ และเพื่อการได้มาซึ่งอำนาจ แต่หลังจากการได้อำนาจรัฐแล้ว จะต้องมุ่งไปสู่การบริหาร เพื่อให้การแจกแจงทรัพยากรเป็นไปเพื่อจุดประสงค์และเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ¹⁶

จูติราช หนองหารพิทักษ์ กล่าวว่า “การเมือง (Politics) มีความหมาย 2 อย่าง คือ หมายถึง การต่อสู้กัน และหรือร่วมมือกันเพื่อให้ได้มา ซึ่งอำนาจในการปกครองรัฐประการหนึ่งและ หมายถึง วิธีการหรือระบบในการจัดการให้มหาชนหรือสังคมอยู่กันอย่างปกติสุข โดยการใช้อำนาจ กระจายผลประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ อีกประการหนึ่ง¹⁷

จ่านงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ ให้ความหมายว่า การเมืองเป็นกิจกรรมทางสังคมหรือ ความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจสังคมแบบแผนต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรม หรือ ความสัมพันธ์ทางอำนาจ เช่น แบบแผนที่กำหนดว่าใครเป็นผู้มีอำนาจ การที่จะได้อำนาจกฎเกณฑ์ วิธีการอย่างไร มีวิธีการและขอบเขตในการใช้อำนาจกันอย่างไร ตลอดจนแบบแผนในการสืบทอดหรือ เปลี่ยนแปลงอำนาจ แบบแผนเหล่านี้เรียกว่า สถาบันการเมือง นักสังคมวิทยาถือว่า สถาบันการเมือง เป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบสังคม ในฐานะเป็นวิธีการควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการ¹⁸

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ อาจกล่าวได้ว่า การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคม ทั้งหมด ซึ่งผลประโยชน์ที่แตกต่างกันมารวมกันอยู่ในหน่วยการปกครองหนึ่งเป็นกิจกรรมทั้งที่เป็น เรื่องของความขัดแย้งและการร่วมมือกันระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล โดยกิจกรรมดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับ การให้ ได้มาซึ่งอำนาจหรืออิทธิพล การใช้อำนาจและอิทธิพล รวมตลอดถึงการตัดสินใจ เพื่อจัดระเบียบของสังคม เพื่อควบคุมการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม และเพื่อจัดสรรทรัพยากรอันมี อย่างจำกัด หรือจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า (Value) ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นเศรษฐกิจและคุณค่าที่เป็น นามธรรม ซึ่งมีความหมายต่อบุคคลในสังคม เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับจาก สังคม ฯลฯ จะเห็นได้ว่า การเมืองเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่มีมนุษย์กำหนดขึ้นมา เพื่อประโยชน์ใน การที่จะบรรลุถึงธรรมชาติแห่งความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ มิได้มีเป้าหมายในทางเลวร้าย หรือสิ่ง

¹⁶ลิจิต ธีรเวกิน, ทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการระดับสูงของไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2539), หน้า 49.

¹⁷พันตำรวจตรี จูติราช หนองหารพิทักษ์, “การพัฒนาประชาธิปไตยของไทย : ศีลยากรณ์ การแก้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2532”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย), 2535, หน้า 13.

¹⁸จ่านงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์อักษร, 2530), หน้า 107.

ที่ไม่ดีต่าง ๆ เช่น การหลอกลวง การโกหก ตลบตะแลง การกระทำที่ไม่มีเหตุผล การแก่งแย่งชิงอำนาจอย่างปราศจากความปราณี ความยุ่งยากซับซ้อนวุ่นวาย แต่การเมืองเกิดขึ้นจากปัญหาของความแตกต่างหลากหลาย และพยายามจัดการประสานความแตกต่างเหล่านั้น ให้เป็นสาธารณประโยชน์ที่มีความยุติธรรมสูงสุด เมื่อมนุษย์เรามีความสัมพันธ์กันมากเท่าใด กิจกรรมการเมืองจะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น กติกาและรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่การร่วมกันตกลงใจในทางเลือกต่างๆ ในการใช้ทรัพยากร การแก้ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและการคงอยู่ของสังคมโดยรวม ก็ยังคงเป็นเป้าหมายหลักกิจกรรมทางการเมือง ดังนั้น การเมืองเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ไม่อาจขจัดออกไปหรือแยกออกจากการใช้ชีวิตของคนในสังคมได้

ฐิติราช นองหารพิทักษ์ ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับระบบการเมืองไว้ว่า ระบบการเมืองทุกๆ ระบบมีรากฐานอยู่ที่แนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นผลที่การฝึกอบรมมีต่อการแสดงออกทางการเมืองโดยระบบการเมืองแต่ละระบบนั้น ไม่ได้เป็นผลผลิตของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือคำสั่งจากผู้ปกครองเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงสิ่งที่อยู่ลึกลงไป อันได้แก่วัฒนธรรม จารีตประเพณี และความรู้สึกนึกคิดของคนในประเทศนั้น โดยอัลมอนต์ เรียกว่า วัฒนธรรมการเมือง (Political culture) ได้แก่ ค่านิยมของคนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือสิ่งที่ใกล้ชิดกับการเมืองสำหรับการเมืองในที่นี้ หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง เช่น รัฐธรรมนูญ รัฐสภา รัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจแจกจ่าย แบ่งปัน เสาะแสวงหา กระจาย ลดหรือเพิ่มอำนาจ คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับอำนาจโดยทั่วไปด้วย วัฒนธรรมการเมืองไทยตั้งอยู่บน 2 แนวทาง คือ อิสระนิยมกับอำนาจนิยม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาประเทศอยู่หลายประการ เช่น เมื่อพลังอำนาจอ่อนแรง ความเป็นอิสระนิยมก็จะเข้ามาแทนที่และมีอิทธิพลดังนั้น จึงเกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากประชาธิปไตยนั้น สามารถยังรากและเจริญงอกงามในประเทศที่มีวัฒนธรรมทางการเมือง ที่มีลักษณะสายกลางระหว่างอิสระนิยมกับอำนาจนิยม โดยเฉพาะในระดับที่สูงกว่าตัวปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม เนื่องจากสังคมไทยนั้นเป็นสังคมฐานะนิยม โดยใช้ตำแหน่ง ความรู้ อายุ อำนาจ ทรัพย์สิน เงินทองเป็นเครื่องแสดงฐานะของแต่ละคน บุคคลบางประเภทในสังคม ก็ถือว่าตนมีฐานะสูงกว่าคนอื่นๆ พรรคการเมืองก็มีฐานะต่างกัน วัดก็มีฐานะต่างๆ เช่น อารามชั้นตรี ชั้นโท หรือชั้นเอก วิหารหรือมหาวิหาร ก็ตาม ซึ่งทัศนคติของคนไทยเกี่ยวกับฐานะนี้ เป็นปัญหาในการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยิ่ง¹⁹

¹⁹พ.ต.ต. ฐิติราช นองหารพิทักษ์, “การพัฒนาประชาธิปไตยของไทย : ศึกษากรณีการแก้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2532”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแก้ว, หน้า 147.

เนื่องจากประชาธิปไตยนำไปสู่ระบบที่มีสิทธิเสมอกันในทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างทางฐานะนี้มีรากฐานอยู่ที่อำนาจมากกว่าสิ่งอื่น กล่าวคือ การที่คนมีอำนาจแตกต่างกัน ทำให้คนมีฐานะแตกต่างกัน คนที่มีอำนาจมากย่อมอยู่ในฐานะที่สูงกว่าคนที่มีอำนาจน้อยหรือไม่มีบทบาท เช่น กษัตริย์หรือราชวงศ์ ขุนนาง ผู้ปกครอง เป็นผู้มีฐานะสูงกว่าเนื่องจากมีอำนาจมากกว่า ซึ่งผู้ให้อำนาจนั้น ผู้ที่ยอมมีอำนาจน้อยกว่ายอมเป็นผู้ได้ปกครอง เพื่อหวังผลบางอย่าง ได้แก่ ความอยู่ร่มเย็นเป็นสุข ทรัพย์สินเงินทอง เป็นต้น ซึ่งผู้มีอำนาจก็จะใช้อำนาจนั้นจัดสรรเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองและพรรคพวกต้องการ ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยไม่มีความเป็นกลาง ปัญหาประการต่อไปก็คือ การขาดอุดมการณ์และการติดตามผู้นำที่มีบารมี ซึ่งอุดมการณ์เป็นทัศนคติส่วนตัวของแต่ละคน ไม่ใช่ระบบความคิดของกลุ่ม เพื่อความอยู่รอดและได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ คนจึงมารวมกันอยู่เป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่จะต้องปรับให้เข้ากับแนวทางหรือเป้าหมายของกลุ่ม จนกระทั่งลืมหรือละทิ้งอุดมการณ์ของตนเองไปในที่สุด

2.2.2 ทัศนคติทางการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ กล่าวว่า ทัศนคติทางการเมือง (Political Attitudes) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของบุคคล เป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลนั้นเกี่ยวกับระบบการเมืองและองค์การทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม อาจเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัวหรือสถาบันการศึกษา และสถาบันทางสังคม กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว เรียกว่า Political Socialization Process เป็นกระบวนการที่มีลักษณะของการปลูกฝังและอบรมหล่อหลอมถ่ายทอดสืบต่อกันมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจจะสั้นหรือยาวนานอยู่กับความเชื่อมั่นของคนในกลุ่มนั้น หากกระทำต่อเนื่องกันมาอย่างมั่นคงจะมีผลทำให้บุคคลนั้นเกิดความเชื่อหรือความนิยมตามที่ได้รับ การปลูกฝัง จนทำให้เกิดการยึดมั่นถือมั่นนำมาเป็นวิถีปฏิบัติในชีวิตการเมืองของตน ถ้าบุคคลใดแสดงทัศนคติทางการเมืองตามความรู้ความเข้าใจหรือความเชื่อมั่นที่ตนเองได้รับการปลูกฝัง และอบรมหล่อหลอมต่อเนื่องกันมาจนมีลักษณะเป็นแบบแผนลักษณะดังกล่าว เรียกว่า วัฒนธรรมทางการเมือง²⁰

สมเกียรติ วันทะนะ กล่าวว่า ในช่วงระยะเวลา 3 ทศวรรษเศษ ประเทศไทยมีการใช้กำลังทหารเข้ายึดอำนาจเพื่อเปลี่ยนแปลงระเบียบ กติกา และคณะบุคคลของระบบการเมืองจนประสบความสำเร็จหลายครั้ง ประเทศไทยจึงมีระบบการเมืองที่การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลมิได้ดำเนินไป

²⁰สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, “ทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพฯ”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : กองนโยบายและแผนงานเยาวชน), 2538, หน้า 182.

ตามครรลองของระบอบรัฐธรรมนูญ ประเทศเรายังไม่เคยมีรัฐบาลที่หัวหน้าคณะรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน และสามารถบริหารราชการแผ่นดินอยู่จนครบตามที่กำหนด ในรัฐธรรมนูญเลย ผลของการใช้กำลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังทหาร เป็นมรรควิธีในการได้มา และรักษาไว้ซึ่งอำนาจทางการเมือง เช่นนี้ก่อให้เกิดนิสัยหรือความเคยชินบางอย่างขึ้นในบ้านเมืองของเรานักวิชาการทางรัฐศาสตร์และสังคมวิทยา เรียกนิสัยและความเคยชินแบบนี้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งพอจะสรุปได้ว่ามีลักษณะสำคัญบางประการที่เห็นได้เด่นชัด ดังต่อไปนี้

1. เกิดความมั่งงายทางความคิด ความรู้สึก และความเชื่อว่ากำลังทหารมีเอาไว้สนองประโยชน์ทางการเมืองได้อย่างง่ายดาย และมีความสะดวกและประสิทธิภาพสูงสุด ความมั่งงายนี้มีได้จำกัดอยู่เฉพาะในแวดวงของผู้ที่มีโอกาสในการใช้กำลังทหาร เพื่อผลทางการเมืองเท่านั้น แม้แต่นักการเมืองอาชีพและประชาชนทั่วไป ก็ได้รับการหล่อหลอมให้ได้รับความเคยชินดังกล่าวไปด้วย ความเคยชินก็จะพาให้พวกเราคนไทยโดยทั่วไปมองข้ามทางเลือกดังกล่าวไปเลย โดยมีแนวโน้มที่คิดไว้ก่อนล่วงหน้าแล้วตามความเคยชินว่า เราไม่อาจทนรอต่อการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีได้ ภาษาของผู้นิยมการยึดอำนาจ เรียกสภาวะดังกล่าวนี้อย่างเร้าอารมณ์ว่า เป็นสภาวะที่ สุดแสนที่จะทนทาน

2. ความมั่งงายซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการหล่อหลอมทางวัฒนธรรมทางการเมืองไทยร่วมสมัย เป็นอุปสรรคอย่างมากและโดยตรงต่อการพัฒนาสถาบันทางการเมืองที่จำเป็นสำหรับระบอบประชาธิปไตย เช่น พรรคการเมือง การเลือกตั้ง และโอกาสในการเรียนรู้ทางการเมืองด้วยการปฏิบัติของประชาชน โดยทั่วไป การใช้กำลังยึดอำนาจทางการเมือง ทำให้สถาบันพรรคการเมือง และการเลือกตั้ง ไม่มีความต่อเนื่อง

3. ชนชั้นนำทางการเมือง หรือชนชั้นนำทางอำนาจของประเทศไทย สถาปนาตนเองขึ้นเป็นผู้อุปถัมภ์ประชาชนทั่วไปในทุกมิติของชีวิต แต่ในกระบวนการสถาปนาตนเอง และรักษาอำนาจของตนเองเป็นผู้อุปถัมภ์ประชาชนนั้น ชนชั้นนำทางอำนาจได้อาศัยกลไกของรัฐสร้างภาพตนเองให้เป็นพ่อขุนอุปถัมภ์ ทั้งๆ ที่โดยธาตุแท้แล้วคนเป็นได้เพียงพ่อเลี้ยงใจร้ายเท่านั้น²¹

เราทุกคนล้วนเป็นผลผลิตของระบบการเมืองที่ป่วยไข้ ในระบบการเมืองแบบนี้ไม่มีใครรู้และไม่มีใครอยากใส่ใจว่าชื่อแปลและความเป็นธรรมของบ้านเมือง คืออะไร อยู่ที่ไหนจะได้อะไรอย่างไร และจะรักษาไว้ให้ลูกหลานกันอย่างไร อดีตมีผ่านมากำลังเป็นตัวชี้ขาดความผิชอบชีวิต

²¹ สมเกียรติ วันทะนะ, การประชุมวิชาการประจำปี 2536 : นโยบายทางสังคมสำหรับประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันค้นคว้าพัฒนาประเทศ, 2536), หน้า 187.

ของระบบการเมืองในอนาคต ซึ่งไม่มีนักพยากรณ์การเมืองไทยคนใดกล้ารับประกันว่า กำลังจะหมดความสำคัญในระบบการเมืองของเรา

กล่าวโดยสรุป การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมทั้งปวง ซึ่งผลประโยชน์ที่แตกต่างกันมารวมกันอยู่ในหน่วยการปกครองหนึ่ง ทั้งเรื่องของความขัดแย้งและการร่วมมือกันระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการ ได้มาและการใช้อำนาจหรืออิทธิพล รวมถึงการตัดสินใจเพื่อจัดระเบียบสังคม ควบคุมการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม และเพื่อจัดสรรทรัพยากร หรือสิ่งที่มีคุณค่าอย่างจำกัด การเมืองเป็นกิจกรรมที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา เพื่อประโยชน์ในการที่จะบรรลุถึงธรรมชาติแห่งความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ ส่วนทัศนคติทางการเมืองเป็นเรื่องของความรู้สึคนึกคิดทางการเมืองของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลนั้นที่เกี่ยวกับระบบการเมือง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ถ้าบุคคลใดแสดงทัศนคติทางการเมืองตามความรู้ความเข้าใจ หรือความเชื่อมั่นที่ได้รับมาต่อเนื่องกัน จนเป็นแบบแผนจนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะอำนวยให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย ดังนั้น ก่อนที่จะศึกษาว่าอะไร คือ สาเหตุของปัญหาที่การพัฒนาประชาธิปไตยจึงควรทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมการเมือง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.3.1 ความหมายวัฒนธรรมทางการเมือง

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองต่าง ๆ และต่อบทบาททางการเมืองหรือพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งจำแนกได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ความโน้มเอียงในการรับรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง
2. ความโน้มเอียงในเชิงสร้างความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกผูกพันและความรู้สึกมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับระบบการเมือง
3. ความโน้มเอียงในเชิงประมาณคุณค่า หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ และประเมินเพื่อตัดสินและแสดงความคิดเห็นตลอดจนมีบทบาททางการเมือง²²

²²รองศาสตราจารย์ วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน, ปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, 2546), หน้า 151.

นอกจากนี้ได้อธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของทัศนคติ ความเชื่อ และสภาวะแห่งจิตใจ ที่จะนำมาใช้กำหนดพฤติกรรมทางการเมืองและควบคุมให้บุคคลยอมรับในกติกาของสังคม ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองมี 4 ประการ ได้แก่

1. เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินค่าของบุคคล กลุ่มบุคคล ที่มีต่อบุคคลอื่น ๆ ในระบบการเมืองที่มีต่อสถาบันการเมืองในระบบการเมือง เช่น การที่บุคคล กลุ่มบุคคล ให้ความไว้วางใจหรือความศรัทธาต่อนักการเมือง หรือสถาบันรัฐสภา เป็นต้น

2. เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินค่าของบุคคล กลุ่มบุคคล ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางเชิงอำนาจระหว่างประชาชนในฐานะชนชั้นผู้ปกครองกับผู้นำทางการเมืองในฐานะชนชั้นผู้ปกครองซึ่งสะท้อนให้เห็นซึ่งการยอมรับหรือการต่อต้านการมีอำนาจหรือการใช้อำนาจของผู้ปกครอง

3. เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินค่าของบุคคล กลุ่มบุคคล ที่ยึดมั่นในหลักอิสรภาพและหลักเสรีภาพทางการเมือง และยึดมั่นในหลักความสัมพันธ์แบบอำนาจนิยมหรือความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์

4. เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินค่าของบุคคล กลุ่มบุคคล ที่มีความสอดคล้องกันอันนำไปสู่การสร้างสรรค์ความเป็นเอกภาพทางการเมืองและการใช้ความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองโดยรวม²³

วิสุทธิ โปธิแทน ได้แบ่งความโน้มเอียงการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองไว้ 3 ระดับ ได้แก่

1. ความโน้มเอียงในการเรียนรู้ในระดับระบบการเมืองทั้งหมด (The System Level) เป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ทำให้คนมีความผูกพันกับระบบการเมืองและประเทศ สิ่งสำคัญที่แสดงออกให้เห็นในเรื่องนี้ได้แก่ ความภูมิใจในประเทศชาติของตน ความถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของประเทศหรือความมีเอกลักษณ์และการยอมรับความชอบธรรมในการปกครอง

2. ความโน้มเอียงในการรับรู้ในระดับกระบวนการ (The Process Level) เป็นเรื่องของความคาดหวังและบทบาทของมหาชนต่อกระบวนการทางการเมือง ความโน้มเอียงในการเรียนรู้ในระดับนี้จึงเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับบทบาทของราษฎร ในการมีส่วนร่วมมากหรือน้อย หรือการไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองเลย บทบาทของราษฎรทางการเมืองมี 3 ประเภท ได้แก่

2.1 ผู้มีส่วนร่วม คือราษฎรมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในระบบการเมือง คนเหล่านี้รู้เรื่องการเมืองเป็นอย่างดีสามารถเสนอข้อเรียกร้องต่อระบบการเมือง พิจารณาสับสนุนผู้นำทางการเมืองหรือไม่อย่างไรจากกรกระทำของผู้นำเหล่านั้น

²³ เรื่องเดียวกัน.

2.2 ผู้ได้สังกัด คือราษฎรเชื้อฟั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยคุณณภาพ แต่คนเหล่านี้จะไม่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน

2.3 ผู้ไม่รับรู้ คือราษฎรที่ไม่ค่อยรู้เรื่องการเมือง ซึ่งอาจเขียนไม่ได้ อ่านไม่ออกหรืออยู่ไกลความเจริญ เป็นพวกไม่สนใจทางการเมืองและไม่สนใจว่าการเมืองส่งผลอะไรแก่ตน

3. ความโน้มเอียงในการเรียนรู้ในระดับนโยบาย (The Policy Level) เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับนโยบายของรัฐบาลที่ราษฎรคาดหวังจะให้เห็นอะไรบ้าง จัดลำดับความสำคัญของนโยบายต่าง ๆ อย่างไร และรัฐสามารถดำเนินตามนโยบายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่²⁴

กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ทักษะคติ แบบแผน ความเชื่อ ที่ปลูกฝังให้บุคคล กลุ่มบุคคล มีทักษะคติ แบบแผน ความโน้มเอียงการเรียนรู้ทางการเมืองรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของบุคคล กลุ่มบุคคล ให้รับรู้ถึงสัญลักษณ์ทางการเมืองและวัตถุประสงค์ทางการเมืองของบุคคล กลุ่มบุคคล ในสังคมใดสังคมหนึ่งนำไปสู่ความเป็นเอกภาพและความจงรักภักดีต่อระบบการเมือง

2.3.2 ปัจจัยที่กำหนดลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ ได้ศึกษาปัจจัยที่กำหนดลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ในสังคม พบว่ามี 2 ปัจจัยในกำหนดลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่

1. ปัจจัยทางจิตวิทยา จำแนกได้ดังนี้

1.1 การรับรู้ (Perception) หมายถึง ทรรศนะของบุคคล กลุ่มบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ของการเมือง เช่น ชอบ ไม่ชอบนักการเมือง พรรคการเมือง ฯลฯ การรับรู้นี้จากประสบการณ์ของบุคคล กลุ่มบุคคลอาจมาจากผู้อื่นหรือสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมก็ได้

1.2 ความเชื่อ (Belief) หมายถึง ความคิดหรือความเข้าใจของบุคคล กลุ่มบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ของการเมือง ซึ่งนำไปสู่การแสดงออกพฤติกรรมทางการเมือง

1.3 ทักษะคติ (Attitude) หมายถึง ท่าทีหรือแนวโน้มของความรู้สึกของบุคคล กลุ่มบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ของการเมือง ทั้งนี้ท่าทีหรือแนวโน้มการตอบสนองของบุคคล กลุ่มบุคคลที่มาจากความรู้สึก อารมณ์ และความรู้

1.4 ค่านิยม (Values) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในเชิงประเมินคุณค่าของ บุคคล กลุ่มบุคคล ต่อสิ่งต่าง ๆ ทางการเมือง ทั้งที่มีผลมาจากประสบการณ์ของบุคคล กลุ่มบุคคลที่ได้สร้างมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจเพื่อแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง

²⁴วิสุทธิ์ โปธิแทน, แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา, 2550), หน้า 155.

1.5 การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการในการได้รับซึ่งประสบการณ์ทางการเมืองของบุคคล กลุ่มบุคคล ที่ส่งผลให้มีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล/กลุ่มบุคคล เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ไม่เคยสนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อ ได้รู้ข้อมูลข่าวสารจากการไปฟังปราศรัยหาเสียงมีผลให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เป็นต้น

1.6 การจูงใจ (Motivation) หมายถึง กระบวนการกระตุ้นหรือเร้าผลักดันให้บุคคล/กลุ่มบุคคล แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมือง เพราะมีแรงจูงใจภายใน หมายถึง ความพึงพอใจ แรงจูงใจภายนอก หมายถึง การได้รับประโยชน์สิ่งตอบแทนจากบุคคล/กลุ่มบุคคลอื่น

1.7 ความต้องการ (Wants) หมายถึง แรงผลักดันให้บุคคล กลุ่มบุคคลแสดงออก ซึ่งบทบาทหรือพฤติกรรมทางการเมือง

1.8 บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ผลรวมของความคิดความเชื่อ ค่านิยม นิสัย และทัศนคติของบุคคล กลุ่มบุคคลตั้งสมมาจากการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม

2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นวิธีสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคล กลุ่มบุคคล กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองระดับครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน สื่อสารมวลชน และปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ในแต่ละวันล้วนมีส่วนกำหนดรูปแบบและประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคล กลุ่มบุคคล²⁵

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากการสะสมความโน้มเอียงของประชาชนที่มีต่อองค์กรพื้นฐานของระบบการเมืองสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับได้แก่

1. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อของสมาชิกในสังคมต่อระบบการเมือง เช่น ความชื่นชมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม
2. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับการกระทำเป็นแบบแผนวิธีการปฏิบัติในทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การหาเสียง และการชุมนุมประท้วง เป็นต้น
3. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ซึ่งระบบสังคมได้จัดตั้งขึ้น ได้แก่ สถาบันทางการเมืองต่าง ๆ พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น²⁶

²⁵รองศาสตราจารย์วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, สถาบันและกระบวนการทางการเมือง, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546), หน้า 153.

²⁶รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา, อ้างแล้ว, หน้า 264.

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

ใครคนนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุน

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่กำหนดลักษณะวัฒนธรรมทางการเมือง คือ ความคิด ความเชื่อ การกล่อมเกลา การกระทำ สัญลักษณ์และวัตถุทางการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนด คุณลักษณะทางวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในสังคมเพื่อให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองตามที่สังคมต้องการ

2.3.3 ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวรรณ ได้กล่าวไว้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองปัจจุบันมีความผสมผสานแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมจำกัดวงแคบผสมแบบไพร่ฟ้า (Parochial-Subject political culture) มักปรากฏในสังคมที่มีการพัฒนาก้าวหน้ามากขึ้นกว่าเดิม โดยสังคมนั้นมีรัฐบาลกลางเกิดขึ้นแทนที่ระบบสังคมเผ่า ประชาชนได้หันมายอมรับอำนาจของรัฐบาล โดยคุณภาพแต่ประชาชนยังไม่สนใจเข้าร่วมทางการเมือง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมกับแบบมีส่วนร่วม (Subject-participant political culture) มักปรากฏในสังคมที่กำลังพัฒนาทั้งหลายโดยประชาชนบางกลุ่มซึ่งเป็นส่วนน้อยสนใจและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่คนส่วนใหญ่ไม่สนใจการเมืองเลยโดยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าแฝงอยู่ เป็นการยอมรับในอำนาจของผู้ปกครองมากกว่า มีความเชื่อมั่นในความสามารถทางการเมืองของตนเอง ไม่ได้แย่งชิงแม้ผู้ปกครองใช้อำนาจเกินขอบเขตละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมจำกัดวงแคบผสมแบบมีส่วนร่วม (Parochial-participant political culture) มักปรากฏในสังคมที่ประกอบด้วยหลายเชื้อชาติหรือหลายเผ่าชน ซึ่งต่างก็มีความผูกพันภายในชนชาติตนเองอย่างแน่นแฟ้น จึงต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของเชื้อชาติ/เผ่าชนของตน เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองมาเลเซีย สิงคโปร์²⁷

ศิริมด เปี่ยมวิทยาคูล ยังได้ทำการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 3 รูปแบบ โดยได้ใช้ปัจจัยเกี่ยวกับความสำคัญทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน มาใช้เป็นกรอบการพิจารณา ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบจำกัดวงแคบ (Parochial Culture) พบในสังคมที่ล่าช้า ไม่มีการเมืองจำแนกบทบาทและหน้าที่ออกจากกันอย่างชัดเจน ผู้นำผูกขาดการใช้อำนาจ จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง ไม่รู้ร้อนรู้หนาวกับเหตุการณ์

²⁷ รองศาสตราจารย์ วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวรรณ, ปัญหาพัฒนาการเมืองไทย, อ่างแก้ว, หน้า 154.

ทางการเมือง ไม่รับรู้ในการปฏิบัติงานของสถาบันทางการเมือง ไม่สนใจโยคีและไม่คิดว่าตนเองควรจะมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) พบในสังคมที่มีการพัฒนาต่ำกว่าแบบแรก ประชาชนมีการเรียนรู้ทางการเมืองค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในการรับรู้นโยบาย และการปฏิบัติงานของรัฐบาล ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง โดยทั่วไปและยอมรับในการใช้อำนาจของรัฐบาลและผู้นำ แต่ในด้านการเข้ามีส่วนร่วมจะมีอยู่ในระดับต่ำ เว้นแต่จะเป็นการเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะที่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น ประชาชนจึงไม่สนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม และไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินนโยบาย หรือสามารถมีอิทธิพลต่อผู้นำ หรือต่อกระบวนการทางการเมืองได้

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) พบในสังคมที่มีการพัฒนาทางการเมืองที่เจริญก้าวหน้า ประชาชนมีการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองในทุก ๆ ด้าน จนสามารถสร้างความเข้าใจ และความเชื่อถือในระบบการเมือง และผู้นำทางการเมืองได้ การที่ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับนโยบายการบริหารและโครงสร้างการปกครองต่าง ๆ นี้ได้ช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นและเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมในทางการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกรู้ว่าตนมีความสำคัญ มีความหมาย และสามารถมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของรัฐได้ ดังนั้น การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อระบบ เนื่องจากการมีบทบาทอาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มตนนั่นเอง²⁸

จากสภาพการณ์ที่เป็นจริงนั้น ระบบการเมืองจะประกอบด้วยวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 3 ประเภทนี้ เมื่อสังคมได้มีการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ก้าวหน้าขึ้นแล้ว ประชาชนจะมีความโน้มเอียงทางการเมืองที่ต้องการจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งจะมีผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบจำกัดวงแคบ และแบบไพร่ฟ้าลดบทบาทและอ่อนแอลง ในขณะที่เดียวกันกับที่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมแข็งแกร่งยิ่งขึ้น เพราะประชาชนส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกขึ้นชอบ ผูกพัน และเชื่อมั่นในระบบการปกครองและอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จากแนวคิดในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 3 ประเภทที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น เมื่อพิจารณาสภาพการณ์ในสังคมไทย จะปรากฏวัฒนธรรมทางการเมืองที่ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 3

²⁸ศิริมล เปี่ยมวิทย์กุล, “วัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาปริญญาโท ศึกษาเปรียบเทียบคณะรัฐศาสตร์กับคณะบริหารธุรกิจ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2547, หน้า 199.

ประเภทนี้ โดยจะมีความโน้มเอียงไปในรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าเป็นส่วนมาก และมีแนวโน้มวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นไปตามการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมที่เจริญก้าวหน้า ในปัจจุบัน สภาพการเมืองพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปมากทุก ๆ ด้าน ประชาชนย่อมเห็นความสำคัญของการศึกษาที่จะต้องแสวงหาในการศึกษาให้สูงยิ่งขึ้น ประกอบกับ เป็นยุคของเทคโนโลยีที่การสื่อสารมีการพัฒนาก้าวหน้ามาก ดังนั้น ผู้เรียนจึงสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นอกชั้นเรียนได้ตลอดเวลา โดยติดตามจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ ระบบการศึกษายังเปิดกว้างให้ผู้สนใจได้ศึกษาไปจนตลอดชีวิตอีกด้วย

2.3.4 วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนที่เป็นรูปแบบของทัศนคติ ความโน้มเอียงในการเรียนรู้ของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง ต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบการเมือง และต่อบทบาทของตัวเองในระบบการเมือง มีนักวิชาการให้ความหมายวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ อาทิ

ทินพันธุ์ นาคะตะ กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญต่อความสำเร็จของการปกครองระบอบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนในประเทศจำเป็นต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือมีจิตใจแบบประชาธิปไตย ดังนั้นลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ควรประกอบด้วย

1. ความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ มีความต้องการให้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เห็นด้วยกับการปกครองแบบนี้ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน และมีความเคารพในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย

2. มีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค กล่าวคือ ต้องมีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าในศักดิ์ศรีของบุคคล มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น และความเสมอภาคของมนุษย์รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นทั้งในการพูดการเขียน การแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนก็ตาม คนที่มีจิตใจเป็นแบบประชาธิปไตยจะต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบใดที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้ใด

3. ต้องเป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง อาทิ มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี ได้แก่ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีความเชื่อมั่นอยู่เสมอว่าจะต้องไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยเหตุสำคัญของการปฏิบัติ เช่นนั้นว่า เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมาย การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการเสียภาษี เป็นต้น

4. ต้องรู้จักการแสดงความคิดเห็นการแสดงออก รวมทั้งต้องรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการใช้อำนาจหน้าที่ และการปฏิบัติงานของทางราชการ กล่าวคือ ประชาชนต้องคอยตรวจสอบการใช้อำนาจของข้าราชการ และผู้มีอำนาจการเมือง อยู่เสมอ โดยการตรวจสอบคัดค้าน และเหนี่ยวรั้ง มิฉะนั้นอาจนำความเสียหายมาสู่สังคมได้

5. จะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ กล่าวคือ ในสังคมใดหากคนส่วนใหญ่มีจิตใจดังกล่าว ก็เป็นการยากที่จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จลงได้ ผู้ที่มีจิตใจแบบเผด็จการนั้น คือ ผู้ที่มอบความรับผิดชอบในทุกสิ่งทุกอย่างให้กับผู้นำ ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด การอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้มีอำนาจ โดยปราศจากการโต้แย้ง หรือวิพากษ์วิจารณ์ ฯลฯ การนิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย การไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล การไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ในการใช้สิทธิเสรีภาพของเขา และการยึดมั่นในค่านิยมแบบเดิมรวมทั้งการมีความคิดอ่านที่ตรงข้ามกับการมีจิตใจแบบประชาธิปไตย²⁹

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวรวัน ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทำให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเป็นนักประชาธิปไตย ซึ่งสามารถพิจารณาตามคุณสมบัติได้ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนสังคมนั้นต้องการให้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่าระบอบอื่น และเห็นด้วยในหลักการระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

2. ยึดมั่นและเชื่อถือในหลักสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล หลักความเสมอภาคของบุคคล หลักแห่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยต้องเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการพูด แสดงความคิดเห็น การแสดงออก ผู้มีจิตใจประชาธิปไตยต้องยอมรับหรือมีความอดกลั้นต่อการปฏิบัติที่แตกต่างไปของคนอื่น หากพฤติกรรมนั้นไม่ขัดต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพของตน

3. เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก โดยมีข้อผูกพันที่จะต้องได้รับการปฏิบัติตามจากทุกฝ่าย ทั้งนี้ จะต้องให้ความคุ้มครองในสิทธิและเสรีภาพเสียงส่วนน้อยด้วย

4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง โดยการติดตามข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาล รวมทั้งการใช้สิทธิการเลือกตั้ง

²⁹ ทินพันธุ์ นาคะตะ, วิถีชีวิตไทยวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สหายบล็อกและการพิมพ์, 2546), หน้า 197.

5. เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องเชื่อมั่นว่าคนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายสาธารณะ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากการปฏิบัติเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

6. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ เชื่อมมั่นและศรัทธาว่าระบอบประชาธิปไตยจะช่วยแก้ไขปัญหาและภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้และมนุษย์สามารถปกครองตนเองได้

7. การวิพากษ์วิจารณ์ต้องมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการใช้อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของราชการ ประชาชนต้องคอยตรวจสอบการใช้อำนาจของราชการและผู้มีอำนาจทางการเมืองอยู่เสมอ

8. จะต้องไม่เป็นผู้มีจิตใจเป็นเผด็จการ คือ จะต้องไม่นิยมชมชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด ไม่ยอมอ่อนน้อมจำนนต่อผู้ที่มีอำนาจโดยปราศจากการโต้แย้ง³⁰

วิสุทธิ โปธิแทน ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ประกอบด้วย

1. ความมีเหตุผล หมายถึง การดำรงและการดำเนินชีวิตของนักประชาธิปไตยจะต้องใช้เหตุผลประกอบเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม หรือเกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ เหตุผลที่จะนำมาใช้นั้นจะต้องพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ กล่าวคือต้องเป็นเหตุผลที่มีพื้นฐานของข้อเท็จจริงรองรับ หากสิ่งนั้นเป็นวัตถุหรือรูปธรรม และถ้าหากสิ่งนั้นเป็นนามธรรม ก็ต้องสามารถแสดงความสมเหตุสมผลตามหลักตรรกศาสตร์อันเป็นที่ยอมรับกันในหมู่คนที่ได้ชื่อว่าเจริญแล้ว เหตุผลของวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยต้องมีความสมเหตุสมผลตามข้อเท็จจริงและตามหลักสำคัญของประชาธิปไตย

2. เคารพตนเองเคารพท่าน คือการเคารพซึ่งกันและกัน เคารพความเป็นมนุษย์ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ไม่ดูถูกดูแคลนกันเพราะถ้อยศ ถ้อยศักดิ์ ถ้อยฐานะ ถ้อยชาติ ถ้อยตระกูล และการเคารพในความสามารถซึ่งกันและกัน นักประชาธิปไตยจะไม่ขัดขวางหรืออิจฉาผู้ที่มีความสามารถในทางสุจริตให้โอกาสได้แสดงความสามารถและพร้อมยกย่องชมเชย เมื่อเคารพซึ่งกันและกันมากเท่าใดก่อให้เกิดความสามัคคี ความเชื่อมั่น ความปรารถนาดีต่อกันมากเท่านั้น

3. อดกลั้นในความแตกต่าง หมายถึง การยอมรับความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นสิ่งปกติของมนุษยชาติ ทั้งความแตกต่างในด้านกายภาพและพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด การแสดงออก

³⁰รองศาสตราจารย์ วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน, ปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย, อ้างแล้ว, หน้า 173.

ทราบใดความแตกต่างไม่ทำให้เกิดความเคียดแค้นแก่ผู้อื่น ผู้มีวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย จะไม่กล่าวหาใครง่าย ๆ โดยไม่คิดใคร่ครวญเสียก่อน

4. การตกลงกันอย่างสันติวิธี หมายถึง การดำรงและการดำเนินชีวิตในสังคม คนเราต้องรัก สันติ ถ้อยทีถ้อยอาศัย เอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้วยความรักปรารถนาดีต่อกัน ไม่มุ่งร้ายกัน ไม่ใช่ความ รุนแรงในการตัดสินปัญหา ผู้มีวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยอาจจำเป็นต้องถกเถียงกัน นำเหตุผลและข้อเท็จจริงมาเปรียบเทียบก่อนแล้วจึงสรุปหาข้อยุติเพื่อนำไปสู่แนวทางแห่งการ ปฏิบัติ การออกเสียงหาข้อยุติ เสียงข้างมากต้องสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย และเคารพใน เสียงข้างน้อยด้วย นักประชาธิปไตยถือว่าการใช้ความรุนแรงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง นั้นถือว่าเป็นความชั่วร้าย

5. รู้จักมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง ผู้มีวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยต้องรู้จักที่ จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ คือรู้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง คืออะไร ทำอย่างไร เป็นการกระทำด้วยเหตุผลตามหลักประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมและเป็น ประโยชน์

6. ไม่ลืมนเรื่องสิทธิและหน้าที่ หมายถึง ทุกคนในสังคมประชาธิปไตยต้องตระหนักว่าต่างคน ต่างมีสิทธิและหน้าที่ตามหลักกติกาของประชาธิปไตย นักประชาธิปไตยต้องรู้ว่าสิ่งใดควรไม่ควร ในการดำรงและดำเนินชีวิตในสังคม ทุกคนต้องคำนึงถึงอยู่เสมอถึงความเหมาะสมในการเรียกร้อง สิทธิและการทำหน้าที่ของตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย

7. ทำดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การที่แต่ละคนคิดและทำตนให้เกิดประโยชน์ร่วม ของส่วนรวม เพราะประโยชน์ของส่วนรวมคือประโยชน์ของทุกคนร่วมกัน เมื่อส่วนรวม ได้ประโยชน์แต่ละคนก็ได้รับประโยชน์นั้นด้วย เพราะทุกคนคือองค์ประกอบของส่วนรวมการ แสวงหาประโยชน์ส่วนตัวต้องชอบธรรมไม่ทำให้ส่วนรวมเคียดแค้น การแบ่งปันและห่วงใยต่อกัน

8. มีอุดมการณ์ร่วมคือประชาธิปไตยแน่วแน่ วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยข้อนี้ แสดงให้เห็นว่า การจะสร้าง พัฒนา และธำรงรักษาความเป็นประชาธิปไตยให้อยู่ในอัตราสูง คนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยเฉพาะผู้นำต้องรู้จักและเข้าใจในสาระสำคัญของประชาธิปไตย

9. เห็นแก่ประเทศชาติ หมายถึง การที่คนเรามีความสำนึกในความเป็นชาติของตนเอง เป็น จิตสำนึกของความเป็นชาตินิยม คือ เป็นความรักและความภูมิใจในประเทศชาติของตนต้องการให้ ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง ราษฎรพลเมืองมีความสันติสุข มีการร่วมกันทำนุบำรุงสิ่งที่ดีงามที่มีอยู่ แล้ว สร้างสิ่งที่ดีที่ขาดแคลนขึ้นมาใหม่ ขจัดสิ่งที่ไม่ดีงามสิ่งที่ขัดขวางต่อความสุข ความ เจริญรุ่งเรืองให้หมดไปโดยไม่ทำร้ายหรือรุกรานใคร

10. พัฒนาความรู้และความสามารถของตน หมายถึง เป็นคนมีคุณภาพ ที่สามารถช่วยสร้างชาติให้เจริญรุ่งเรืองต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก สร้างความมั่นใจในตนเองและการกระทำของตนเองอย่างเหมาะสม³¹

สมบัติ ชำราชัญวงศ์ ได้ศึกษาลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย พบว่า ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย

1. บุคคลต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย จะต้องได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่ประกอบด้วยหลัก 5 ประการ คือ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก หลักการสำคัญดังกล่าวจะส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข เป็นหลักการที่สะท้อนถึงการปกครองเพื่อสนองตอบเจตจำนงทั่วไปของประชาชนอย่างแท้จริง

2. บุคคลต้องมีใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น ไม่ยึดมั่นในความคิดของตนเองเป็นใหญ่ จนไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือเหตุผลของคนอื่น เพราะบุคคลย่อมมีความคิดเห็นที่หลากหลายแตกต่างกัน การยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกันนำไปสู่การสร้างสรรค์ความคิดเห็นใหม่ที่มีความรอบครอบรัดกุมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

3. บุคคลจะต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น ด้วยเหตุนี้ระบอบประชาธิปไตยจึงเปิด โอกาสให้ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเอง ดังนั้นแม้บุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน แต่โอกาสที่เท่าเทียมกันทำให้บุคคลสามารถพัฒนาทักษะเพื่อบรรลุความสำเร็จในชีวิตที่ดีได้อย่างเสมอภาคกัน

4. บุคคลต้องเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง กล่าวคือ เพื่อแสดงให้เห็นว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ประชาชนจะต้องแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือ การแสดงอำนาจของประชาชนในการกำหนดผู้ปกครอง ตลอดจนการควบคุม กำกับและตรวจสอบผู้ปกครองให้มุ่งมั่นในการบริหารเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

5. บุคคลต้องเคารพในกฎกติกาและระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย การมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง บุคคลต้องเคารพกติกาของสังคม โดยเคร่งครัด และเป็น การแสดงออกถึงการไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น และกติกาของสังคมจะส่งเสริมให้สังคม ดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย

³¹รองศาสตราจารย์ วิสุทธิ โภธิแทน, แนวคิดพื้นฐานประชาธิปไตย, อ่างแล้ว, หน้า 161.

6. บุคคลต้องให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อมิให้นักการเมืองฉวยโอกาสใช้อำนาจไปในทางมิชอบ และต้องมีความพร้อมในการแสดงออก ซึ่งความต้องการและการสนับสนุนหรือการคัดค้านของตนต่อรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

7. บุคคลต้องมีความกล้าหาญในการพิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดที่สร้างสรรค์ เพื่อแสดงให้ผู้ปกครองได้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และผู้ปกครองเป็นเพียงหน้าที่ ที่ต้องกระทำเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ผู้ปกครองไม่มีสิทธิที่จะละเมิดอำนาจอธิปไตยของปวงชน³²

กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ส่งผลให้มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ เป็นผู้ที่มีใจกว้างมีความอดทนยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ไว้วางใจผู้อื่น เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อยู่ร่วมกันโดยไม่ดูถูกเหยียดหยามกัน มีความมั่นใจว่าตนเองมีความสามารถเข้ามาเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ มีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ ติดตามภารกิจทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เคารพในกฎ กติกาของสังคม ไม่ละเมิดในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น เห็นคุณค่าทางการเมืองในการรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวม

2.3.5 พื้นฐานทางวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมไทย พบว่า ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ พ.ศ.2475 ปรากฏว่าช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาเกิดรัฐประหารมาโดยตลอด ปรากฏการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงเฉพาะโครงสร้างทางการเมืองเท่านั้น ความล้มเหลวของการเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นระบอบประชาธิปไตย ทำให้ล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจหลักประชาธิปไตย ไม่รู้คุณค่าในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ประชาชนยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบจารีตประเพณีดั้งเดิมอย่างเหนียวแน่น ประชาชนส่วนใหญ่ถูกปลูกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบจารีตประเพณีดั้งเดิมที่ยึดมั่นในระบบอำนาจนิยม³³

³²รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า 268.

³³เรื่องเดียวกัน, หน้า 282.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ ได้ศึกษาลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองไทย พบว่า การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยมาเป็นระบอบประชาธิปไตย พ.ศ.2475 ได้เกิดยุคอำมาตยาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นแบบไพร่ฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองแบบอำมาตยาธิปไตย กล่าวคือวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้า ประชาชนยอมรับอำนาจรัฐบาล มีความรู้สึกเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองแต่ยังไม่สนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ระบบเศรษฐกิจก้าวหน้าทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในด้านสินค้า บริการ และสารสนเทศ ก่อให้เกิดชุมชนเมืองใหม่ที่สร้างวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น คนไทยมีวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ได้มีอำนาจมากขึ้นสอดคล้องกับการเมืองแบบมีส่วนร่วมยุคธนาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของคนไทยได้พัฒนาเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540³⁴

กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยทำให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาต่อระบบการปกครอง เป็นบุคคลที่ใจกว้างยอมรับฟังเหตุผล ความคิดเห็นของคนอื่นที่แตกต่างจากตนเอง ยอมรับความสามารถของคนอื่น เห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่นิยมใช้ความรุนแรงในการยุติปัญหา ความขัดแย้ง แต่วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยเอื้อต่อการการเมืองการปกครองของไทย ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ภายใต้การเมืองการปกครองในระบอบอำมาตยาธิปไตย มีระบบข้าราชการที่เข้มแข็งกว่าการเมือง ประชาชนยอมรับในอำนาจของผู้ปกครองโดยมิได้โต้แย้ง ประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยไม่ตื่นตัวทางการเมือง ในปัจจุบันประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น จึงมีการปฏิรูปทางการเมืองเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เป็นแนวโน้มที่ดีในการพัฒนาประชาธิปไตย ให้สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมี 5 ประการ ดังนี้

1) ความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง มีความต้องการให้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เห็นด้วยกับการปกครองแบบนี้ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน และมีความเคารพในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย

2) มีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค หมายถึง ต้องมีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าในศักดิ์ศรีของบุคคล มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น และความเสมอภาคของมนุษย์

³⁴รองศาสตราจารย์ ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, ปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน : ปัญหาการเมืองไทยด้านวัฒนธรรมทางการเมือง, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547), หน้า 160.

รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นทั้งในการพูดการเขียน การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนก็ตาม คนที่มีจิตใจเป็นแบบประชาธิปไตยจะต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบใดที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้ใด

3) มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี ได้แก่ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีความเชื่อมั่นอยู่เสมอว่าจะต้องไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยเหตุสำคัญของการปฏิบัติ เช่นนั้นว่า เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมาย การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการเสียภาษี เป็นต้น

4) รู้จักการแสดงความคิดเห็นการแสดงออก หมายถึง รวมทั้งต้องรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการใช้อำนาจหน้าที่ และการปฏิบัติงานของทางราชการ กล่าวคือ ประชาชนต้องคอยตรวจสอบการใช้อำนาจของข้าราชการ และผู้มีอำนาจการเมืองอยู่เสมอ โดยการตรวจสอบคัดค้าน และเหนี่ยวรั้ง มิฉะนั้นอาจนำความหายนะมาสู่สังคมได้

5) ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ หมายถึง ในสังคมใดหากคนส่วนใหญ่มีจิตใจดังกล่าว ก็เป็นการยากที่จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จลงได้ ผู้ที่มีจิตใจแบบเผด็จการนั้น คือผู้ที่มอบความรับผิดชอบในทุกสิ่งทุกอย่างให้กับผู้นำ ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด การอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้มีอำนาจ โดยปราศจากการโต้แย้ง หรือวิพากษ์วิจารณ์ ฯลฯ การนิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย การไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล การไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ในการใช้สิทธิเสรีภาพของเขา และการยึดมั่นในค่านิยมแบบเดิมรวมทั้งการมีความคิดอ่านที่ตรงข้ามกับการมีจิตใจแบบประชาธิปไตย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตยเป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อพื้นฐานว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองที่มีอำนาจอธิปไตยสูงสุด ประกอบด้วย อำนาจนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ ซึ่งเป็นอำนาจของปวงชน ดังนั้น ประชาธิปไตยจึงมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในด้านการจัดระเบียบการจัดการปกครองประเทศ และวิถีชีวิตในการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างยอมรับสิทธิ เสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยอาศัยกระบวนการเลือกตั้ง โดยเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์และใช้อำนาจทางการเมืองแทน ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะกำหนดและบังคับใช้สิทธิและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ชอบธรรม ตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย

2.4.1 ความหมายของประชาธิปไตย

ถ้าเราจะนิยามตามอักษร (Nominal definition) คำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) มาจากภาษากรีก 2 คำ คือ Demos ซึ่งแปลว่า ประชาชน กับ Kratein ซึ่งแปลว่า การปกครอง เมื่อรวมเป็นคำ Demokratia หมายถึง การปกครองโดยผู้ถูกปกครองหรือการปกครองโดยประชาชน

และหากเราจะนิยามตามเนื้อหาสาระ (Essential Definition) ก็จะมีมุมมองจากการที่มนุษย์เราต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มตั้งแต่กลุ่มครอบครัว ไปจนถึงประเทศชาติในกลุ่ม (Association) ต้องมีการตัดสินใจ และการตัดสินใจของกลุ่มก็ต้องเป็นแบบรวมหมู่หรือเสียงส่วนมาก (Collective Decisions) ซึ่งสามารถเรียกได้ว่าเป็นการตัดสินใจแบบประชาธิปไตย ถ้ายึดตามแนวนี้ ประชาธิปไตยจะมีหลักอยู่ 2 ประการ

1. การควบคุมโดยประชาชน (Popular Control) ประชาชนสามารถควบคุมให้ไปในทิศทางตามความต้องการ หรือเป็นการตัดสินใจโดยประชาชน

2. ประชาชนมีความเสมอภาคในสิทธิ (Equality of Rights) สิทธิในฐานะสมาชิกกลุ่ม บางครั้งเรียกว่า สิทธิขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกันกับคนอื่น ๆ³⁵

กรมการปกครอง ได้ให้ความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตยว่า หมายถึง การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ และเป็นผู้ปกครองประเทศ
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง หรือโดยอ้อม
3. เป็นการปกครองที่มุ่งเน้นให้ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด นโยบายและการดำเนินการของรัฐบาลจะต้องมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่
4. ยึดเสียงข้างมากเป็นหลักในการปกครอง
5. ประชาชนมีความเสมอภาคกัน และมีสิทธิเสรีภาพตามที่กฎหมายกำหนด
6. ประชาชนมีอำนาจในการควบคุมรัฐบาลทั้งโดยตรงและโดยอ้อม³⁶

³⁵ กฤติชัย เพ็ญศิริ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตย ต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2548, หน้า 179.

³⁶ กรมการปกครอง, เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กระทรวงมหาดไทย, 2547), หน้า 180.

จรรยา สุภาพ กล่าวว่า “ประชาธิปไตยนั้น อาจมีความหมายแคบกับความหมายกว้าง ความหมายแคบ หมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจในการปกครอง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการปกครอง เพื่อประโยชน์ของประชาชนนั่นเอง

ความหมายกว้าง หมายถึง การดำเนินชีวิตของประชาชนที่มีการยอมรับสิทธิและเสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน โดยมีเหตุผลเป็นเครื่องนำทางเพื่อความผาสุกร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้บุคคลมีเสรีภาพในการปกครองตนเอง มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การใช้ทรัพย์สิน การศึกษาการสัมพันธ์ติดต่อกัน การเลือกนับถือศาสนา และการใช้ชีวิตตามความพอใจของตนเอง³⁷

กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ กล่าวว่า ประชาธิปไตย มีความหมายสมลักษณะ คือ ประชาธิปไตยในฐานะอุดมคติ หรือในฐานะที่เป็นแนวความคิดทางการเมือง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตและประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมือง³⁸

ในฐานะที่เป็นระบบความคิด ยึดหลักของความเสมอภาค เสรีภาพ และเชื่อในสิทธิปัญญาของมนุษย์ในฐานะที่เป็นวิธีการดำเนินชีวิต เน้นที่การมีน้ำใจประชาธิปไตยที่ยึดหลักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ด้วยกัน ส่วนในฐานะที่เป็นระบบการเมืองยึดหลักการว่าธิปไตยมาจากประชาชน กล่าวคือ ถือว่าผู้ปกครองจะต้องมาจากความยินยอมพร้อมใจกันของประชาชนและจะต้องปกครองตามความต้องการของประชาชน และถ้าผู้ปกครองใดไม่ปฏิบัติตามประชาชนมีสิทธิที่จะต่อต้านผู้ปกครองได้

จากหลักการดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า ประชาธิปไตย คือ ระบบการเมืองที่ประชาชนจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เป็นผู้กำหนดตัวผู้ปกครองและนโยบายของรัฐบาล โดยผ่านวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องเป็นไปอย่างเสรีและมีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการสับเปลี่ยนตัวผู้ปกครองประเทศตามความต้องการของประชาชน

เนื่องจากในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือว่าการปกครองของประชาชน บทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยจึงเป็นหัวใจของระบอบนี้

³⁷จรรยา สุภาพ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2543), หน้า 107.

³⁸กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, หลักประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 117.

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการเมืองการปกครองที่ประชาชนใช้อำนาจปกครองตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำรงชีวิตที่ดีของมนุษย์ เป็นการปกครองที่สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง และสามารถควบคุมการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการ เป็นการปกครองที่ยึดหลักของเสรีภาพ ความเสมอภาค คำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ มีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาที่ประชาชนต้องเคารพนับถือ และอาจกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับมากที่สุด

2.4.2 หลักการของประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญๆ นอกเหนือไปจากหลักความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพที่น่าจะพิจารณาอีกหลายประการด้วยกันดังที่ ประหยัด ใค้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

1. หลักเหตุผล นักปราชญ์ในอดีตหลายท่านเชื่อว่า มนุษย์เป็นสัตว์โลก ที่มีเหตุผล จนกระทั่งสามารถใช้เหตุผลที่ตนมี แก้ปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ได้ รวมตลอดถึงการปรับปรุงพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองให้เจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ส่งเสริมให้มนุษย์เอาชนะกันด้วยเหตุผล และเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ใช้เหตุผลอย่างกว้างขวางเพื่อแสวงหาข้อตกลงที่ดีที่สุด อันจะเป็นประโยชน์มากที่สุดแก่ประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองแม้จะเสียเวลามากก็ตาม ข้อตกลงหรือมติในระบอบประชาธิปไตยเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ได้มีโอกาสใช้เหตุผลอย่างกว้าง รอบคอบ เท่าที่สติปัญญาของมนุษย์จะรับได้ โดยหวังข้อตกลงหรือมติอันเกิดจากเหตุผลที่ดีที่สุดของมนุษย์ จะช่วยอำนวยประโยชน์และส่งเสริมให้มนุษย์ที่อยู่ภายใต้การปกครองดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก

2. หลักความยินยอม การปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่นิยมการบีบบังคับจิตใจให้ประชาชนจำต้องยอมรับอำนาจปกครองของผู้ปกครอง ใครจะเป็นผู้ปกครองจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจจากผู้ปกครอง โดยการเลือกตั้งที่แท้จริง บริสุทธิ์และยุติธรรม การอยู่ในตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งของผู้ปกครองก็เช่นเดียวกัน ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของประชาชน นอกจากนี้หลักความยินยอมยังจะอำนวยประโยชน์แก่การปกครองในอันที่จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนด้วยดีอีกด้วย การบริหารราชการแผ่นดินจะบรรลุเป้าหมายได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุก ๆ ฝ่าย

2.1 หลักความเสมอภาค นักปรัชญาทางการเมืองหลายท่านมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ในระบอบประชาธิปไตย ความเสมอภาคมีความสำคัญยิ่งไปกว่าเสรีภาพ ทั้งนี้เพราะเสรีภาพนั้นประชาชนอาจจะมีได้ในการปกครองระบอบอื่นๆ มากหรือน้อยเท่านั้น แต่ความเสมอภาค

ประชาชนจะมีได้ก็แต่เฉพาะการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น” ระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนจะมีความเสมอภาคหรือเท่าเทียมกัน ซึ่งสามารถพิจารณาได้หลายด้านด้วยกัน เช่น ความเสมอภาคทางการเมือง นั่นคือการที่ประชาชนทุกคนต่างมีสิทธิเลือกตั้งได้คนละคะแนนเหมือนกัน (One Man One Vote) นั่นเอง ส่วนความเสมอภาคอีกประการหนึ่ง คือ ความเสมอภาคทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่า ประชาชนมีโอกาสในการประกอบการทางเศรษฐกิจ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกันตามสติปัญญา กำลังความสามารถของแต่ละคนเป็นสำคัญ และประการสุดท้าย คือ ความเสมอภาคทางสังคม หมายถึง มนุษย์ย่อมมีความเท่าเทียมกันในการดำรงตนอยู่ในสังคม ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ไม่มีการสร้างระบบอภิสิทธิ์ชนขึ้นในสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความเท่าเทียมกันทางสังคมนั้นหมายถึงทุกคนย่อมมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ซากาเนค อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ศาสนา ฯลฯ ไม่เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม หรือเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม หรือเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์กลุ่มหนึ่งมีอภิสิทธิ์เหนือมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่งได้

3. หลักเสรีภาพ นอกจากจะเป็นอำนาจของประชาชนที่จะป้องกันมิให้ผู้ปกครองใช้อำนาจเกินขอบเขตแล้วเสรีภาพยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะทำให้มนุษย์มีอิสระในการเรียนรู้และใช้สติปัญญาเหตุผลอย่างแท้จริงต่อการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ

4. หลักการปกครองตนเอง การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนปกครองตนเอง แม้ในปัจจุบันจะเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีผู้แทน หลักการนี้ก็ยังมี ความสำคัญอยู่อย่างมั่นคง เพียงแต่ว่าประชาชนได้ใช้อำนาจในการปกครอง โดยผ่านกลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบใหม่เท่านั้น ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

4.1 ยอมรับว่าประชาชนมีอำนาจ และใช้อำนาจปกครองตนเอง

4.2 ให้ประชาชนเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทนในการดำเนินการทางการเมือง

4.3 การเลือกตั้งผู้แทนนั้นจะต้องกำหนดให้ประชาชนโดยทั่วไปมีสิทธิ (General Suffrage)

4.4 ในการตัดสินใจปัญหา และการตกลงใจแทนประชาชนนั้น ผู้แทนไม่จำเป็นต้องปรึกษากับผู้ออกเสียงเลือกตั้งทุกกรณีไป เพราะถือว่าได้รับมอบความไว้วางใจจากประชาชนแล้ว โดยการเลือกตั้ง³⁹

³⁹รัฐกานต์ สุวรรณโสภณ, “บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิติรัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2549, หน้า 127.

จากหลักที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าระบอบประชาธิปไตยยกย่องและให้ความสำคัญกับประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองอย่างยิ่ง ความสำเร็จหรือล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับความสามารถ และคุณสมบัติของประชาชนในการปกครองตนเองเป็นสำคัญ จะต้องมีการให้การศึกษาและพัฒนาพลเมืองให้เข้าใจในคุณค่าของการปกครองตนเองอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนมีการปฏิรูปทัศนคติของประชาชนเสียใหม่ ให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองเองอย่างถ่องแท้ มีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม⁴⁰

2.4.3 การปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย นอกจากหมายถึงการจัดรูปแบบการปกครองแล้วยังหมายถึง วิถีชีวิตที่บุคคลนำเอาหลักการประชาธิปไตยมาปฏิบัติในการดำรงชีวิตของตน และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีเหตุผล มีเสรีภาพ และยุติธรรม รวมทั้งคนในชาติจะเกิดคุณลักษณะอันเป็นประชาธิปไตยซึ่ง ได้แก่ จิตใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และวิถีชีวิตที่เรียกว่าวัฒนธรรมทางการเมือง

จรรยา สุภาพ ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตย พอลจะแยกได้ดังนี้

1. การใช้เหตุผลในการดำรงชีวิตเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน
2. การให้ความสำคัญแก่บุคคลเพราะว่า บุคคลมีความเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์
3. ความเชื่อมั่นที่ว่า รัฐเป็นเพียงเครื่องมือเท่านั้น ซึ่งทำให้รัฐมีฐานะเป็นเครื่องช่วยเหลือมนุษย์และช่วยเหลือสังคม
4. การยึดถือหลักของความสมัครใจ
5. หลักที่เชื่อว่า มีกฎหมายสูงสุดอยู่เหนือกฎหมายแห่งรัฐ ซึ่งอาจจะหมายถึง ความสำคัญที่ถูกต้อง และหลักของเหตุผลที่เป็นสิ่งที่คว้าม
6. การยึดถือหรือให้ความสำคัญในเรื่องวิธีการ เพื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
7. ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับหลักของการอภิปราย และความยินยอม ก็คือการอภิปราย ถกเถียง แสดงเหตุผล เพื่อหาข้อยุติที่ถูกต้อง
8. น้ำใจประชาธิปไตย คือ ความสำนึกและความยึดมั่นในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย
9. ความสำนึกเกี่ยวกับคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล
10. เคารพกฎเกณฑ์ และกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพเสียงข้างมากของประชาชน การป้องกันสิทธิเสียงข้างน้อย ความเสมอภาคระหว่างบุคคล การวิพากษ์วิจารณ์ การปฏิบัติตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้น ตามวิถีทางประชาธิปไตยและการขจัดความเห็นแก่ตัว

⁴⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 109.

11. ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองของตน
12. ความเป็นพลเมืองดี
13. การฝึกหัดมองโลกในทางดีและความเห็นในทางดี
14. รู้จักการใช้เหตุผล ทั้งในการคิด วิพากษ์วิจารณ์และการปฏิบัติ⁴¹

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวไว้ในการสร้างสรรคประชาธิปไตยว่า ถ้าจะให้ประชาธิปไตยดำรงอยู่ได้ และเป็นประชาธิปไตยที่ดี ประชาชนจะต้องพัฒนาตนให้เป็นธรรมาธิปไตย เมื่อตนเองแต่ละคนประพฤติปฏิบัติมีคุณสมบัติเป็นธรรมาธิปไตยแล้ว ก็ไปปฏิบัติการแสดงออกตามรูปแบบของระบอบประชาธิปไตย ในการถือธรรมเป็นใหญ่ นั้น ธรรมที่จะต้องถือหรือเคารพยึดเป็นหลักเป็นฐาน อาจแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ

ขั้นต้น ได้แก่ หลักการ กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ อันชอบธรรมที่ได้ตกลงกันไว้

ขั้นสูงขึ้นไป ได้แก่ ความจริง ความถูกต้องดีงาม และประโยชน์สุขที่เหนือกว่าขั้นต้นนั้น ขึ้นไป จนสุดขีดแห่งปัญญาของตนจะมองเห็นได้⁴²

ชัยอนันต์ สมุทวณิช กล่าวว่าประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตนั้น ได้แก่ การมีใจกว้างที่จะพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิจรรณญาณ อาศัยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ก่อนที่จะมีการตัดสินใจ รู้จักการประนีประนอม ไม่ตัดสินใจปัญหาข้อขัดแย้งด้วยการใช้กำลัง มีขันติธรรม อดทนรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่แตกต่างไปจากตน เคารพสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับความเสมอภาคระหว่างบุคคล⁴³

จากข้อมูลข้างต้น จะพบว่าวิถีแห่งการดำเนินชีวิตตามประชาธิปไตย เป็นการนำเอาหลักประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย หรือวิถีทางแห่งชีวิต (A Way of Life) และยึดถือเอาประชาธิปไตยไว้ในฐานะที่เป็นวิถีทางแห่งชีวิตประจำวัน (Democracy as a Way of Life)³⁷

2.4.4 ลักษณะสำคัญของวิถีทางประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยไม่ใช่เป็นลัทธิที่มุ่งอุดมการณ์ หลักหรือเป้าหมายอย่างเดียวแต่เป็นลัทธิที่บังคับให้เลือกวิถีทางที่จะไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยอย่างชอบธรรมด้วย ศ.ดร.อมร รักษาสัตย์ ได้นำข้อสังเกตของ โรเบิร์ต คาล์ล มาใช้เป็นเงื่อนไขทางด้านวิธีปฏิบัติว่าประชาธิปไตยสมัยใหม่

⁴¹จรรยา สุภาพ, ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ, อ่างแก้ว, หน้า 135.

⁴²พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), การสร้างสรรคประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, 2544), หน้า 143.

⁴³ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเมือง, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บรรณกิจ, 2523), หน้า 122.

จะต้องมีลักษณะเหล่านี้เป็นอย่างน้อยที่สุด (Procedural Minimal Conditions of Modern Political Democracy) ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นหลักการที่ดีที่จะใช้วินิจฉัยว่าการปฏิบัติการทางการเมืองของประเทศใดไม่เป็นไปตามครรลองหรือแนวทางปฏิบัติของประชาธิปไตยบ้าง

เงื่อนไขอย่างต่ำทางปฏิบัติที่ใช้วัดความเป็นประชาธิปไตยของท่านคาร์ล มีดังนี้

1. การควบคุมการตัดสินใจของรัฐบาลทางด้านนโยบายนั้น รัฐธรรมนูญต้องกำหนดให้อยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการเลือกตั้งมา
2. เจ้าหน้าที่ที่มาจากการเลือกตั้งจะได้รับเลือกตั้งบ่อย ๆ และสะดวก มีการบีบบังคับกันน้อยที่สุด
3. ในทางปฏิบัติผู้บรรลุนิติภาวะเกือบทั้งหมดจะมีสิทธิในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่
4. ในทางปฏิบัติผู้บรรลุนิติภาวะทุกคนมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้ง สู่ตำแหน่งในรัฐบาลที่ต้องมาจากการเลือกตั้ง
5. พลเมืองมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นของตน โดยไม่มีภัยจากการถูกลงโทษเพราะเหตุทางการเมือง
6. พลเมืองมีสิทธิที่จะแสดงหาแหล่งข่าวต่าง ๆ ยิ่งกว่านั้นแหล่งข่าวหลากหลายนั้นจะต้องมีอยู่ และได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมาย
7. พลเมืองมีสิทธิที่จะจัดตั้งสมาคมหรือองค์การอิสระต่าง ๆ รวมทั้งพรรคการเมืองอิสระ และกลุ่มประโยชน์ต่าง ๆ
8. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนจะต้องสามารถที่จะใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญได้โดยไม่ต้องถูกเจ้าหน้าที่ที่มีได้มาจากการเลือกตั้งขัดขวาง ประชาธิปไตยจะอยู่ในฐานะอันตรายถ้าถูกนายทหารหรือข้าราชการประจำที่มีรากยึดแน่นหรือผู้จัดการรัฐวิสาหกิจ มีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติการต่าง ๆ ได้โดย
9. รัฐบาลจะต้องปกครองตนเองได้จริง สามารถกระทำการต่าง ๆ ได้ โดยมีอิสระจากข้อจำกัดที่ฝ่ายการเมืองอื่นมาครอบงำ กล่าวคือ ไม่ถูกอิทธิพลภายนอกต่าง ๆ รวมทั้งองค์การนอกประเทศมาบีบบังคับได้

เงื่อนไขต่าง ๆ ที่ เสนอนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับที่นักวิชาการของสาธารณูกรมริแตนนิกาได้ เสนอว่าลักษณะอย่างต่ำที่สุดของประชาธิปไตยแบบที่มีรัฐธรรมนูญทั้งในแง่หลักการและวิธีการ ได้แก่

1. ระบบที่มีการเลือกตั้งเป็นปกติธรรมดา โดยมีการเลือกตั้งตามวาระที่ประชาชนมีอิสระเลือกใครเป็นผู้แทนของตน
2. พลเมืองมีโอกาสที่จะก่อตั้งพรรคการเมืองใหม่ขึ้นมาแข่งขันกับพรรคเก่า ๆ

3. ผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง
4. การตัดสินใจต้องทำโดยเสียงข้างมาก แต่ต้องคุ้มครองสิทธิของฝ่ายข้างน้อย
5. มีระบบการศาลที่เป็นอิสระ
6. รัฐธรรมนูญรับประกันและคุ้มครองเสรีภาพเบื้องต้นของพลเมือง
7. พลเมืองมีโอกาสที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในด้านใด ๆ โดยผ่านกระบวนการตามที่ได้ตกลงกันได้
8. เสรีภาพในการพูดและการพิมพ์
9. เสรีภาพในทางศาสนา
10. การปกครองตามหลักกฎหมาย⁴⁴

2.4.5 ประชาธิปไตยในฐานะวิถีชีวิตในสังคมสมัยใหม่

ประชาธิปไตยนอกจากจะเป็นอุดมการณ์สำคัญของมนุษย์ที่ใฝ่ฝันหาเสรีภาพ สมภาพและภราดรภาพสากล และเป็นรูปแบบการปกครองประเทศต่าง ๆ แล้วยังเป็นวิถีชีวิตด้วย ในสมัยโบราณในโลกตะวันตก มนุษย์ที่ฉลาดกว่าพยายามจะอบรมสั่งสอนประชาชนพลเมืองที่โง่เขลาเขาปัญญาว่ามีอำนาจนอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ที่จะส่งผู้มีบารมีสูงมาเป็นผู้ปกครองประเทศ ประชาชนมีฐานะเป็นเพียงไพร่ทาส มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำบัญชาของผู้ปกครอง แม้ในโลกตะวันออกปรัชญาฝ่ายจีน อินเดีย ญี่ปุ่น ก็มีแนวคิดคล้าย ๆ กัน แต่ในอีกด้านหนึ่งตามแนวปรัชญาทางพุทธ เห็นว่ากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะลำบากมากเพราะถ้าไม่ใช้อำนาจก็เท่ากับทำบาปมากอาจต้องตกนรกหลายหมื่นกัลป์ ดังปรากฏในชาดกเรื่องสุวรรณสาม ถ้าจะต้องเป็นกษัตริย์ก็ต้องเป็นแบบธรรมราชาจึงจะรอดจากนรกได้ แต่ถ้าจะให้เป็นกษัตริย์แล้วก็ควรสละราชสมบัติไปแสวงหาโมกขธรรม แสวงหาผลนิพพาน ดังที่พระพุทธองค์ได้ทรงปฏิบัติและให้พระราหุลราชโอรสปฏิบัติ

ความเป็นเจ้าเป็นนายเหนือประชาชนนี้คอยลดความศักดิ์สิทธิ์ลงเมื่อโลกมาสู่ยุคแห่งแสงสว่าง เกิดความรอบรู้ในสรรพวิชามากขึ้น จนถึงขั้นที่พูดได้ว่าทุกคนก็คือมนุษย์เหมือนกันควรปฏิบัติต่อกันอย่างพี่น้อง มนุษย์มีชีวิตจิตใจ มีสมอง มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ถูกผิด จึงไม่ควรปิดหูปิดปากประชาชน นี่คือนิยามที่เรียกว่าสิทธิตามธรรมชาติที่รัฐบาลจะเพิกถอนไม่ได้ แล้วต่อมาก็เกิดความรู้ความคิดที่จะขยายสิทธิ์ต่าง ๆ ให้กว้างขวางออกไปดังที่ได้อธิบายไว้ในตอนก่อน

⁴⁴ศาสตราจารย์ ดร. อมร รักษาสัตย์, ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน, 2543), หน้า 133.

เมื่อมนุษย์มีความรู้ถึงสภาพธรรมชาติเช่นนี้แล้วก็ไม่ได้แต่ไปต่อผู้ขอสิทธิเหล่านี้ในสภา แต่ได้นำปฏิบัติอยู่ในครอบครัวในชุมชนทุกระดับในวงการสมาคม ในโรงเรียน ในวัด ในพรรคและ สมาคมการเมืองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ผลเมืองในสังคมประชาธิปไตยจึงชอบแสดงความคิดเห็น ชอบพูดชอบวิจารณ์ชอบความเป็นอิสระที่จะดำรงชีวิต เลือกลงานเลือกที่อยู่ เลือกคู่ครอง เลือกศาสนา เลือกทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนชอบและปฏิเสธทุกอย่างที่ตนไม่ชอบ ต่อมาก็รู้ว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งใด โดยลำพังนั้นจะไม่เกิดผลทางปฏิบัติต้องรวมตัวกันเป็นกลุ่มกิจกรรมการเมือง กลุ่มกดดัน กลุ่มผลประโยชน์ ผนึกกำลังกันขึ้นต่อสู้เพื่อสิ่งที่ตนต้องการ และคัดค้านสิ่งที่ตนไม่ต้องการ การรวมตัวกันเป็นกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ ก็จะเป็นการให้การศึกษาแก่ทุกคนว่าคนอื่นเขาก็มีความคิดความรู้สึกรู้สึกของเขาเอง เราจะไปบีบบังคับเขาไม่ได้ต้องรู้จักชักจูงใจ กลี้ยกล่อม ประนีประนอมต่อรอง ยอมได้บ้างเสียบ้าง กระบวนการต่อรองทางการเมืองเพื่อความร่วมมือกันและแข่งขันจึงเกิดขึ้นและกลายเป็นนิสัยของทุกคนในสังคมนี้⁴⁵

2.4.7 พฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตย และด้านระบบประชาธิปไตย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านพฤติกรรมประชาธิปไตย

คำนำ ชัยสุวรรณ์รักษ์ และ ชีระพล บุญสร้าง ที่ได้กล่าวถึงพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านคารวะธรรม เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความเคารพซึ่งกันและกัน เคารพกฎระเบียบของสังคม พฤติกรรมด้านนี้ได้แก่

1.1 การเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ การเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาส การแสดงความเคารพต่อคุณครูในฐานะที่เป็นนักเรียน โดยการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนในทุกโอกาสทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

1.2 การเคารพซึ่งกันและกันทางกาย ได้แก่ การแสดงความเคารพซึ่งกันและกัน เช่น การทักทาย การให้เกียรติแก่ผู้อื่น การแสดงความเคารพแก่บุคคลที่อาวุโสกว่า การให้การต้อนรับ และการแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน.

1.3 การเคารพกันทางวาจา ได้แก่ การรู้จักการพูดจาให้เหมาะสมกับกาลเทศะใช้คำพูดเหมาะสมตามฐานะของบุคคล พูดจาสุภาพไม่ว่าว่าร้ายต่อเสียด ไม่พูดในสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่นำความลับของบุคคลอื่นไปเปิดเผย และไม่พูดนินทา หรือ โทกหลอกลวง

1.4 การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ได้แก่ การไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นทั้งทางกายหรือวาจา รู้จักเคารพในสิทธิของคนที่มาก่อนหลัง เคารพในความเป็นเจ้าของสิ่งของเครื่องใช้ และต้องรู้จักขออนุญาตเมื่อล่วงละเมิดเข้าไป ถ้าเข้าไปในที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่น

1.5 การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เมื่อมีผู้พูดเสนอความคิดเห็น ควรฟังด้วยด้วยความตั้งใจและใคร่ครวญด้วยวิจารณญาณ หากเห็นว่าเป็นการเสนอแนวคิดที่มีประโยชน์มากกว่าความคิดเห็นของตนเองก็ควรยอมรับและปฏิบัติตาม

1.6 การเคารพในกฎระเบียบของสังคม ได้แก่ การยึดมั่นในกรอบของระเบียบสังคม เช่น วัฒนธรรมประเพณี กฎเกณฑ์ทางสังคม และกฎหมายของประเทศเรา

2. พฤติกรรมด้านสามัคคีธรรม เป็นการแสดงถึงการแบ่งปันร่วมกับทีมงาน และประสานกัน พฤติกรรมด้านนี้ได้แก่

2.1 การรู้จักประสานประโยชน์โดยยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมหรือของชาติเป็นที่ตั้ง ได้แก่ การทำงานร่วมกันอย่างสันติวิธี รู้จักการประนีประนอม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นใหญ่ มีการเสียดสละความสุขส่วนตัว หรือหมุ่คณะ เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมหรือของชาติ

2.2 การร่วมมือในการทำงาน หรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีบุคคลผู้ร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในการร่วมทำงานนี้จะต้องวางแผนในการทำงานร่วมกัน ระดมความคิดร่วมกัน และทำงานร่วมกัน เมื่อถึงขั้นตอนของการทำงานก็ต้องช่วยเหลือกันอย่างตั้งใจ จริงจัง ไม่เหลืงเลี้ยวหรือทำแบบอย่างเอาเปรียบผู้อื่น

2.3 การเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม ร่วมมือร่วมใจกันเพื่อส่วนรวม ไม่เอาเปรียบหรือเห็นแก่ประโยชน์ของตนเอง

2.4 การรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและมีหน้าที่ต่อสังคม

2.5 การมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในกลุ่ม ในหน่วยงาน และในสังคม

3. พฤติกรรมด้านปัญญารธรรม เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา พฤติกรรมด้านนี้ได้แก่

3.1 การไม่ถือตนเป็นใหญ่ คือการรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับฟังและปฏิบัติตามของเสียงส่วนมากในที่ประชุมหรือในการทำงานต่าง ๆ และการรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

3.2 เน้นการใช้ปัญญา ให้ใช้เหตุผลและความถูกต้องในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่ปวง
ไม่ใช่ใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหาเสมอไป

3.3 เมื่อมีปัญหาใดเกิดขึ้น เมื่อมีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ ทุกคนต้องร่วมกันคิด และ
ช่วยกันตัดสินใจ โดยใช้เหตุผล

3.4 ในกรณีที่มีปัญหาโต้แย้งเกิดขึ้นในหมู่คณะ จะต้องพยายามอภิปรายจนกระทั่ง
สามารถชักจูงใจให้ทุกคนเห็นคล้อยตาม เมื่อเกิดกรณีที่แตกต่างกันก็มีเหตุผลที่ดีด้วยกัน และไม่อาจ
ชักจูงให้กลุ่มหันไปทางใดทางหนึ่งเท่านั้น จึงใช้วิธีการออกเสียง⁴⁶

2.4.8 รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ในการส่งเสริมประชาธิปไตย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 หมวด 7 ว่าด้วยเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง
โดยตรงของประชาชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยดังนี้

“มาตรา 163 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อ
ประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด 3 และ
หมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้
ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่าง
พระราชบัญญัติและขอความเห็นชอบจากสมาชิกรัฐสภาเพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

จะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ
นั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย

มาตรา 164 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อ
ประธานวุฒิสภาเพื่อให้ประธานวุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270
ออกจากตำแหน่งได้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำ
ความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

⁴⁶คำนี้ ชัยสุวรรณ์รักษ์ และธีระพล บุญสร้าง, ประชาธิปไตยในวิถีชีวิตไทย, (กรุงเทพฯหา
นตร : สำนักพิมพ์แม็ค, 2546), หน้า 107.

มาตรา 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ
การจัดให้มีการออกเสียงประชามติให้กระทำได้ในเหตุดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสีย

ของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจ
ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการ
ออกเสียงประชามติได้

(2) ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติ (1) หรือ(2) อาจจัดให้เป็นการออกเชิงเพื่อมีข้อยุติ โดยเสียงข้างมาก
ของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในปัญหาที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือเป็นการออกเสียง
เพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีก็ได้เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

การออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการที่จัด
ให้มีการออกเสียงประชามติ และการจัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
หรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคล จะกระทำมิได้

ก่อนการออกเสียงประชามติรัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอและให้บุคคลฝ่าย
ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้นมีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออก
เสียงประชามติ ระยะเวลาในการดำเนินการและจำนวนเสียงประชามติ เพื่อมีข้อยุติ

สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ รวมการส่วน ท้องถิ่น
หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง
ย่อมได้รับความคุ้มครอง

1.3 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการพิจารณาการปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของตน
ตามมาตรา 60

มาตรา 60 บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผล หรือผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน ทั้งนี้
ตามที่ กฎหมายบัญญัติ

1.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามมาตรา 76⁴⁷

⁴⁷รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550, การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของ
ประชาชน หมวด 7, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2550), หน้า, 183.

กล่าวโดยสรุป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ส่วนที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

2.4.9 ประชาธิปไตยเชิงพุทธ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้กล่าวไว้ว่า หลักธรรมประชาธิปไตยจะเป็นแก่นจริยธรรมของ ประชาธิปไตย เพราะธรรมประชาธิปไตยจะเป็นรากฐานทำให้ประชาธิปไตยได้บรรลุภารกิจของหลักการ ปกครอง ที่นำมาใช้เป็นประโยชน์ก่อให้เกิดสันติสุขและความผาสุกที่แท้จริงของชาว โลกและ สังคมไทย ได้ตลอดไป

พระธรรมปิฎก ได้นิยามคำว่า ประชาธิปไตยไว้ค่อนข้างน่าฟังยิ่งว่า เมื่อพูดถึงประชาธิปไตย ถ้ากล่าวถึงความหมาย มีวิธีพูดง่ายๆ อย่างหนึ่งคือ ยกเอาว่าทะเลของประธานาธิบดี ลินคอล์น มาอ้าง เพราะคนชอบ และรู้จักกันมาก คือว่าทะเลที่ว่า “ประชาธิปไตยเป็นการ ปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” วาหะนี่คนจำได้แม่น เวลาพูดกัน คนมักมองความหมายในแง่ของ ความรู้สึกตื่นเต็นว่า ตนเองจะได้ เช่น จะได้สิทธิ ได้อำนาจ หรือ ได้ความเป็นใหญ่ในการที่จะเป็น ผู้ปกครอง แต่อีกแง่หนึ่งที่ไม่ค่อยได้มองคือ ความรับผิดชอบ⁴⁸

จึงกล่าวสรุปได้ว่า พระธรรมปิฎก ได้นิยามประชาธิปไตยโดยให้ความสำคัญในแง่ คุณภาพ ของประชาธิปไตยเป็นหลัก โดยเน้นว่า ถ้าประชาชนมีคุณภาพดี ประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย ถ้าประชาชนมีคุณภาพต่ำ ประชาธิปไตยก็จะเป็นประชาธิปไตยอย่างเลวด้วย เพราะว่า คุณภาพของ ประชาธิปไตย ขึ้นต่อคุณภาพของประชาชน แล้วคุณภาพของประชาชนขึ้นต่ออะไร ก็ขึ้น ต่อการศึกษา

ความเข้าใจของคนไทยทั่วไปที่มีต่อภาพลักษณ์ของประชาธิปไตยนั้นก็คือ ในสังคมของคน หมู่มาก ต่างคนก็ต่างมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป เกณฑ์ตัดสินอำนาจสูงสุดของความ ต้องการหรือความประสงค์ของคนในระบอบนี้ก็คือ เสียงข้างมากของประชาชนนั่นเอง พระธรรม ปิฎกเห็นว่า การตัดสินใจเช่นว่านี้ เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะหากตัดสินใจก็ผิดไป ถ้าตัดสินใจผิดก็อาจ เกิดความเสื่อมความพินาศทุกอย่างทุกประการ การที่จะตัดสินใจผิดหรือตัดสินใจถูก ก็อยู่ที่ความ เป็นคนดี มีปัญญา คือ มีคุณธรรม และมีความรู้ความเข้าใจ เฉลียวฉลาด สามารถในการคิด เป็นต้น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ประชาชนควรมี ถ้าประชาชน เป็นคนดี ตั้งใจดี มีความรู้ความเข้าใจ มีปัญญา ชัดเจน คิดเป็น มองเห็นความจริง ก็ตัดสินใจได้ถูกต้อง

⁴⁸พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไปสู่ประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2534), หน้า 4.

ดังนั้น จากแนวคิดเรื่องดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นได้ว่า ประชาธิปไตยจะดี ก็อยู่ที่ประชาชน ที่เป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้นว่า จะต้องเป็นคนดีและมีปัญญา โดยที่ว่า ประชาชนเป็นใหญ่ มีอำนาจตัดสินใจนี้ การตัดสินใจที่ว่านั้น วินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นใหญ่ ในเรื่องนี้พระธรรมปิฎกให้ข้อสังเกตไว้ 2 ประการด้วยกันคือ

1. ถ้าคนส่วนใหญ่เป็นคนโง่ เสียงข้างมากที่วินิจฉัยก็จะเป็นการตัดสินใจเลือกอย่าง โง่ๆ หรือแม้แต่เลือกไปตามที่ถูกเขาหลอกล่อ ทำให้ผิดพลาดเสียหาย แต่ถ้าคนส่วนใหญ่เป็นคนดี มีปัญญา ก็จะได้เสียงข้างมากที่ตัดสินใจเลือกได้ถูกต้อง บังเกิดผลดี จึงต้องให้ประชาชนมีการศึกษา หรือจะได้เสียงข้างมากที่ตัดสินใจอย่างผู้มีปัญญา

2. ความจริงของสิ่งทั้งหลายย่อมเป็นอย่างที่มันเป็น มันย่อมไม่เป็นไปตามการบอก การสั่ง การลงคะแนนเสียง หรือตามความต้องการของคน ดังนั้น คนจะไปตัดสินใจความจริง ไม่ได้ แต่เป็นหน้าที่ของตนเองที่จะต้องตัดสินใจเลือกสิ่งที่เป็นจริง จึงต้องให้ประชาชนมี การศึกษา เพื่อจะได้เสียงข้างมากที่ตัดสินใจเลือกเอาสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริง

พระธรรมปิฎกย้ำว่า เสียงข้างมากตัดสินใจความจริงไม่ได้ อันนี้เป็นหลักธรรมดา เราตัดสินใจ ไม่ใช่ตัดสินใจความจริง ถ้าเอาเสียงข้างมากมาตัดสินใจความจริง ก็เป็นไปไม่ได้⁴⁹

เพราะฉะนั้น ตามหลักการแล้วไม่สามารถเอาเสียงข้างมากมาตัดสินใจความจริงได้ ถ้าอย่างนั้น จะเอาเสียงข้างมากตัดสินใจอะไร ประเด็นนี้ พระธรรมปิฎก ให้ความเห็นว่า เราเอาเสียงข้างมากมาตัดสินใจความต้องการ คือบอกว่าทำอะไร อย่างไร ในแง่นี้สามารถบอกได้ว่า ประชาชนต้องการอะไร จะอย่างไร แล้วมีมติเป็นที่ตกลงกันว่าทำอะไรอย่างนี้ ซึ่งรวมความ ปัญหาอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรจะให้ความต้องการที่ว่าทำอะไรนั้น ไปประสานกับความมุ่งหมายที่ดี โดยมีสติปัญญาที่รู้เข้าใจว่า อะไรเป็นความจริง ความถูกต้อง แล้วตัวประโยชน์แท้ที่ควรจะมี คือ ต้องให้ความต้องการนั้น ไปตรงกับความจริง ความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ที่แท้จริง มิฉะนั้นความต้องการนั้นก็ผิด

เมื่อคนตัดสินใจด้วยความต้องการที่ผิด การตัดสินใจนั้นก็ผิด จะเลือกผิด เอาผิด และก่อให้เกิดผลร้าย เพราะฉะนั้น จึงหนีไม่พ้นที่จะต้องทำให้คนมีความรู้ มีสติปัญญา จึงต้องเน้นกันว่า คนจะต้องมีวิจาร์ณญาณ หรือจะใช้คำศัพท์ให้ลึกลงไปกว่านั้น ก็คือ ต้องมีโยนิโสมนสิการ ด้วยเหตุนี้ การใช้เสียงข้างมากมาตัดสินใจ จึงต้องเป็นเสียงแห่งสติปัญญา ที่แสดง ถึงความต้องการอันฉลาดที่จะเลือกเอาสิ่งที่ดีงามถูกต้องเป็นประโยชน์แท้จริง

พระธรรมปิฎกสรุปว่า การศึกษาจำเป็นต่อประชาธิปไตย หรือพัฒนาประชาชนให้ ทำหน้าที่หรือใช้อำนาจตัดสินใจอย่างได้ผลดีใน 2 ประการ คือ

⁴⁹เรื่องเดียวกัน, หน้า 106.

1. ให้เสียงข้างมากที่จะใช้วินิจฉัย เกิดจากการตัดสินใจของคนที่เป็นบัณฑิต คือ คนที่มีสติปัญญา

2. ให้การตัดสินใจของคนที่เกิดจากความต้องการที่มาประสานกับปัญญาที่รู้ และให้เลือกเอาสิ่งที่ถูกต้องจึงามจริงแท้ และเป็นประโยชน์แท้จริง

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดเรื่องเสียงข้างมาก ในประชาธิปไตยตามแนวของพระธรรมปิฎก จึงเห็นได้ชัดว่า สังคมไทยเป็นสังคมแห่งวิถีพุทธ ดังนั้น ระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงควร ที่นำแนวคิดในเรื่องของการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก ตามแนวของพระธรรมปิฎกมาประยุกต์ใช้ ก็จะทำให้ระบบการเมืองไทย ได้เสียงข้างมากที่เป็นไปตามอุดมการณ์ของระบอบประชาธิปไตย ที่แน่นอน กล่าวคือ เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของสังคมไทยโดยรวมนั่นเอง⁵⁰

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจ อันดี และความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งการสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนา มา ใช้เพื่อส่งเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเรื่องดังกล่าวนี้ พระธรรมปิฎก ได้แสดงทัศนะให้เห็นว่า โดยหลักการแล้ว การที่รัฐสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนานั้น สรุปได้ 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. เป็นความสัมพันธ์เชิงหน้าที่เกี่ยวกับธรรม หรือหน้าที่ต่อธรรม คือ รัฐโดยเฉพาะผู้ปกครองที่ดี ย่อมเป็นผู้ไฝ่ธรรม แสวงหาธรรม และเป็นผู้เชิดชูธรรม พระสงฆ์ หรือทางฝ่ายศาสนา นั้น เป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งธรรม เป็นผู้เผยแผ่ และสืบต่อ สืบทอดธรรมให้ดำรงอยู่ในโลก ในสังคม เพราะฉะนั้น รัฐก็ทำหน้าที่ในการที่จะช่วยผู้ดำรงรักษาสืบทอดธรรม เผยแผ่ธรรมนี้ ให้ทำหน้าที่นั้นด้วยดี การกระทำอย่างนั้น ก็เท่ากับรัฐ ได้เชิดชูคุณธรรมด้วย

สืบเนื่องจากหน้าที่ที่เกี่ยวกับธรรมเช่นนี้ พระธรรมปิฎกให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หน้าที่เกี่ยวกับธรรมของรัฐนั้น ก็ทำให้พระมหากษัตริย์หรือทางรัฐมีหน้าที่ต่อไปอีก คือ จะต้องพยายามให้ศาสนาบริสุทธิ์ เพื่อให้มีธรรมดำรงอยู่สืบต่อไปในสังคม หรือในโลกนี้ การทำ สังคายนาก็ดี การกำจัดชำระล้างมลทินของศาสนาในบางสมัยก็ดี เป็นเรื่องที่จัดได้ว่า อยู่ในหน้าที่ข้อนี้

เมื่อมีเหตุการณ์ไม่เรียบร้อยเกิดขึ้นในวงการศาสนา รัฐก็เข้ามาอุปถัมภ์คณะสงฆ์ ในการทำสังคายนา ร้อยกรองพระธรรมวินัย เพื่อรักษาธรรมที่บริสุทธิ์ไว้ สังคายนาดังกล่าว โดยมาก ก็มีพระเจ้าแผ่นดิน หรือทางรัฐเข้ามาเป็นผู้อุปถัมภ์ ทั้งในประเทศอินเดีย ในศรีลังกา ตลอดจนกระทั่งในประเทศไทยหลายครั้ง หลายสมัย

⁵⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 108.

นอกจากนี้ ในกรณีปลีกย่อย เมื่อปรากฏว่ามีคนของรัฐ หรือพลเมืองคือ คนของ บ้านเมืองที่เป็นคนร้าย คนไม่ดีเข้าไปชุกชอนตัวแอบแฝงอยู่ เข้าไปบวช เข้าไปเบียดเบียนทำลายศาสนา ซึ่งเท่ากับทำลายผลประโยชน์ของรัฐและประชาชนด้วย ทางรัฐหรือทางพระเจ้าแผ่นดิน ก็ช่วยรักษาความบริสุทธิ์ของพระศาสนาด้วยการเอาคนของรัฐ หรือพลเมืองของตนเองที่เป็นคนไม่ดีที่เข้าไปทำลายศาสนานั้นออกมา ข้อนี้ถือว่าเป็นการชำระล้างพระศาสนาด้วยการเอาคนร้าย พลเมืองไม่ดีของตนเองกลับออกมาเสีย ไม่ให้เข้าไปหรืออยู่ทำลายพระศาสนาอีกต่อไป

2. เป็นความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ในฐานะที่ผู้ปกครองหรือรัฐ เป็นตัวแทนของประชาชน ควรแสดงน้ำใจตอบแทนต่อทางฝ่ายสงฆ์ หรือทางศาสนา โดยนัยนี้ พระธรรมปิฎกเห็นว่า ตามปกติพระภิกษุสงฆ์ หรือทางฝ่ายศาสนาเป็นผู้แนะนำสั่งสอนประชาชนให้ดำรงอยู่ในศีลธรรม ให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่ตรง ให้พัฒนาทางจิตใจ ทางปัญญา ให้พระสงฆ์ทำ เช่นนี้ ประชาชนก็จะมีการศึกษาดี มีความรู้ ประพฤติดี มีจิตใจที่มีคุณภาพดี ก็จะเป็น พลเมืองที่ดี ผลประโยชน์ก็ตกแก่รัฐด้วย ช่วยให้รัฐนั้นเจริญรุ่งเรือง มีความสงบสุข รัฐสำนึก ในพระคุณฝ่ายสงฆ์ หรือทางศาสนานั้น เป็นการตอบแทนคุณความดี หรือบูชาคุณของฝ่าย ศาสนา หรือฝ่ายสงฆ์นั่นเอง และทำหน้าที่ดังกล่าวแทนประชาชน คือ อุปถัมภ์บำรุงพระศาสนา แทนประชาชน

ดังนั้น จากการที่รัฐจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อฝ่ายพระสงฆ์ หรือฝ่ายพุทธจักร และในขณะเดียวกัน ฝ่ายของพระสงฆ์หรือฝ่ายพุทธจักรเองก็ต้องมีปฏิสัมพันธ์ตามหน้าที่ของตน ต่อฝ่ายรัฐหรือฝ่ายอาณาจักร เพราะโดยที่สุดแล้ว พระธรรมปิฎกสรุปว่า ก็ล้วนแต่เพื่อประโยชน์สุขของพหูชนทั้งสิ้นนั่นเอง¹

พระธรรมปิฎก มองว่าประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ช่วยประสานประโยชน์ระหว่างบุคคลและสังคม หลักการนี้ยังหาผู้ปฏิบัติได้ผลจริงได้ยาก จะเห็นได้ว่า ระบบสังคม ต่างๆ มักมีปัญหาในเรื่องที่ว่า ถ้าให้สังคมได้ บุคคลก็ต้องยอมสละ ทำอย่างไรจึงจะประสานประโยชน์กันได้ อุดมคติอย่างหนึ่งของประชาธิปไตยก็คือ การช่วยประสานประโยชน์ระหว่างบุคคลกับสังคม

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะก้าวไปสู่การประสานประโยชน์ระหว่างบุคคลกับสังคมให้มาเสริมกันนั้น มีบททดสอบพื้นฐานหนึ่งที่จะให้เห็นว่า ประชาชนในสังคมนั้นๆ มีคุณภาพเพียงพอ ที่จะทำให้อุดมคติของประชาธิปไตยข้อนี้บรรลุผลได้หรือไม่ บททดสอบนี้ก็คือ ความประสานสมดุในการปฏิบัติตามหลักแห่ง 1) สิทธิกับหน้าที่ 2) เสรีภาพกับความรับผิดชอบ

¹พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), รัฐกับพระพุทธศาสนา ถึงเวลาชำระล้างหรือยัง, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2537), หน้า 102.

มุมมองต่อสิทธิกับหน้าที่ พระธรรมปิฎก ชี้ว่าคู่กับการมีสิทธิที่จะได้และเรียกร้องเอาสิ่งที่ตนพึงได้นั้น บุคคลก็มีหน้าที่ที่จะต้องทำ เพื่อเป็นส่วนร่วมที่จะธำรงรักษาและสร้างสรรค์พัฒนาสังคมประชาธิปไตยนั้นด้วย ถ้าอยากใช้สิทธิที่ควรปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดี และเมื่อมีการทำหน้าที่ด้วยดี สังคมประชาธิปไตย ก็จะได้รับการรักษาไว้ เพื่อให้คนมีโอกาสที่จะใช้สิทธิได้ต่อไป

เสรีภาพกับความรับผิดชอบ พระธรรมปิฎกมองเห็นว่า คู่กับเสรีภาพที่จะกระทำต่าง ๆ ตามความปรารถนาของตน บุคคลจะต้องรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำและผลการกระทำของตน และใช้เสรีภาพนั้นอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตน มีส่วนร่วมอยู่ด้วย เพื่อความชัดเจนขึ้นในเรื่องของเสรีภาพนั้น พระธรรมปิฎกได้ยกตัวอย่างเรื่องเสรีภาพที่เป็นหลักการของประชาธิปไตย ที่เน้นความหมายในแง่ของการที่บุคคลมีโอกาสนำเอาศักยภาพ เช่น สติปัญญา ความสามารถของตน ออกไปเป็นส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สังคม ซึ่งเป็นความหมายเชิงความร่วมมือและเอื้อเพื่อต่อกัน แต่ภายใต้อิทธิพลของทุนนิยม เสรีภาพเน้นความหมายในแง่ของการที่จะได้ผลประโยชน์ตามที่ตนปรารถนา ซึ่งเป็นไปในทางแบ่งแยกและแก่งแย่ง⁵²

จากการที่ประเทศไทยเข้าสู่ยุคปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุให้กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และ ศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์

จากประเด็นดังกล่าวนี้ พระธรรมปิฎกมีมุมมองที่ชี้ให้เห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย จำเป็นต้องอาศัยการศึกษา เพื่อให้คนมีคุณภาพ เพราะคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน และ ในเวลาที่มองประชาธิปไตย ก็อย่ามองแค่การปกครอง อย่ามองแค่ว่า นี่เราเป็นประชาธิปไตยแล้ว ประชาชนได้ขึ้นมาเป็นผู้ปกครอง แล้วก็หยุดแค่นั้น โดยนี้กว่า นี่เราเก่ง เราได้เป็นใหญ่แล้ว สิ่งที่สำคัญก็คือ ต้องมองว่า เรา ปกครองเพื่ออะไร เราควรจะไปให้ถึงจุดหมายของการปกครอง

การปกครองนั้น ก็คือการที่มาร่วมกันจัดสรรสังคม เพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เจริญ มั่นคง มีสันติสุข และให้แต่ละคนมีโอกาสพัฒนาศักยภาพเพื่อให้ชีวิตเจริญงอกงาม บรรลุประโยชน์สุขที่สูงประเสริฐ และมาร่วมกันสร้างสรรค์สังคมเป็นจุดหมายของการปกครอง

พระธรรมปิฎก ให้ความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง โดยเห็นว่า การปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น จะต้องอาศัยการศึกษา อย่างน้อยก็เป็นการนำเอาการศึกษามาช่วยเตรียมคนให้

⁵²พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย, อ้างแล้ว, หน้า 134.

พร้อม ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการปกครองของสังคมประชาธิปไตย นี่คือ สารที่ สำคัญที่สุด คือการเตรียมคนให้พร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตย หรือในกระบวนการประชาธิปไตยทั้งหมด ถ้าไม่เตรียมการคนอย่างนี้ กระบวนการประชาธิปไตยก็จะกลายเป็นกระบวนการที่ล้มเหลว เพราะว่า บุคคลที่เป็นส่วนร่วมซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการนั้น ไม่มีคุณภาพ ไม่มีความพร้อม

การศึกษาทำให้คนได้เข้าถึงโอกาสในสังคมประชาธิปไตย เรามักกันเสมอว่า ประชาธิปไตยจัดสรรสังคมให้เกิดมี โอกาสแก่บุคคลแต่ละคนแล้ว แต่คนที่ไม่มีการศึกษา ก็ไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้โอกาสนั้น คือไม่สามารถได้รับประโยชน์จากสังคมประชาธิปไตย เช่น ถ้าบุคคลใดไม่รู้หนังสือ โอกาสที่มีอยู่มากมายในสังคมประชาธิปไตย ก็ไม่เป็นประโยชน์แก่เขา ดังนั้น ในขั้นที่หนึ่งนี้ พระธรรมปิฎกจึงเห็นว่า การศึกษาช่วยให้คนเข้าถึงโอกาสและสามารถได้ประโยชน์จากสังคมประชาธิปไตยนั้น⁵³

เมื่อคนมีการศึกษาก็สามารถนำศักยภาพของตนออกมาร่วมสร้างสรรค์สังคม ดังนั้น การศึกษาช่วยให้คนสามารถใช้โอกาสที่จะทำประโยชน์แก่สังคมประชาธิปไตย และในที่สุดเมื่อกล่าวโดยรวม การศึกษาเข้ามาช่วยให้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมีคุณภาพที่แท้จริง และสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของประชาธิปไตย มิเช่นนั้นประชาธิปไตยก็อาจจะเป็นเพียงชื่อ เป็นเพียงแต่ระบบในอุดมคติที่ไม่สามารถบรรลุผลได้เลย จึงกล่าวในประเด็นนี้ได้ว่า ปัจจัยที่จะให้สังคมประชาธิปไตยบรรลุผลสำเร็จก็คือ การศึกษา

ในทางกลับกัน ประชาธิปไตยก็ให้โอกาสแก่ทุกคนที่จะเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาคด้วย หมายความว่า เมื่อมีการปกครองแบบประชาธิปไตย ตัวระบบของประชาธิปไตยก็เปิดโอกาสให้กับคนที่จะเข้าถึงการศึกษาได้ โดยนัยนี้ พระธรรมปิฎกมองว่า การสร้างสรรค์สังคมประชาธิปไตย ก็คือการสร้างสรรค์สังคมที่เอื้อต่อการศึกษา หรือจะใช้คำที่กำลังนิยมกันว่า สร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะที่แท้จริง สังคมประชาธิปไตยกับสังคมแห่งการเรียนรู้ ก็คือ คนละด้านของเรื่องเดียวกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า พระธรรมปิฎก ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประชาธิปไตย และสามารถได้รับประโยชน์จากสังคมประชาธิปไตย แล้วก็ช่วยให้ประชาธิปไตยดำเนินไปด้วยดี ผู้จุดหมายของระบอบประชาธิปไตยด้วยอาศัยการศึกษานั้นเอง

ในหลักการที่เป็น อธิปไตย ในทางพระพุทธศาสนานั้น พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้ ๓ ประการด้วยกัน นั่นก็คือ

⁵³พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), นิติศาสตร์แนวพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2539), หน้า 133.

1. อัตตาธิปไตย ถือคนเป็นใหญ่ คือ ถือเอาตนเอง ฐานะ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิของตนเป็นใหญ่ กระทำการด้วยการปรารถนาละสิ่งทีเนื่องด้วยตนเป็นประมาณ ในฝ่ายกุศล ได้แก่ เว้นชั่ว ทำดี ด้วยเคารพตน

2. โลกาธิปไตย ถือโลกเป็นใหญ่ คือ ถือความนิยมของชาวโลกเป็นใหญ่ หวั่นไหวไปตามเสียงนินทาและสรรเสริญ กระทำด้วยปรารถนาจะเอาใจผู้้นั้น หาความนิยม หรือหวั่นกลัวเสียงกล่าวว่าเป็นประมาณ ในฝ่ายกุศล ได้แก่ เว้นชั่ว ทำดีด้วยเคารพเสียงหมู่มชน

3. ธรรมาธิปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำด้วยปรารถนาลังที่ไดศึกษา ตรวจสอบตามข้อเท็จจริง และความเห็นที่รับฟังอย่างกว้างขวาง แจ่มชัด และพิจารณาอย่างดีที่สุด เต็มขีดแห่งสติปัญญา มองเห็นได้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงามเป็นประมาณ อย่างสามัญได้แก่ ทำการด้วยความเคารพ หลักการ กฎ ระเบียบ กติกา เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ถ้าต้องการรับผิดชอบต่อรัฐประชาชาติไทย หรือหลักข้อ 3 คือ ธรรมาธิปไตย

โดยเฉพาะอย่างในการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น พระธรรมปิฎกมองเห็นว่า การปกครองนั้น หากเป็นไปเพื่ออยากได้ผลประโยชน์ อยากใหญ่ อยากโต อยากมีอำนาจ อยากได้อะไรๆ ต้องเป็นไปตามความยึดถือของตน ซึ่งจะตรงกันข้ามกับจริยธรรม ถ้าถูกค้นหา มานะ หรือทิฐฐิครอบงำ แน่นอนว่า จริยธรรมเดินไปไม่ได้ เพราะฉะนั้น ทางแก้ไขเรื่องนี้ก็คือ จะต้องมีการพัฒนาความอยากให้มันดี และอยากทำให้มันดีนี้ให้เข้มข้น แรงกล้า ให้เป็นไปอย่างมุ่งมั่นที่สุด ให้ฝังลึกลงไปประจำอยู่ในจิตใจให้ได้

เมื่อคนในสังคมประชาธิปไตย มีความใฝ่ดี อยากให้มันดี ปรารถนาความสุขแก่ ประชาชน และแก่บ้านเมืองแล้ว ความปรารถนานี้ก็จะแผ่ลึกซึ้งและครอบคลุมทั่วไป ซึ่งพระธรรมปิฎกพูดด้วยคำสั้นๆ ว่า ความอยากให้ธรรมเกิดมีขึ้น หรือความใฝ่ธรรม กล่าวคือ อยากให้ธรรม ความดี ความงาม ความจริง ความถูกต้อง เกิดมีขึ้นในสังคม ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่และตรงจุดหมาย เพราะการที่มนุษย์มีการปกครอง มีการงานบ้านเมืองต่างๆ นี้ ก็เพื่อให้ เกิดมี “ธรรม” ขึ้นในสังคมมนุษย์ หรือเพื่อดำรง “ธรรม” ให้คงอยู่

คำว่า “ธรรม” ในที่นี้ พระธรรมปิฎกให้นิยามไว้ว่า หมายถึง ความจริง ความ ถูกต้อง ความดีงาม ประ โยชน์สุขที่แท้จริง รวมทั้งหลักการที่จะให้เกิดความดีงาม ความ ถูกต้องเหล่านี้การที่เราจัดตั้งวางหลักต่างๆ เช่น หลักการทางรัฐศาสตร์ หลักการทาง นิติศาสตร์ หลักการทางเศรษฐศาสตร์ หรือหลักการเองใดๆ ก็ตามก็เพื่อให้มีเกณฑ์ มีมาตรฐานในการที่จะดำเนินงาน เพื่อสร้างสรรค์ทำให้เกิดความดี ความงาม ความถูกต้อง และประ โยชน์สุขที่แท้จริง

เมื่อต้องการความดีงามและประโยชน์สุขแก่บ้านเมือง ก็ต้องยึดถือหลักการเหล่านี้ ซึ่งเรียกด้วยคำที่สั้นที่สุดคำเดียวว่า “ธรรม” เพราะฉะนั้น นักการเมืองจะต้องมีจริยธรรมสำคัญขั้นต่อไป ต่อจากความอยากที่ถูกต้อง หรือความใฝ่ปรารถนาที่เรียกว่า ฉันทะ ก็คือ การที่จะต้องยึดถือธรรมเป็นใหญ่ ซึ่งทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า ธรรมาธิปไตย ถ้าคนเรา ไม่ถือธรรมเป็นใหญ่ คือไม่ถือหลักการ ไม่เอาความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม ประโยชน์สุขที่แท้เป็นมาตรฐาน เป็นใหญ่หรือเป็นที่ยึดถือ ก็จะเอนเอียงหรือเขวออกไป กลายเป็นยึดถือเอาตัวคนเป็นใหญ่ เอาผลประโยชน์เป็นใหญ่ หรือเอาคะแนนนิยมเป็นใหญ่ เป็นต้น

เมื่อถือเอาตัวคน ผลประโยชน์ของตน ความยิ่งใหญ่ อำนาจของตน เป็นต้นเป็นใหญ่ เรียกว่า อัตตาธิปไตย แต่ถ้าถือเอาความนิยม การเอาอกเอาใจกัน ความชอบใจ ความพึงพอใจ ของคนจำนวนมาก โดยไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์เรียกว่า โลกาธิปไตย

พระธรรมปิฎก อธิบายหลักการของธรรมาธิปไตยเพิ่มเติมว่า ผู้เป็นนักปกครอง เป็นนักการเมือง เป็นนักบริหาร ต้องถือเป็นเรื่องสำคัญว่า ตอนนี้จะออกสู่ภาคปฏิบัติ ต้อง ตั้งหลักก่อน การที่จะตั้งหลักก็คือ จะต้องยึดถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการ กฎกติกา กฎหมาย ถือความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผล ประโยชน์สุขที่แท้เป็นใหญ่ เป็นเกณฑ์ และเป็นมาตรฐาน เมื่อถือธรรมเป็นใหญ่ ก็เห็นแก่ธรรม เห็นแก่ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม และยึดถือตามหลักการ กฎกติกา รวมทั้งกฎหมายก็จะไม่เอนเอียงไปข้างไหน ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่เห็นแก่พรรคพวก ไม่เห็นแก่คะแนนนิยม เป็นต้น และจะมีความซัดเจนในการทำงาน ซึ่งโดยที่สุดแล้ว ธรรมาธิปไตยเท่านั้นจะเป็นแกนจริยธรรมของระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ

สำหรับท่าทีต่อระบอบประชาธิปไตยที่ใช้เป็นรูปแบบในการปกครองประเทศไทยนั้น พระธรรมปิฎกได้ชี้แนวทางว่า ถึงเวลาแล้วที่คนไทยจะต้องมีความซัดเจนในหลักการของพระพุทธศาสนา ถ้าเป็นพุทธศาสนิกจะต้องถือธรรมเป็นใหญ่ พระพุทธเจ้าเองก็ทรงถือธรรมเป็นใหญ่ ไม่มีอะไรใหญ่กว่าธรรม คนที่ถือธรรมเป็นใหญ่ คือเป็นธรรมาธิปไตยนั้น มีลักษณะสำคัญคือ

1. เป็นคนมีหลักการไม่เลื่อนลอยไหลไปตามกระแส ถือเอาความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม ความเป็น ไปตามเหตุผล และกฎเกณฑ์เป็นเกณฑ์ตัดสิน
2. ใช้ปัญญาและพัฒนาปัญญาอยู่เสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันข้อมูลความเป็นไปตามความเป็นจริง และเพื่อให้รู้เข้าใจ เข้าถึงหลักการความจริง ความถูกต้องดีงามและเหตุผลในเรื่อง นั้นๆ เพื่อให้สามารถรักษาหลักการความจริง ความถูกต้องไว้ได้
3. มีความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ สุจริตใจ ในการใช้ปัญญาพิจารณาตัดสินใจ ไม่เอนเอียง ไปด้วยอคติ

4. รักธรรม รักความจริง ความถูกต้องดีงาม ทำอะไรก็มุ่งจะให้ถึงธรรมและเป็นไปตามธรรม มุ่งให้ได้ความจริง มุ่งให้เกิดความถูกต้องดีงาม จนข้ามพ้นความยึดถือในตัวตนไปได้ ให้ธรรมเป็นใหญ่เหนือแม้แต่เกียรติและศักดิ์ศรีของคน และเพราะรักธรรม มุ่งให้เกิดความเป็นธรรมนั้น จึงเป็นคนที่พูดด้วยง่าย รับฟังข้อมูลและเหตุผล ไม่คืออรรถในทฤษฎี⁵⁴

กล่าวโดยสรุป พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับธรรมาธิปไตย เป็นแก่นจริยธรรมของประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดมีธรรมขึ้นในสังคมมนุษย์ หรือเพื่อดำรงธรรมให้คงอยู่ธรรม คือความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม ประโยชน์สุขที่แท้จริง รวมทั้งหลักการที่จะให้เกิดความดีงาม ความถูกต้องเหล่านี้การที่เราจัดตั้งวางหลักการต่าง ๆ เช่น หลักการทางรัฐศาสตร์ เพื่อให้มีเกณฑ์มีมาตรฐานในการที่จะดำเนินงานเพื่อสร้างสรรค์ทำให้เกิดความดี ความงาม ความถูกต้อง และประโยชน์สุขที่แท้นั้นเมื่อเราต้องการความดีงามประโยชน์สุขแก่บ้านเมือง

2.4.10 รูปแบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย

1. หลักประมุขของประเทศ

พระมหากษัตริย์ เป็นรูปแบบประชาธิปไตยของไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นของปวงชนผ่านองค์กรหลักซึ่งแยกกันเป็น ๓ ทาง คือ ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยผ่านทางรัฐสภา อำนาจบริหาร โดยผ่านคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการผ่านศาล ส่วนพระองค์ทรงเป็นกลางทางการเมือง

2. หลักการแยกอำนาจ

รูปแบบประชาธิปไตยของไทยเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ได้แก่ การมี ๒ สภา คือสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาซึ่งเป็นสภาผู้ทรงคุณวุฒิ รัฐสภาใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจออกกฎหมายเพื่อปกป้องประเทศ มีอำนาจบริหารให้ความเห็นชอบหรือจัดตั้งรัฐบาล และการควบคุมการบริหารของรัฐบาลด้วย อำนาจอธิปไตยของไทยแยกออกเป็น 3 ประการ

1. อำนาจนิติบัญญัติ เป็นอำนาจของรัฐสภา
2. อำนาจบริหาร เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี
3. อำนาจตุลาการ เป็นอำนาจของศาล⁵⁵

⁵⁴พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย, อ้างแล้ว, หน้า 139.

⁵⁵ดร.ชูวงศ์ ฉายะบุตร และคณะ, หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม : การเมืองการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2547), หน้า 16.

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน

บทบาทของรัฐต่อประชาชน

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชน หมายถึง ประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ในการปกครอง ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจึงมีความสัมพันธ์ดังนี้

1. อำนาจอธิปไตยของปวงชน ระบอบประชาธิปไตยยึดหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนเป็นเสมือนหัวใจของระบบการเมือง กล่าวคือ ประชาชนเท่านั้นเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง โดยการแสดงออกด้วยการใช้สิทธิในกระบวนการเลือกตั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนพิจารณาเลือกตัวแทนเข้ามารับผิดชอบในหน้าที่การปกครองรัฐ การแสดงออกสามารถทำได้โดยการเลือกตั้ง และการถอดถอนออกจากตำแหน่งทางการเมือง

2. เสรีภาพ ระบอบประชาธิปไตยยึดมั่นว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมเสรีภาพ คุณค่าของมนุษย์อยู่ที่เสรีภาพ เสรีภาพจึงมีคุณค่าสำคัญยิ่งสำหรับมนุษย์ เสรีภาพของประชาชนจึงเป็นเป้าหมายของระบอบประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองจำแนกได้ ดังนี้

2.1 เสรีภาพทางการเมือง ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยต้องมีเสรีภาพทางการเมืองอย่างเสมอภาคกัน การใช้เสรีภาพทางการเมืองเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยของประชาชน เสรีภาพทางการเมืองมีความสำคัญหลายประการ ได้แก่

- 1) การใช้สิทธิเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้ปกครองหรือผู้นำ
- 2) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
- 3) การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง
- 4) การชุมนุมและการเคลื่อนไหวทางการเมือง

2.2 เสรีภาพในทรัพย์สิน

2.3 เสรีภาพในการนับถือศาสนา

2.4 เสรีภาพในการเลือกที่อยู่อาศัย

2.5 เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

3. ความเสมอภาค ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการควบคู่กับหลักเสรีภาพ ซึ่งสมาชิกในสังคมต้องได้รับ โอกาสที่เสมอภาคและทัดเทียมกัน 3 ด้าน คือ

3.1 ความเสมอภาคในทางการเมือง ได้แก่ ความเสมอภาคในการใช้สิทธิและเสรีภาพในการเลือกตั้ง ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันในการกำหนดตัวผู้ปกครอง และการเป็นสมาชิกองค์กรทางการเมือง วิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

3.2 ความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความเสมอภาคในการเลือกประกอบอาชีพ การประดิษฐ์คิดค้นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่งคั่งให้ตนเองภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย ให้มีการแข่งขันโดยเสรี

3.3 ความเสมอภาคในทางสังคม ประชาชนต้องได้รับ โอกาสที่จะได้รับบริการ สาธารณะจากรัฐ ตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

4. กฎหมาย เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม กฎหมายในระบอบ ประชาธิปไตยประกอบด้วย

4.1 กฎหมายต้องมีที่มาโดยชอบธรรม ระบอบประชาธิปไตยกำหนดให้กฎหมายมาจาก ฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง

4.2 การบังคับใช้กฎหมายต้องเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องอยู่ ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4.3 ประชาชนต้องได้รับความคุ้มครองจากกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคกัน

5. เสี่ยงข้างมาก การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในการตัดสินใจใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะ ประชาชนตัดสินใจกำหนดตัวผู้ปกครอง หรือการตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่าย ตุลาการ เมื่อมีความเห็นแตกต่างกันให้ถือเสี่ยงข้างมากเป็นเกณฑ์ เพื่อให้การตัดสินใจเหล่านั้น สะท้อนถึงความต้องการของคนหมู่มาก แต่ต้องให้ความเคารพและคุ้มครองเสี่ยงข้างน้อยด้วยเพื่อ เป็นการควบคุม ตรวจสอบเจตนารมณ์ในการตัดสินใจของฝ่ายเสี่ยงข้างมาก⁵⁶

บทบาทของประชาชนต่อรัฐ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนสามารถเฝ้าดู ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม และแทรกแซงการทำหน้าที่ของตัวแทนของประชาชนได้เสมอ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ อธิปไตย สามารถมีบทบาทที่สำคัญทางการเมืองได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การเรียกอำนาจคืนโดยการถอดถอนหรือปลดออกจากตำแหน่ง ในการใช้อำนาจของ ผู้แทนประชาชนในทางการเมือง หากปรากฏว่าผู้แทนของประชาชนใช้อำนาจไม่ใช่หลักการที่ ถูกต้อง ทุจริต และเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ประชาชนสามารถเรียกอำนาจที่ได้มอบหมาย กลับคืนโดยการถอดถอนหรือปลดออกจากตำแหน่งได้

2. การเสนอแนะ นโยบาย กฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ประชาชนสามารถทำหน้าที่ ทดแทนการทำหน้าที่ของผู้แทนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน ว่าทำงานบกพร่อง ไม่ทัน ไม่ตรงตาม

⁵⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 118.

ความต้องการของประชาชน ประชาชนสามารถเสนอแนะนโยบาย ร่างกฎหมาย รวมทั้งมาตรการใหม่ ๆ ได้เอง

3. การประชาพิจารณ์ เป็นการแสดงออกในการเฝ้าดู ตรวจสอบ และควบคุมการทำงานของผู้แทนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน ในกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารเตรียมออกกฎหมาย หรือกำหนดนโยบาย หรือมาตรการใด ๆ อันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประชาชนสามารถเรียกร้องให้มีการชี้แจงเหตุผลข้อเท็จจริง และผลดีผลเสียก่อนการออกหรือบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย หรือมาตรการนั้น ๆ ได้ ซึ่งประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีภาพ

4. การแสดงประชามติ นโยบายสำคัญหรือการออกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก เช่นการขึ้นภาษี การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การสร้างเขื่อนหรือโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถเรียกร้องให้รัฐบาลรับฟังประชามติของประชาชนก่อนที่จะตรากฎหมาย หรือดำเนินการใด ๆ ได้โดยการจัดให้มีการลงประชามติเพื่อถามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่เพื่อประกอบการตัดสินใจของรัฐบาล⁵⁷

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของประชาชนเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐในทางการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

1. การมีส่วนร่วมรับรู้ หมายถึง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้กระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น การรับรู้ข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของรัฐ

2. การมีส่วนร่วมคิดกับองค์กรต่าง ๆ หมายถึง การให้สิทธิแก่ประชาชนในการแสดงความคิดเห็นของตนตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยกระบวนการประชาพิจารณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางรอบคอบในโครงการสาธารณะ เช่น กรณีสร้างโรงงานไฟฟ้าที่หิโนกรุด

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่รัฐ หมายถึง การให้ประชาชนที่รวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 129.

ของท้องถิ่น ของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุล

4. การมีส่วนร่วมกระทำร่วมกับองค์กรของรัฐ หมายถึง การใช้สิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้พิจารณากฎหมาย หรือเข้าชื่อร้องต่อ ประธานสภาท้องถิ่นให้พิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

5. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ หมายถึง การให้สิทธิส่วนตัวของบุคคลตรวจสอบการ ใช้อำนาจแบ่งออกเป็น 2 ประการ

5.1 การใช้สิทธิส่วนตัว เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ได้แก่ การใช้สิทธิทางศาล การ ใช้สิทธิฟ้องร้องหน่วยราชการและข้าราชการว่าได้กระทำหน้าที่ครบถ้วนถูกต้องหรือไม่

5.2 การใช้สิทธิเป็นกลุ่ม เช่น ประชาชนใช้สิทธิรวมกลุ่มเพื่อตรวจสอบอำนาจรัฐโดย ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภามีมติถอดถอนผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง ผู้มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่⁵⁸

2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

ประวัติความเป็นมา

ตำบลบ้านมะเกลือ มีประวัติความเป็นมาของตำบล แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ตั้งตามชื่อของ กำนันคนแรกที่มาปกครองตำบลบ้านมะเกลือ คือ ขุนศรีมะเกลือคราม และตั้งตามลักษณะทาง กายภาพ เพราะบริเวณนี้สมัยแรกมีต้นมะเกลือปกคลุมหนาแน่นมาก จึงเรียกว่า บ้านมะเกลือ

สภาพทั่วไปของตำบล

ตำบลบ้านมะเกลือมีสภาพทั่วไปเป็นที่ราบ มากกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง ได้แก่พื้นที่ทางด้านทิศตะวันออก ส่วนพื้นที่ตอนกลางเป็นแนวพาดทางทิศตะวันตกเป็นพื้นที่สูงน้ำจากแม่น้ำป่าสักไม่สามารถท่วมถึงสภาพเดิมดินบริเวณ หมู่ที่ 1,2,9,10,11 และ 12 เป็นดินเหนียวปนดินร่วน ตำบลบ้านมะเกลืออยู่ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งอยู่ในเขตมรสุมเมืองร้อน จึงได้รับอิทธิพลจากพายุดีเปรสชัน และพายุไต้ฝุ่นในช่วงเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน โดยปกติ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมของทุกปีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดียจะพัดพาความชุ่มชื้นเข้าสู่แผ่นดิน ซึ่งมีอิทธิพลทำให้เกิดสภาวะฝนตกในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยประมาณเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคมจะเป็นเดือนที่มีฝนตกมากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงเวลา ที่มักเกิดแนวปะทะอากาศของลมมรสุมตะวันตกเฉียงเหนือ ขณะเดียวกันกับอิทธิพลของลมมรสุม

⁵⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 162.

ตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่ตัดผ่านเข้ามาใกล้พื้นที่ภาคเหนือตอนล่างด้าน
ทิศตะวันตก

นายกเทศมนตรี		
ปลัดเทศบาล		
รองปลัด		รองปลัด
ปลัดงานเทศบาล		
ฝ่ายการคลัง	ฝ่ายพัสดุ	ฝ่ายสาธารณสุข

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงอาณาเขตตำบลบ้านมะเกลือ

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลมหาโพธิ อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางม่วง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบางพระหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ แม่น้ำปิง

จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากร 15,149 คน และจำนวนหลังคาเรือน 3,377 หลังคาเรือน

เขตปกครอง

ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์แบ่งออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังนี้

- 1) บ้านมหาโพธิ 2) บ้านมะเกลือ 3) บ้านมะเกลือ 4) บ้านมะเกลือ/บ้านไร่พัฒนา 5) บ้านมะเกลือ 6) บ้านมะเกลือ 7) บ้านมะเกลือ 8) บ้านยางเอน 9) บ้านบึงน้ำใส 10) บึงปรัง 11) บ้านสระงาม 12) บ้านใหม่บึงน้ำใส

ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลัก ทำนา ทำไร่ ทำสวน รับจ้างอาชีพเสริม

บริการขั้นพื้นฐาน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะเกลือ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบึงน้ำใส

สาธารณูปโภค

ถนนลาดยาง ระยะทาง 7.65 กิโลเมตร

ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ระยะทาง 10.20 กิโลเมตร

ถนนลูกรัง ระยะทาง 33 กิโลเมตร

มีประปาหมู่บ้านขนาดใหญ่ 3 แห่ง

ลำน้ำลำห้วย ลำเหมือง จำนวน 3 สาย

บึง หนอง และอื่นๆ จำนวน 6 สาย

แม่น้ำ จำนวน 1 สาย

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

บ่อโยก จำนวน 20 บ่อ

ถังฉาบปูน จำนวน 4 ใบ

สระน้ำ จำนวน 30 แห่ง

มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน ทุกหลังคาเรือน

มีประปาหมู่บ้านขนาดใหญ่ 3 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านมหาโพธิ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านมะเกลือ
ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 บ้านบึงปรัง

มีโทรศัพท์บ้านและโทรศัพท์เคลื่อนที่เกือบทุกหลังคาเรือน

โทรศัพท์สาธารณะ 9 แห่ง

สถานีวิทยุชุมชน 1 แห่ง

หอกระจายข่าวที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง

หน่วยงานธุรกิจเอกชนในชุมชน

ปั๊มน้ำมัน จำนวน 2 แห่ง

โรงบรรจุก๊าซ จำนวน 1 แห่ง

โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 3 แห่ง

ร้านค้าต่าง ๆ ในชุมชน

ร้านค้าของชำหรือขายของเบ็ดเตล็ด จำนวน 70 แห่ง

ร้านขายของปัจจัยการผลิต จำนวน 2 แห่ง

ร้านจำหน่าย หรือซ่อมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน จำนวน 5 แห่ง

- ร้านเชื่อมโลหะ กลึง จำนวน 1 แห่ง
 ร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง จำนวน 1 แห่ง
 ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จำนวน 2 แห่ง
 ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล
1. อบต.บ้านมะเกลือ
 2. วัดท่าพระเจริญพรต (วัดบ้านมะเกลือ)
 3. วัดบึงน้ำใส
 4. วัดบนเทพสถาพร⁵⁹

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัชรินทร์ ปัญญาประเสริฐ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธศาสนากับการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า คำสอนในพระพุทธศาสนามีได้เน้นว่าจะต้องจัดการปกครองในรูปแบบใด แต่มุ่งเน้นไปที่ผู้ปกครองจะต้องยึดมั่นในศีลธรรม และในคำสอนต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหาตัวบุคคลมากกว่าระบบ โดยเชื่อว่าเมื่อทุกคนเป็นคนดี สังคมจะดีขึ้นไปด้วย ในขณะเดียวกัน พุทธศาสนามีลักษณะเป็นศาสนาทางปัญญา จึงไม่มีข้อกำหนดเรื่องการปฏิบัติที่เคร่งครัด และปัจจุบันจุดอ่อนประการหนึ่งที่มีผลให้พุทธศาสนาดูเหมือนขาดความจริงจัง ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งรวมไปถึงความเชื่อเรื่องบุญกรรมที่กล่าวไว้ในคำสอน ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการที่จะมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย แต่มีนักวิชาการหลายท่านที่เสนอให้มีการปรับรูปแบบการปกครองให้สอดคล้องกับแนวทางของพุทธศาสนา โดยถือหลักการอันสำคัญของระบอบประชาธิปไตยไว้ คือ เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ⁶⁰

ชูศักดิ์ กุศล ได้ศึกษาเรื่อง “การเมืองการบริหาร (ศึกษาปฐมภูมิของการพัฒนาการทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ. 2539-2540)” พบว่า ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย 2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค 3) ด้าน

⁵⁹ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ,

<<http://www.banmakluea.go.th/home.php>>, (15 July 2012).

⁶⁰ วัชรินทร์ ปัญญาประเสริฐ, “พุทธศาสนากับการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2538, 114 หน้า.

ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 4) ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ และ 5) ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สรุปได้ว่าประชาธิปไตย ยังไม่มีการพัฒนาการเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความต่อเนื่อง พรรคการเมืองยังขาดบุคลากรที่เป็นนักบริหารชั้นกลาง ซึ่งจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชน รัฐบาลกับกรรมการบริหารพรรค ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดนโยบายระดับพรรคและระดับประเทศ การเปลี่ยนตัวผู้บริหารรัฐบาล ก็มีผลต่อการพัฒนาการทางการเมือง เพราะต้องเปลี่ยนนโยบายใหม่ อย่างน้อยก็เป็นการเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติระดับสูง จึงมีผลต่อการพัฒนาการเมือง การปฏิรูประบบการเมืองจะเน้นเฉพาะตัวแบบและกระบวนการประชาธิปไตยเท่านั้น ไม่ให้ความใส่ใจต่อเนื้อหาที่แท้จริง คือ การปฏิบัติตามนโยบายและการกระจายอำนาจ⁶¹

ศุภวัฒน์ ธรรมวิมล ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวเคหะชุมชนคลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวเคหะชุมชนคลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็น การแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁶²

วุฒิสักดิ์ บุญได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้าน ตำบลมะบัว กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้าน ตำบลมะบัว กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ รองลงมา ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและ

⁶¹ชูศักดิ์ กุศล, “การเมืองการบริหาร (ศึกษาปฐมภูมิของการพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ. 2539-2540)”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2543, 149 หน้า.

⁶²ศุภวัฒน์ ธรรมวิมล, “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวเคหะชุมชนคลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2546, 197 หน้า.

ความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ⁶³

สุรพล ชาเสน ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพหุชนของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพหุชนของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ⁶⁴

สาวิตรี ก้อนอาทร ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุตรดิตถ์” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ

ปัญหาของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน ได้แก่ การสืบทอดทางการเมือง การผูกขาดทางการเมืองของนักการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการ

⁶³ วุฒิสักดิ์ บุคณู, “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้าน ตำบลมะป้า กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2550, 104 หน้า.

⁶⁴ สุรพล ชาเสน, “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพหุชนของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2552, 109 หน้า.

เสียภาษีเท่าที่ควร ไม่ให้เคารพในการแสดงออกของบุคคลอื่น ทั้งในการพูด การเขียนมากนักมัก โจมตี เชิญชวนมวลชนสนับสนุนความคิดเห็นของกลุ่มตน⁶⁵

บันเทิงศักดิ์ มหามาศย์ ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเขต อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อ หลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มี เพศ รายได้ การศึกษา อาชีพ และอายุ ต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05⁶⁶

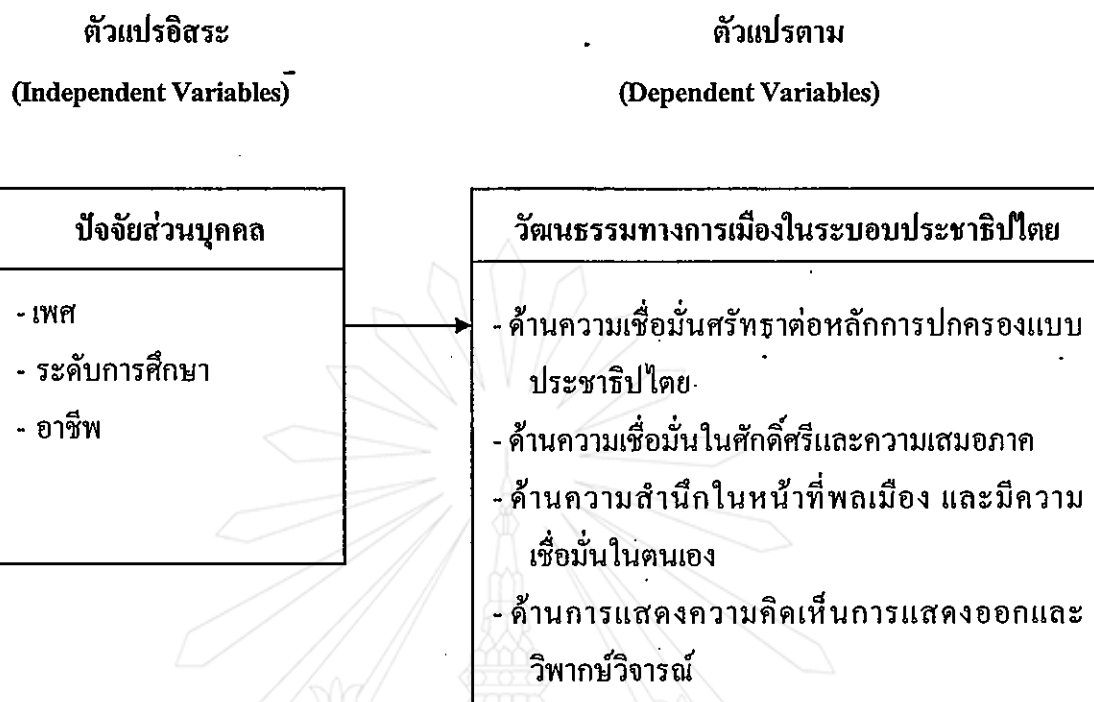
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้เลือกจาก แนวคิดของ ทินพันธุ์ นาคะตะ⁶⁷ มาเป็นประเด็นศึกษาใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย 2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค 3) ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 4) ด้านการแสดงความคิดเห็นการ แสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ และ 5) ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ สามารถสรุปกรอบ แนวคิดที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

⁶⁵สาวิตรี ก้อนอาหาร, “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์), 2551, หน้า 122.

⁶⁶บันเทิงศักดิ์ มหามาศย์, “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม), 2553, หน้า 127.

⁶⁷ทินพันธุ์ นาคะตะ, วิถีชีวิตไทยวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่, อ่างแล้ว, หน้า 197.

แผนภูมิ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์” เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชน ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ดังนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 10,250 คน¹

¹องค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะเกลือ, “บัญชีรายชื่อรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง”, (อัดสำเนา).

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 385 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีคำนวณตามสูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ตามสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e² = ความคลาดเคลื่อนที่ .05²

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากร ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 10,250 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 385 คน มีเทคนิควิธีการสุ่ม 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งประชากรเป็นชั้นภูมิ โดยใช้หมู่บ้านเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ และได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ โดยวิธีการกำหนดหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิจากการเปรียบเทียบบัญญัติไตรยางศ์หรือใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } n_h = \frac{n.N_h}{N}$$

n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

n_h หมายถึง ขนาดของตัวอย่างในชั้นภูมิที่ h

N หมายถึง จำนวนประชากร

N_h หมายถึง จำนวนประชากรในชั้นภูมิที่ h³

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิให้ได้จำนวนตามที่กำหนดไว้ สำหรับรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตารางที่ 3.1

² กฤษณา ประศาสน์วุฒิ, วิธีการวิจัยทางสหกรณ์, พิมพ์ครั้งที่ 3, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551), หน้า 239.

³ รองศาสตราจารย์ ดร. สมชัย วงษ์นายะและรศ. ดร. ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์, "เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัย", กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา กำแพงเพชร, 2551, (อัครสำเนา).

ตารางที่ 3.1 รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	ประชากร (N_p)	กลุ่มตัวอย่าง (n_p)
1	976	37
2	1,065	40
3	1,075	41
4	772	28
5	774	29
6	698	26
7	709	27
8	602	23
9	850	32
10	806	30
11	971	36
12	952	36
	10,250	385

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถาม เป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ลักษณะปลายเปิดแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (Rating Scales)⁴ ดังนี้

⁴รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 102.

- 5 หมายถึง ความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3.4 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาจากแนวคิด ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความคิดเห็น และวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

3.4.2 นำข้อมูลต่าง ๆ มาประยุกต์ปรับปรุงสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณาเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) นายนริศ ศรีโพธิ์

การศึกษา

ร.บ. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สถานที่ทำงานมหาวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

2) นายวิชา จันทรเชื้อ

การศึกษา

M.Sc. (การวางแผน)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ปลัด อบจ. กำแพงเพชร

สถานที่ทำงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

3) รองศาสตราจารย์ พรเพ็ญ โชชัย

การศึกษา	กศ.ม. การบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ สถานที่ทำงานมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4) นายชาติณรงค์ ศรีภูธร

การศึกษา	กศ.ม. การบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ สถานที่ทำงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ

5) นายถวิล มาสง่า

การศึกษา	รป.ม. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
ตำแหน่งปัจจุบัน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง สถานที่ทำงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีสูตรในการหาค่า ดังนี้

สูตร	$IOC = \frac{\sum R}{N}$
เมื่อ	IOC แทนดัชนีความสอดคล้อง $\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
โดยที่	+1 แน่ใจว่าสอดคล้อง o ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง -1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.80-1.00 ข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ ใช้ได้ทุกข้อ

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในเขตตำบลบางม่วง อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความ

นำเชื่อถือได้ โดยการหาค่าความเชื่อมั่น ตามค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ตามสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
 k = จำนวนข้อของเครื่องมือ
 S_i^2 = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม⁶

3.47 นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงไปแก้ไขแล้วขอรับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.48 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.5.1 ขอนหนังสือจากศูนย์การศึกษากำแพงเพชร ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในตำบล

3.5.2 ขอความอนุเคราะห์จากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน และผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือในการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม และนัดวันที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล

3.5.3 นำแบบสอบถามไปมอบให้กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน อธิบายวิธีการกรอกแบบสอบถามอย่างละเอียด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้กรอกแบบสอบถามอย่างถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีแบบบังเอิญในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติที่กำหนดไว้

3.5.4 แจกแบบสอบถามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 ชุด ได้แบบสอบถามคืน จำนวน 385 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 จึงได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ข้อมูลและจัดเรียงลำดับข้อมูล

3.5.5 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

⁶รองศาสตราจารย์ พิศเพลิน เขียวหวาน และ ผศ.ดร.ศิริรัตน์ วิภาสศิลป์, วิธีการวิจัยทางสหกรณ์: การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย, (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551), หน้า 259.

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

3.6.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าจำนวนและค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยใน ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้มาตรวัดแบบ Likert Scales 5 ระดับ สำหรับวัดค่าตัวแปร โดย เลือกใช้ช่วงห่างของค่าคะแนน 0.51⁷ เกณฑ์ที่ใช้เป็นดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมือง
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

3.6.3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่เพศต่างกัน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนประชาชนที่มีระดับ การศึกษาและอาชีพต่างกัน มีรายได้ ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือ (F-test) หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé)

3.6.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) เรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำ บรรยาย

⁷รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, อ่างแก้ว, หน้า 103.

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

3.7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าจำนวน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป

3.7.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) การหาค่าร้อยละ (Percentage)⁸

$$\text{สูตร} = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ f = ความถี่หรือจำนวน
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมดรวมกัน

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือมัธยฐานเลขคณิต⁹

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{x} = ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม
 N = จำนวนประชากร

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)¹⁰

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 $\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ
 N = จำนวนประชากร

⁸ นิภา เมธาวีชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543), หน้า 128.

⁹ รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา วานิชย์บัญชา, เอกสารการสอนวิชาวิธีการวิจัยทางสหกรณ์, เล่ม 2, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551), หน้า 176.

¹⁰ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540), หน้า 53.

4) การทดสอบค่าที (t-test)¹¹

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

- เมื่อ t = ค่าที-เทสต์ (t-test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-WAY ANOVA) หรือ (F-test)¹²

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

¹¹ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด), (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543), หน้า 183.

¹² นิภา เมธธาวิชัย, วิทยาการวิจัย, อ่างแก้ว, หน้า 110.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์” เป็นการศึกษาวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์

2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน

3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 385 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีคำนวณตามสูตรของยามาเน่ (Yamane) สุ่มโดยวิธีแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าจำนวนและค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีเพศต่าง ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในส่วนประชาชนที่มี ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หากทดสอบแล้วพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการวิเคราะห์ต่อ โดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) เรียงลำดับความถี่ (Frequency)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 385 คน มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	226	58.7
หญิง	159	41.3
รวม	385	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนมากเพศชาย จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 และเพศหญิง จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	286	74.2
ปริญญาตรี	77	20.0
สูงกว่าปริญญาตรี	22	5.8
รวม	385	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนมากระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับจ้าง	197	51.1
เกษตรกร	78	20.6
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	69	17.9
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	41	10.4
รวม	385	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนมากอาชีพรับจ้าง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 อาชีพเกษตรกร จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 และอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์

- การวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ใน 5 ด้าน คือ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ และด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปากกวดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน

ที่	ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย	3.29	0.66	ปานกลาง
2.	ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค	3.44	0.80	ปานกลาง
3.	ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.34	0.69	ปานกลาง
4.	ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์	3.45	0.86	ปานกลาง
5.	ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	3.58	0.79	มาก
รวม		3.42	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ดังนี้ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

ข้อที่	ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด	3.15	0.69	ปานกลาง
2.	การปกครองระบอบประชาธิปไตย จัดเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน	3.20	0.74	ปานกลาง
3.	การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาของประเทศ ต้องยืดหยุ่นบ้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย	3.53	0.82	มาก
4.	การเคารพระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน	3.18	0.73	ปานกลาง
5.	การพัฒนาประเทศ ต้องยืดหยุ่นบ้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยของระบอบประชาธิปไตย	3.19	0.81	ปานกลาง
	รวม	3.29	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 3 การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาของประเทศ ต้องยืดหยุ่นบ้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย ข้อที่ 2 การปกครองระบอบประชาธิปไตย จัดเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน และ ข้อที่ 5 การพัฒนาประเทศ ต้องยืดหยุ่นบ้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยของระบอบประชาธิปไตย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค

ข้อที่	ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การให้เคาเฟในการแสดงออกของบุคคลอื่น ทั้งในการพูด การเขียน เป็นการให้ความสำคัญถึงคุณค่าในศักดิ์ศรีและความเสมอภาคของบุคคล	3.40	0.92	ปานกลาง
2.	การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนก็ตาม ต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบใดที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้ใด	3.51	0.79	มาก
3.	มีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าในศักดิ์ศรีของบุคคล	3.42	0.91	ปานกลาง
4.	มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น	3.43	0.78	ปานกลาง
5.	ความเสมอภาคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย	3.45	0.90	ปานกลาง
รวม		3.44	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 3 การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนก็ตาม ต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบใดที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้ใด ข้อที่ 5 ความเสมอภาคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และข้อที่ 4 มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อที่	ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย	3.52	0.85	มาก
2.	การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายแล้วยังเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมด้วย	3.30	0.73	ปานกลาง
3.	การไปเสียภาษีเป็นการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีอย่างหนึ่ง	3.23	0.75	ปานกลาง
4.	มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี	3.29	0.72	ปานกลาง
5.	มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล	3.25	0.74	ปานกลาง
	รวม	3.34	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 1 ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ข้อที่ 2 การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายแล้วยังเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมด้วย และข้อที่ 4 มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์

ข้อที่	ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ :	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์สิ่งสำคัญคือต้องมีเหตุผลประกอบด้วยเสมอ	3.19	0.82	ปานกลาง
2.	การวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุม นั้น ทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาร่วมกันได้	3.47	0.88	ปานกลาง
3.	ในการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนเป็นการตรวจสอบคัดค้าน และเหนี่ยวรั้ง การกระทำที่มีขอบการปฏิบัติงานของทางราชการ	3.71	1.18	มาก
4.	การวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมือง ต้องมีเหตุผล	3.42	0.89	ปานกลาง
5.	มีการตรวจสอบคัดค้าน เพื่อเป็นประชาธิปไตย	3.40	0.99	ปานกลาง
รวม		3.45	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 3 ในการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนเป็นการตรวจสอบคัดค้าน และเหนี่ยวรั้ง การกระทำที่มีขอบการปฏิบัติงานของทางราชการ ข้อที่ 2 การวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุม นั้น ทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาร่วมกันได้ และ ข้อที่ 1 การวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมือง ต้องมีเหตุผล ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

ข้อที่	ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้ปกครองเท่านั้นแต่เป็นเรื่องของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ควรให้ความสนใจ	3.79	1.12	มาก
2.	การกำหนดนโยบายในการปกครองและการบริหารประเทศนั้น ถือเป็นสิทธิของประชาชนทุกคน	3.19	0.90	ปานกลาง
3.	การยอมรับความเสมอภาคของบุคคล และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ในการสิทธิเสรีภาพของเขา เป็นลักษณะของผู้มีจิตใจแบบประชาธิปไตย	3.44	0.96	ปานกลาง
4.	การที่บุคคลมอบความรับผิดชอบไว้กับผู้นำเพียงผู้เดียว และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ที่มีอำนาจ โดยปราศจากข้อโต้แย้ง ในการวิพากษ์วิจารณ์ อาจทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ประสบความสำเร็จ	3.93	0.91	มาก
5.	การบริหารประเทศนั้น ถือเป็นสิทธิของประชาชนทุกคน	3.69	0.90	มาก
รวม		3.45	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อที่ 4 การที่บุคคลมอบความรับผิดชอบไว้กับผู้นำเพียงผู้เดียว และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ที่มีอำนาจ โดยปราศจากข้อโต้แย้ง ในการวิพากษ์วิจารณ์ อาจทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ประสบความสำเร็จ ข้อที่ 1 การเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้ปกครองเท่านั้นแต่เป็นเรื่องของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ควรให้ความสนใจ และ ข้อที่ 5 การบริหารประเทศนั้น ถือเป็นสิทธิของประชาชนทุกคน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	226	3.41	0.72	ปานกลาง
หญิง	159	3.44	0.65	ปานกลาง
รวม	385	3.42	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	226	3.41	0.72	-0.47	0.63
หญิง	159	3.44	0.65		

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	226	3.29	0.68	ปานกลาง
หญิง	159	3.28	0.64	ปานกลาง
รวม	385	3.29	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศชาย

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	226	3.29	0.68	0.24	0.85
หญิง	159	3.28	0.64		

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	226	3.44	0.81	ปานกลาง
หญิง	159	3.46	0.78	ปานกลาง
รวม	385	3.44	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	226	3.44	0.81	-0.20	0.83
หญิง	159	3.46	0.78		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	226	3.32	0.75	ปานกลาง
หญิง	159	3.37	0.61	ปานกลาง
รวม	385	3.34	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	226	3.32	0.75	-0.71	0.47
หญิง	159	3.37	0.61		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	226	3.43	0.89	ปานกลาง
หญิง	159	3.48	0.81	ปานกลาง
รวม	385	3.45	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	226	3.43	0.89	-0.51	0.60
หญิง	159	3.48	0.81		

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	226	3.56	0.81	มาก
หญิง	159	3.62	0.76	มาก
รวม	385	3.58	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	226	3.56	0.81	-0.76	0.44
หญิง	159	3.62	0.76		

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	286	3.40	0.70	ปานกลาง
ปริญญาตรี	77	3.48	0.65	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	22	3.69	0.94	มาก
รวม	385	3.42	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาตรี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.64	2	0.32	3.67	0.00*
ภายในกลุ่ม	175.61	382	0.48		
รวม	176.26	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ รวม 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.40	3.48	3.69
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.40	-	0.08	0.29*
ปริญญาตรี	3.48	-	-	0.21*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.69	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี, ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	286	3.25	0.65	ปานกลาง
ปริญญาตรี	77	3.38	0.66	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	22	3.75	0.87	มาก
รวม	385	3.29	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาตรี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.86	2	0.93	2.12	0.00*
ภายในกลุ่ม	159.63	382	0.43		
รวม	161.49	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.25	3.38	3.75
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.25	-	0.13	0.50*
ปริญญาตรี	3.38		-	0.37*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.75			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี, ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	286	3.44	0.80	ปานกลาง
ปริญญาตรี	77	3.46	0.76	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	22	3.62	1.10	มาก
รวม	385	3.44	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาตรี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	1.07	3.11	0.00*
ภายในกลุ่ม	234.76	382	1.64		
รวม	234.91	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ตารางที่ 4.30 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ที่คิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.44	3.46	3.62
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.44	-	0.02	0.18*
ปริญญาตรี	3.46		-	0.16*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.62			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี, ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	286	3.32	0.69	ปานกลาง
ปริญญาตรี	77	3.43	0.69	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	22	3.66	0.90	มาก
รวม	385	3.34	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาตรี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	1.07	3.11	0.00*
ภายในกลุ่ม	234.76	382	1.64		
รวม	234.91	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ที่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.32	3.43	3.66
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.32	-	0.11	0.34*
ปริญญาตรี	3.43		-	0.23*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.66			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญา, ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญา, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	286	3.43	0.87	ปานกลาง
ปริญญาตรี	77	3.50	0.78	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	22	3.52	1.29	มาก
รวม	385	3.45	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาตรี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.49	2	0.24	0.33	0.71
ภายในกลุ่ม	270.37	382	0.74		
รวม	270.87	384			

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	286	3.57	0.81	มาก
ปริญญาตรี	77	3.61	0.69	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	22	3.93	0.87	มาก
รวม	385	3.58	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาตรี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	1.28	2.44	0.00*
ภายในกลุ่ม	230.66	382	1.63		
รวม	231.22	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.57	3.61	3.93
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.57	-	0.04	0.36*
ปริญญาตรี	3.61		-	0.32*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.93			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญา, ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญา, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรม
ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
รับจ้าง	197	3.46	0.71	ปานกลาง
เกษตรกร	78	3.47	0.63	ปานกลาง
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	69	3.34	0.68	ปานกลาง
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	3.69	0.75	มาก
รวม	385	3.42	0.69	ปานกลาง

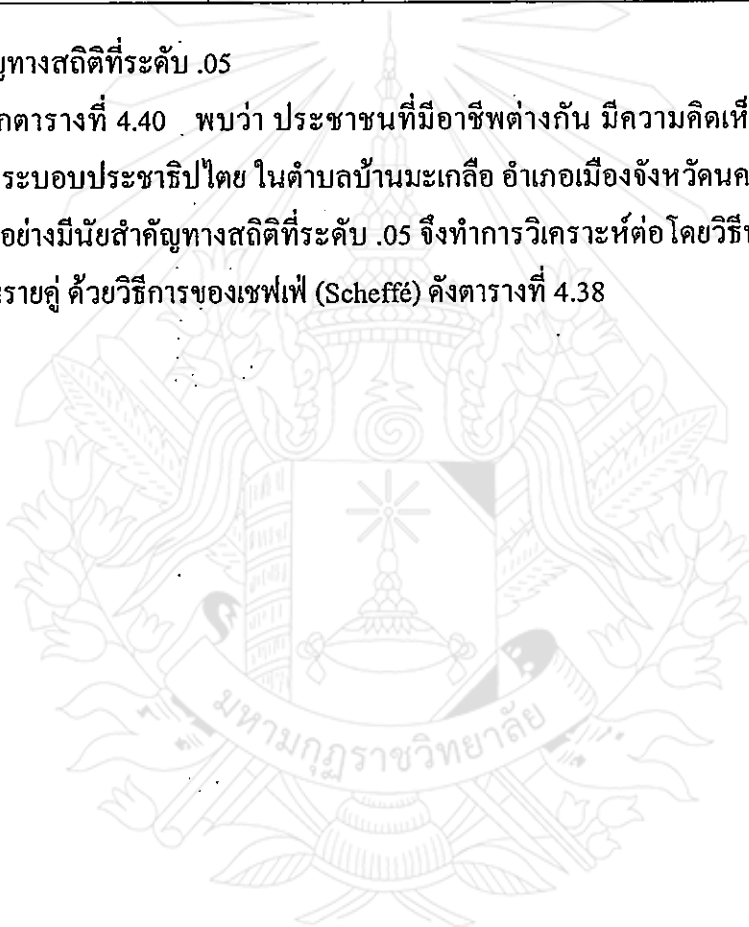
จากตารางที่ 4.39 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้ง 5
ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพข้าราชการ/
พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา อาชีพเกษตรกร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรม
ทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัด
นครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.39	3	2.79	3.66	0.01*
ภายในกลุ่ม	173.87	381	2.47		
รวม	176.26	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ รวม 5 ด้าน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.41 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม 5 ด้าน ที่มีอาชีพต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้าง	เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
		3.46	3.47	3.34	3.69
รับจ้าง	3.46	-	0.01	0.12	0.23
เกษตรกร	3.47	-	-	0.13	0.22
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.34	-	-	-	0.35*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.69	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ รวม 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.42 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
รับจ้าง	197	3.25	0.72	ปานกลาง
เกษตรกร	78	3.26	0.47	ปานกลาง
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	69	3.28	0.58	ปานกลาง
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	3.71	0.78	มาก
รวม	385	3.29	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพรับจ้าง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.43 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4.34	3	2.45	1.34	0.00*
ภายในกลุ่ม	157.14	381	3.43		
รวม	161.49	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีอาชีพต่างกัน วิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้าง	เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
		3.25	3.26	3.28	3.71
รับจ้าง	3.25	-	0.01	0.03	0.46*
เกษตรกร	3.26		-	0.13	0.45*
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.28			-	0.43*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.71				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, เกษตรกร มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
รับจ้าง	197	3.34	0.80	ปานกลาง
เกษตรกร	78	3.53	0.73	มาก
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	69	3.32	0.83	ปานกลาง
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	3.67	0.86	มาก
รวม	385	3.44	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา อาชีพเกษตรกร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

ตารางที่ 4.46 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.85	3	1.95	1.49	0.02*
ภายในกลุ่ม	232.05	381	1.63		
รวม	234.91	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.47 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ที่มีอาชีพต่างกัน วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้าง	เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
		3.34	3.53	3.32	3.67
รับจ้าง	3.34	-	0.19	0.02	0.33*
เกษตรกร	3.53		-	0.21	0.14
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.32			-	0.35*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.67				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.48 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
รับจ้าง	197	3.33	0.70	ปานกลาง
เกษตรกร	78	3.37	0.60	มาก
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	69	3.24	0.73	ปานกลาง
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	3.71	0.74	มาก
รวม	385	3.34	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมแปลผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา อาชีพเกษตรกร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

ตารางที่ 4.49 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเองของประชาชน ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.83	3	1.27	1.56	0.00*
ภายในกลุ่ม	173.84	381	1.47		
รวม	177.68	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.47

ตารางที่ 4.50 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ที่มีอาชีพต่างกัน วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

อาชีพ		รับจ้าง	เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
	\bar{X}	3.33	3.37	3.24	3.71
รับจ้าง	3.33	-	0.04	0.09	0.38*
เกษตรกร	3.37		-	0.13	0.34*
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.24			-	0.47*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.71				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.51 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
รับจ้าง	197	3.46	0.87	ปานกลาง
เกษตรกร	78	3.51	0.85	มาก
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	69	3.44	0.79	ปานกลาง
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	3.55	0.94	มาก
รวม	385	3.45	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา อาชีพเกษตรกร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

ตารางที่ 4.52 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.88	3	0.62	0.84	0.47
ภายในกลุ่ม	268.99	381	0.74		
รวม	270.87	384			

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.53 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
รับจ้าง	197	3.61	0.81	มาก
เกษตรกร	78	3.56	0.76	มาก
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	69	3.59	0.77	มาก
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	3.69	0.75	มาก
รวม	385	3.58	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา อาชีพเกษตรกร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

ตารางที่ 4.54 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.93	3	0.64	0.27	0.38
ภายในกลุ่ม	229.29	381	0.63		
รวม	231.22	384			

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตำบลท่ามะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงความลำดับถี่ (Frequency) นำเสนอในรูปตารางประกอบบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.55 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	รัฐ นักการเมือง ควรให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	12
2.	ประชาชนควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	7
3.	ประชาชนเห็นความสำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบสมัครใจ	2

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ความถี่สูงสุดได้แก่ รัฐ นักการเมือง ควรให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำนวน 12 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำนวน 7 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนเห็นความสำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบสมัครใจ จำนวน 2 คน

ตารางที่ 4.56 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ประชาชนควรให้ความเสมอภาคในการแสดงออกของแต่ละบุคคล	8
2.	ประชาชนควรให้ความเคารพในการแสดงออกของแต่ละบุคคล	5
3.	ประชาชนควรมีความเชื่อมั่นความสามารถของตนเองทางการเมือง	1

จากตารางที่ 4.56 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ความถี่สูงสุด ได้แก่ ประชาชนควรให้ความเสมอภาคในการแสดงออกของแต่ละบุคคล จำนวน 8 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรให้ความเคารพในการแสดงออกของแต่ละบุคคล จำนวน 5 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนควรมีความเชื่อมั่นความสามารถของตนเองทางการเมือง จำนวน 2 คน

ตารางที่ 4.57 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ประชาชนควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกตัวแทนที่ดีเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง	6
2.	ประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบโดยสมัครใจ	3
3.	ประชาชนควรมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้	1

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความถี่สูงสุด ได้แก่ ประชาชนควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกตัวแทนที่ดีเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง จำนวน 6 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบโดยสมัครใจ จำนวน 3 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนควรมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ จำนวน 1 คน

ตารางที่ 4.58 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์

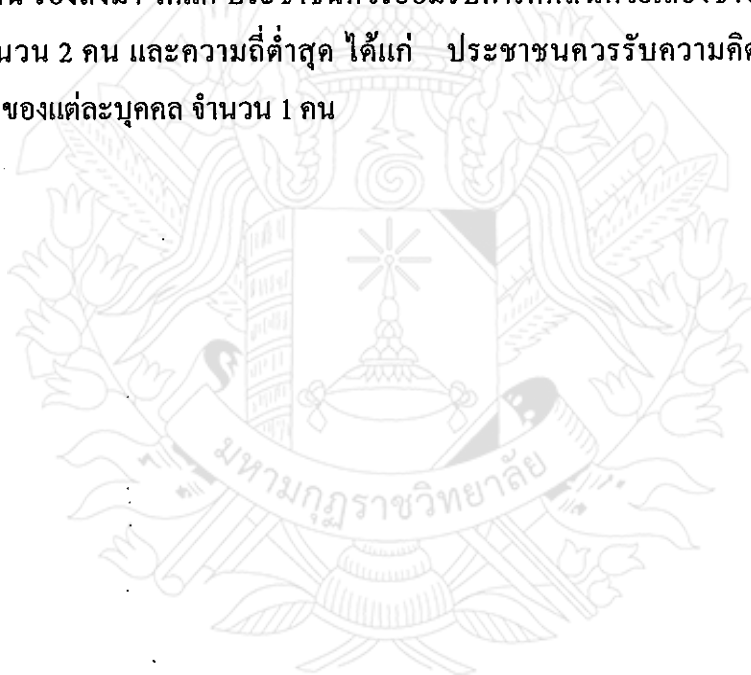
ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ประชาชนควรกล้าวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์	9
2.	ประชาชนควรใช้สิทธิทางการเมืองของตนสนับสนุนนักการเมืองที่ดี คัดค้านนักการเมืองที่ใช้อำนาจเกินขอบเขต	4
3.	ประชาชนควรรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่เห็นแตกต่างจากตนเอง	2

จากตารางที่ 4.58 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ความถี่สูงสุด ได้แก่ ประชาชนควรกล้าวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 9 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรใช้สิทธิทางการเมืองของตนสนับสนุนนักการเมืองที่ดี คัดค้านนักการเมืองที่ใช้อำนาจเกินขอบเขต จำนวน 4 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนควรรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่เห็นแตกต่างจากตนเอง จำนวน 2 คน

ตารางที่ 4.59 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตยตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่มี
จิตใจเป็นเผด็จการ

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ประชาชนควรให้การเคารพความคิดเห็นของคนอื่น	4
2.	ประชาชนควรยอมรับการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากในการยุติความขัดแย้ง	2
3.	ประชาชนควรรับความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลายของแต่ละบุคคล	1

จากตารางที่ 4.59 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการไม่
มีจิตใจเป็นเผด็จการ ความถี่สูงสุดได้แก่ ประชาชนควรให้การเคารพความคิดเห็นของคนอื่น
จำนวน 4 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรยอมรับการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากในการยุติความ
ขัดแย้ง จำนวน 2 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนควรรับความคิดเห็นที่แตกต่างและ
หลากหลายของแต่ละบุคคล จำนวน 1 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์” เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 385 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ไปถึงส่วนบุคคลของประชาชน ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ไปถึงส่วนบุคคลของประชาชน โดยการแจกแจงหาค่าจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเรียงลำดับความถี่ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ส่วนมากเพศชาย จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 และส่วนเพศหญิง จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 ส่วนมากระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ส่วนมากอาชีพรับจ้าง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 อาชีพเกษตรกร จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 และอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ ส่วนรายด้านสรุปดังนี้

1) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 3 การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาของประเทศ ต้องยึดเสียงข้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย ข้อที่ 2 การปกครองระบอบประชาธิปไตย จัดเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน และ ข้อที่ 5 การพัฒนาประเทศ ต้องยึดเสียงข้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยของระบอบประชาธิปไตย ตามลำดับ

2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 3 การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนก็ตาม ต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบโคที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้ใด ข้อที่ 5 ความเสมอภาคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และข้อที่ 4 มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น ตามลำดับ

3) ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 1 ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ข้อที่ 2 การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายแล้วยังเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมด้วย และ ข้อที่ 4 มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี ตามลำดับ

4) ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 3 ในการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนเป็นการตรวจสอบคัดค้าน และเหนียวรั้ง การกระทำที่มีขอบการปฏิบัติงานของทางราชการ ข้อที่ 2 การวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุมนั้น ทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาาร่วมกันได้ และ ข้อที่ 1 การวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมือง ต้องมีเหตุผล ตามลำดับ

5) ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อที่ 4 การที่บุคคลมอบความรับผิดชอบไว้กับผู้นำเพียงผู้เดียว และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ที่มีอำนาจ โดยปราศจากข้อโต้แย้ง ในการวิพากษ์วิจารณ์ อาจทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ประสบความสำเร็จ ข้อที่ 1 การเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้ปกครองเท่านั้นแต่เป็นเรื่องของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ควรให้ความสนใจ และ ข้อที่ 5 การบริหารประเทศนั้น ถือเป็นสิทธิของประชาชนทุกคนตามลำดับ

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยพบว่า

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งรายรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย 2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค 3) ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ แยกเป็นรายด้านสรุปดังนี้

1) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ความถี่สูงสุด ได้แก่ รัฐ นักการเมือง ควรให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำนวน 12 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำนวน 7 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนเห็นความสำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบสมัครใจ จำนวน 2 คน

2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค ความถี่สูงสุด ได้แก่ ประชาชนควรให้ความเสมอภาคในการแสดงออกของแต่ละบุคคล จำนวน 8 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรให้ความเคารพในการแสดงออกของแต่ละบุคคล จำนวน 5 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนควรมีความเชื่อมั่นความสามารถของตนเองทางการเมือง จำนวน 2 คน

3) ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความถี่สูงสุด ได้แก่ ประชาชนควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกตัวแทนที่ดีเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง จำนวน 6 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบโดยสมัครใจ จำนวน 3 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนควรมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ จำนวน 1 คน

4) ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ความถี่สูงสุด ได้แก่ ประชาชนควรกล่าววิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 9 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรใช้สิทธิทางการเมืองของตนสนับสนุนนักการเมืองที่ดี คัดค้านนักการเมืองที่ใช้อำนาจเกินขอบเขต จำนวน 4 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนควรรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่เห็นแตกต่างจากตนเอง จำนวน 2 คน

5) ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ ความถี่สูงสุด ได้แก่ ประชาชนควรให้การเคารพความคิดเห็นของคนอื่น จำนวน 4 คน รองลงมา ได้แก่ ประชาชนควรรอบรับการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากในการยุติความขัดแย้ง จำนวน 2 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ ประชาชนควรรับความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลายของแต่ละบุคคล จำนวน 1 คน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

ผลการศึกษาวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองค่อนข้างจะสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยดีพอสมควร เพราะประเทศไทยใช้รูปแบบการปกครองประชาธิปไตยมานานประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น มีการศึกษาสูงขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับหลักการปกครองดีพอสมควร ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี ก้อนอาทร ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุตรดิตถ์” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับรายด้านสามารถอภิปรายผลดังนี้

1) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ประชาธิปไตยของไทยมักสะดุดหยุดลงด้วยรัฐประหารไม่สามารถ

พัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้คนไทยจำนวนไม่น้อยยอมรับในระบบอำนาจนิยม อำนาจทางการเมือง ผลจากการเกิดรัฐประหารบ่อยครั้ง การเปลี่ยนชั่วคราวเมือง ส่งผลให้ประชาชนขาดความศรัทธาต่อระบบการเมืองพอสมควร จึงส่งผลให้ความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บันเทิงศักดิ์ มหามาตย์ ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อภิปรายผลได้ว่า สังคมไทยยังมีการแบ่งชนชั้นทางสังคมโดยพฤตินัยให้ความสำคัญกับคนที่มีความอำนาจเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มากกว่าประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนยอมรับความแตกต่างทางสังคม ยอมรับอำนาจทางการเมือง ส่งผลให้ประชาชนเห็นว่าสังคมประชาธิปไตยของไทยยังไม่มี ความเสมอภาคเท่าที่ควรประชาชนยังมีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมยึดมั่นในอำนาจนิยม ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวัฒน์ ธรรมวิมล ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวเลหะชุมชนคลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวเลหะชุมชนคลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค อยู่ในระดับปานกลาง

3) ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนบางกลุ่มไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองว่าสามารถเข้าไปเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จึงไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร รวมถึงการสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองในการคัดสรรตัวแทน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยเหตุสำคัญของการปฏิบัติ เช่นนั้นว่า เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมาย การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการเสียภาษี เป็นต้น จึงส่งผลให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล ชาเสน ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพหุชนของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพหุชนของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง

4) ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนที่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองส่วนใหญ่จะเป็นแกนนำทางการเมือง นักวิชาการ ส่วนประชาชนจะเป็นผู้รับฟัง หรือ

วิพากษ์วิจารณ์ตามโอกาสเมื่อมีเหตุการณ์ทางการเมืองที่น่าสนใจ ไม่ได้ฝึกฝนตนเองในการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ทางการเมืองเป็นประจำ ส่งผลให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิสักดิ์ บุตนะ ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้านตำบลมะป้า กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้านตำบลมะป้า กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปรากฏผลได้ว่า เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการให้สำคัญในการเคารพความคิดเห็นของคนอื่นที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตนเอง ยอมรับเสียงข้างมาก เคารพในเสียงข้างน้อย ประชาชนมีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย การเข้าถึงบริการสาธารณะ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับหลักการปกครอง จึงส่งผลให้ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล ชาเสน ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพหุชนของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพหุชนของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

5.2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็ปรากฏผลได้ว่าประชาชนทั้งชายหญิง มีความเสมอภาคกันทางการเมือง สามารถเข้าถึงทางการเมืองได้เท่าเทียมกันสถาบันต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้การกล่อมเกลางานทางการเมืองเพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภวัฒน์ ธรรมวิมล ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวเคหะชุมชนคลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร” การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็ปรากฏผลได้ว่า ระดับการศึกษามีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครอง กล่าวได้ว่าผู้ที่มีโอกาสทางการศึกษาสูงมักจะมีโอกาสทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจการสนใจทางการเมืองสูงตามด้วย รวมถึงการเข้าร่วมทางการเมือง การได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองเพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองจากสถาบันการศึกษา จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภวัฒน์ ธรรมวิมล ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวคณะชุมชนคลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร” ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็ปรากฏผลได้ว่า อาชีพมีพื้นฐานมาจากระดับการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นทางวัฒนธรรมทางสูงสุด กล่าวได้ว่าอาชีพมีราชการเป็นตัวแทนของรัฐมีความใกล้ชิดกับการเมือง มีโอกาสเข้าถึงทางการเมืองได้ง่ายกว่าอาชีพอื่น ๆ กล่าวได้ว่ารับรู้ถึงวัฒนธรรมทางการเมืองได้เป็นอย่างดีซึ่งแตกต่างกับอาชีพอื่นจึงส่งผลให้ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บ้านเที่ยงศักดิ์ มหามาศย์ ได้ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” พบว่า ประชาชนที่มี อาชีพต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

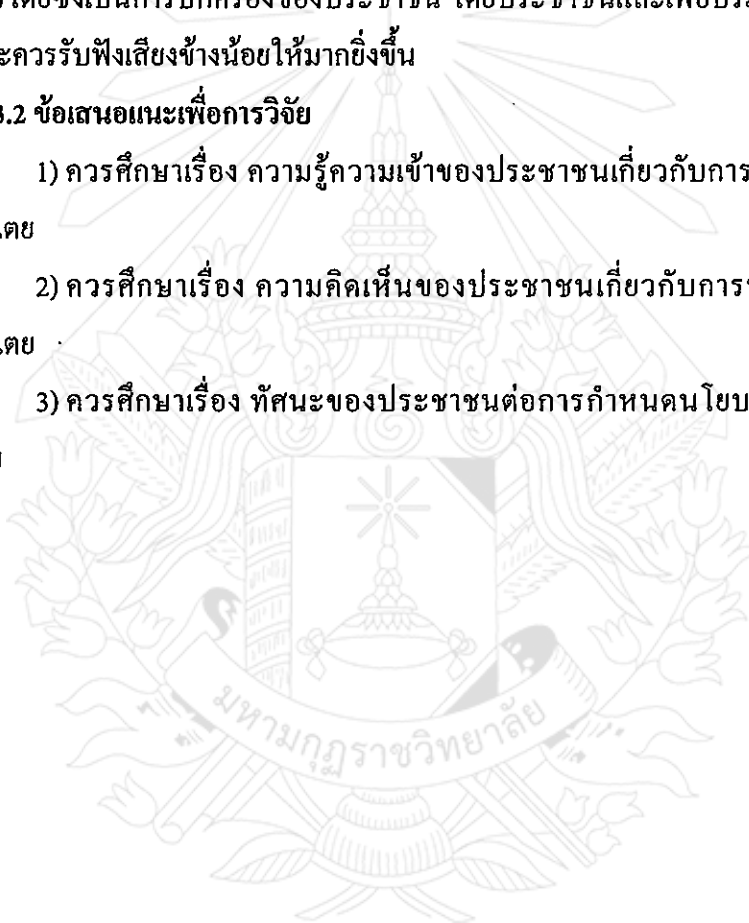
ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ แปลผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นไป ควรดำเนินการดังนี้ ประชาชนควรยอมรับความเสมอภาคของบุคคล และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ในการสิทธิเสรีภาพของเขาเป็นลักษณะของผู้มีจิตใจแบบประชาธิปไตย โดยยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นในสังคมมากยิ่งขึ้น

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย แปลผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ควรปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นไป โดยดำเนินการดังนี้ ประชาชนควรเคารพการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้มีความสำคัญกับอำนาจธิปไตยซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน และยึดเสียข้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยให้มากยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 2) ควรศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 3) ควรศึกษาเรื่อง ทักษะของประชาชนต่อการกำหนดนโยบายการปกครองของรัฐบาลไทย

บรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป

- กรมพล ท่องธรรมชาติ และคณะ. **หลักประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ. **วิธีการวิจัยทางสหกรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551.
- กัลยา วานิชย์บัญชา, รศ.ดร.. **เอกสารการสอนวิชาวิธีการวิจัยทางสหกรณ์ เล่ม 2**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551.
- การปกครอง, กรม. **เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กระทรวงมหาดไทย, 2547.
- จรูญ สุภาพ. **ลักษณะการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์อักษร, 2530.
- จุมพล หนิมพานิช, รศ.ดร.. **ปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546.
- ชลัช จงสืบพันธ์. **การเมืองเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. **การเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บรรณกิจ, 2523.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร และคณะ. **คร. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม : การเมืองการปกครอง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2547.
- ดิน ประจัญพฤษี. **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. **วิถีชีวิตไทยวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่**. กรุงเทพมหานคร : สหายบลิ๊อคและการพิมพ์, 2546.
- ธีระศักดิ์ อุ่่นอารมณ์เลิศ. **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.
- นิภา เมธาวีชัย. **วิทยาการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.
- บุญชม ศรีสะอาด, รศ.ดร. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สุวีริยาสาส์น, 2545.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไปสู่ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2534.
- _____. การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, 2544.
- _____. นิติศาสตร์แนวพุทธ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2539.
- _____. รัฐกับพระพุทธศาสนา ถึงเวลาชำระล้างหรือยัง. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด,
 2537.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, รศ.ดร.. ปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด).
 กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.
- พิศเพลิน เขียวหวาน, รศ.ดร. และสิริรัตน์ วิชาสศิลป์, ผศ.ดร.. วิธีการวิจัยทางสหกรณ์ : การสร้าง
 และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน
 หมวด 7. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2550.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, รศ.. สถาบันและกระบวนการทางการ. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, รศ.. ปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546.
- วิสุทธิ โปธิแทน. แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี
 และราชกิจจานุเบกษา, 2550.
- สมเกียรติ วันทะนะ. การประชุมวิชาการประจำปี 2536 : นโยบายทางสังคมสำหรับประเทศไทย.
 กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันค้นคว้าพัฒนาประเทศ, 2536.
- สมนารี คุณปลื้ม. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุคส์พับลิชชั่นส์
 จำกัด, 2543.
- สมบัติ ชำรงค์วิวงศ์, รศ.ดร.. การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอส แอนด์ จี กราฟฟิค, 2538.
- อมร รักษาศักดิ์, ศ., ดร. ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สมาคม
 รัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน, 2543.

2. บทความจากวารสาร

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. “การเมืองแบบทางการกับการเมืองธรรมชาติ”. รัฐศาสตร์สาร. ฉบับที่ 10
มกราคม - สิงหาคม 2527 : 141.

3. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานวิจัย

กฤติชัย เพ็ญศิริ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตย ต่อการปกครองท้องถิ่น
ในรูปแบบกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

กามแก้ว เปี่ยมมหกุล. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักปลัดเทศบาลตำบล
เมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2550.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. “ทัศนคติทางการเมืองของ
เยาวชนในเขตกรุงเทพฯ”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : กองนโยบายและแผนงาน
เยาวชน, 2538.

ชูศักดิ์ กุศล. “การเมืองการบริหาร ศึกษาปฐมภูมิของการพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจ
ระหว่างปี พ.ศ. 2539-2540”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย
: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.

จิตติราช หนองหารพิทักษ์, พ.ศ.ค. “การพัฒนาประชาธิปไตยของไทย : ศึกษากรณีการแก้รัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2532”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
, 2535.

ทิวา บุญคำเนิน. “ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาล
ต่อปัญหา และอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตจังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์
สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

นัฐกานต์ สุวรรณโสภณ. “บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตรัฐศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.

บันเทิงศักดิ์ มหามาตย์. “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบรบือ จังหวัด
มหาสารคาม”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม, 2553.

- พจมา พิชาติปัจจา. “ความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่”.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2543.
- พจมาตย์ วิชัยยา. “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอ
เมือง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบล
แสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- วัชรินทร์ ปัญญาประเสริฐ. “พุทธศาสนากับการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย”.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538.
- วุฒิศักดิ์ บุตนะ. “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้าน ตำบลมะบ้า กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัด
ร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2550.
- ศิริมล เปี่ยมวิทยาคุณ. “วัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาปริญญาโท ศึกษาเปรียบเทียบคณะ
รัฐศาสตร์กับคณะบริหารธุรกิจ”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.
- ศุภวัฒน์ ธรรมวิมล. “วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวเกาะชุมชนคลองจั่น บางกะปิ
กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2546.
- สวัสดี นาสมพันธ์. “ความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการปฏิบัติงานจำเนกลักษณะผู้ต้องขังเรือนจำ
กลางขอนแก่น”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.
- สาวิตรี ก้อนอาหาร. “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง
อุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2551.
- สุรพล ชาเสน. “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพหุชนของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี”.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2552.

4. เอกสารอื่นที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

สมชัย วงษ์นำยะ, รศ.ดร. และ ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์, รศ.ดร.. “เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัย”. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร, 2551, (อัคราณา).

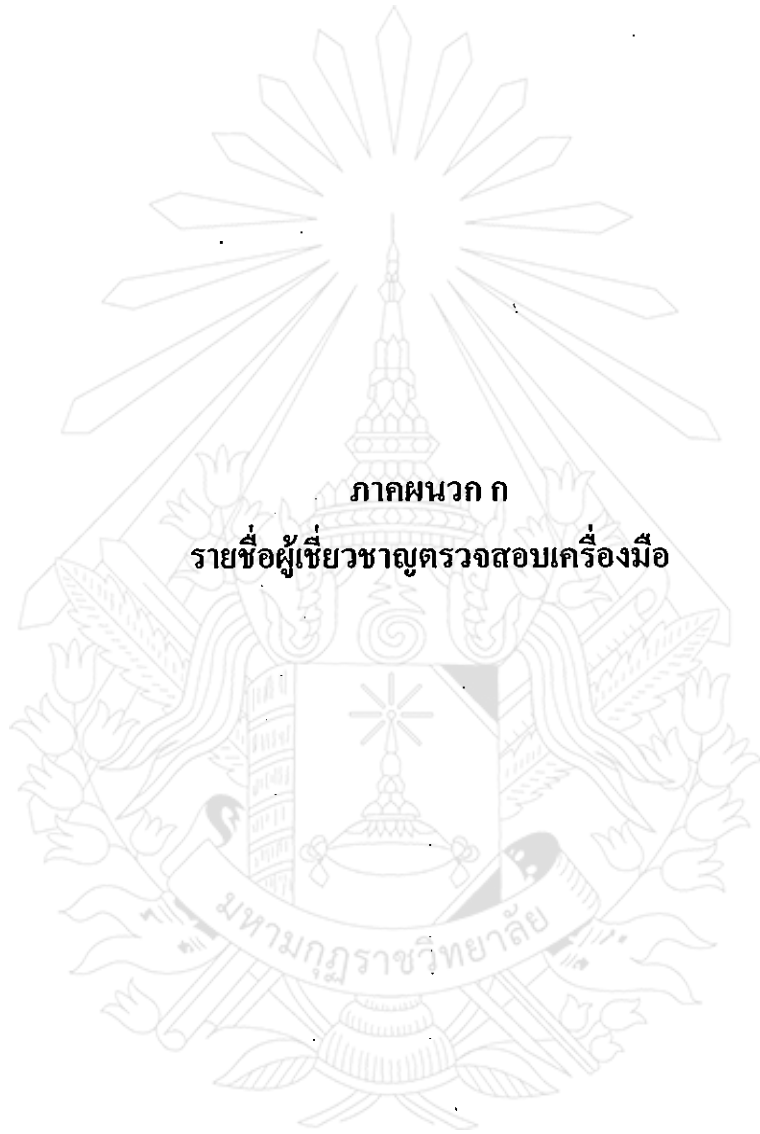
องค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะเกลือ. “บัญชีรายชื่อรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง”, (อัคราณา).

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายนริศ ศรีโพธิ์

การศึกษา	รป. ม. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

2. นายวิชา จันท์เชื้อ

การศึกษา	M.Sc. (การวางแผน)
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร (ระดับ 8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

3. รองศาสตราจารย์ พรเพ็ญ โชชัย

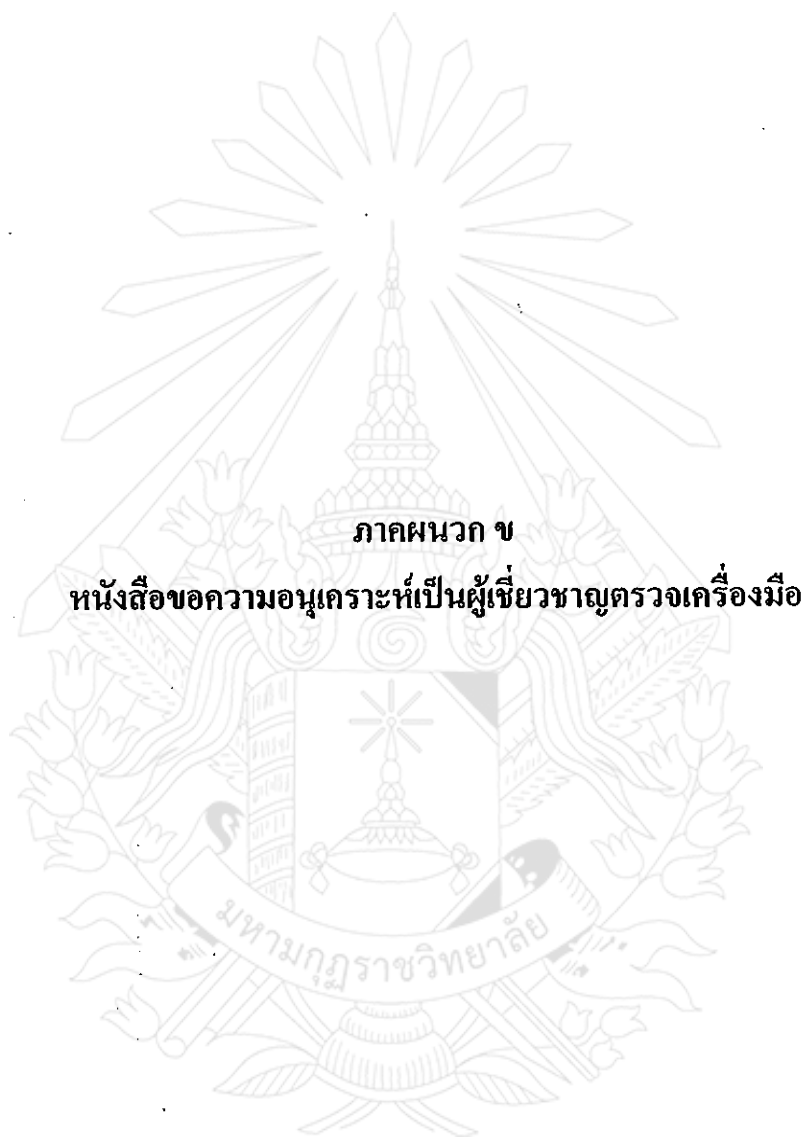
การศึกษา	กศ. ม. การบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4. นายชาติณรงค์ ศรีภูธร

การศึกษา	รป. ม. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
ตำแหน่งปัจจุบัน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ

5. นายถวิล มาสง่า

การศึกษา	รป. ม. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
ตำแหน่งปัจจุบัน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
โทร. 055 - 722340

ที่ ศธ. 6017 / 135 วันที่ 3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร อาจารย์นริศ ศรีโพธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ชุด

ด้วย พระมาโนช ฐิติธมฺโม รหัสประจำตัว 5210204123 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.ระมัด โสชัย เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

ที่ ศธ. 6017 / 136

วันที่ 3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร อาจารย์วิชา จันทร์เชื้อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ชุด

ด้วย พระมาโนช จูติธมฺโม รหัสประจำตัว 5210204123 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.ระมัด โสชัย เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
โทร. 055 - 722340

ที่ ศธ. 6017 / 137

วันที่ 3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร รศ.พรเพ็ญ โชชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ชุด

ด้วย พระมาโนช จูติธมโม รหัสประจำตัว 5210204123 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.ระมัต โชชัย เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ว. 016 / 2554 -

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร
รัตนาวังรังสิตภค จ.เมือง จ.ท่าแพงเพชร 62000
โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบขออนุญาตตรวจเครื่องมือ

เจริญพร นายชาติณรงค์ ศรีภูธร นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย พระมาโนช จูติธมฺโม รหัสประจำตัว 5210204123 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.ระมัด โชชัย เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ว. 016/ 2554

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร
วัดนาควัชรโสภณ ซ.เมือง ซ.ท่าแพงเพชร 62000
โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

3 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เจริญพร นายถวิล มาสง่า นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

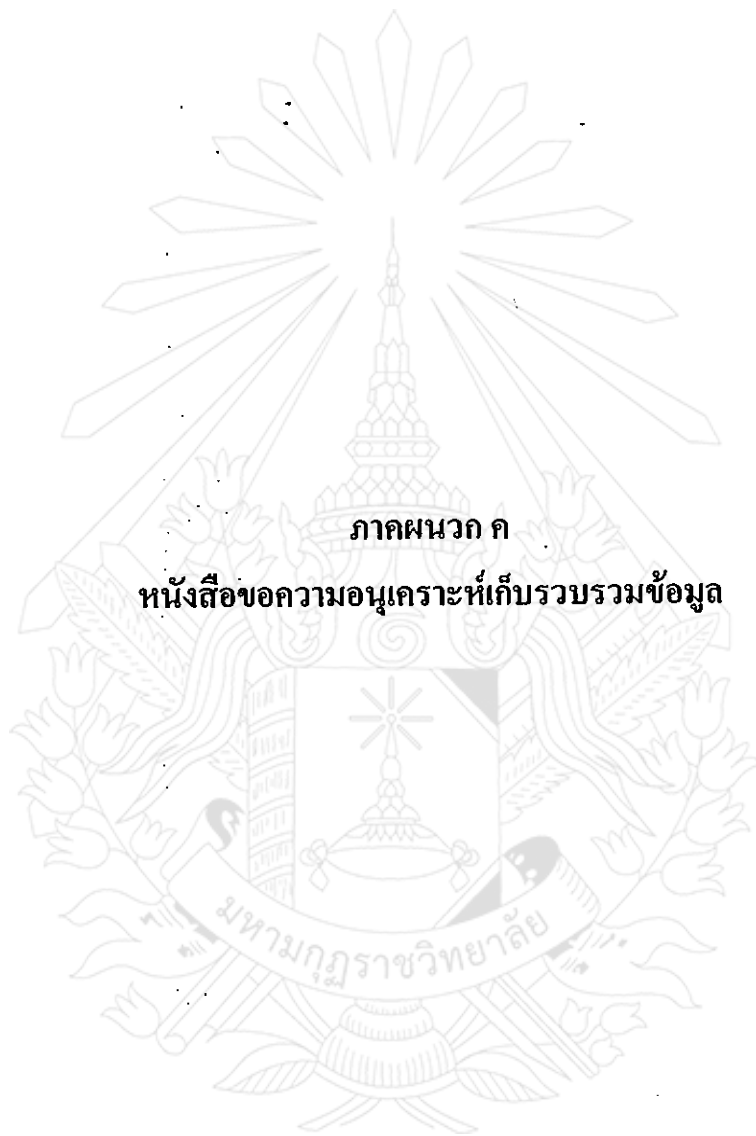
ด้วย พระมาโนช ฐิติธมฺโม รหัสประจำตัว 5210204123 นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.ระมัด โขชัย เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ว. 026 / 2554

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

วิเทศวิสัยโรภคณ จ.เมือง จ.ท่าแพงเพชร 62000

โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

11 สิงหาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัย

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร ได้อนุมัติให้ พระมาโนช จูติธมฺโม รหัสประจำตัว 5210204123 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง ทำการศึกษาวิจัยประกอบการศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร. ระมัด โชชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้มหาวิทยาลัยฯ จึงอนุญาตให้ พระมาโนช จูติธมฺโม เก็บแบบสอบถาม เพื่อจัดเก็บข้อมูลกับประชาชนที่อยู่ในเขตการปกครองของท่าน เพื่อนำไปวิเคราะห์ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระราชสาร โมลี)

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม**เรื่อง**

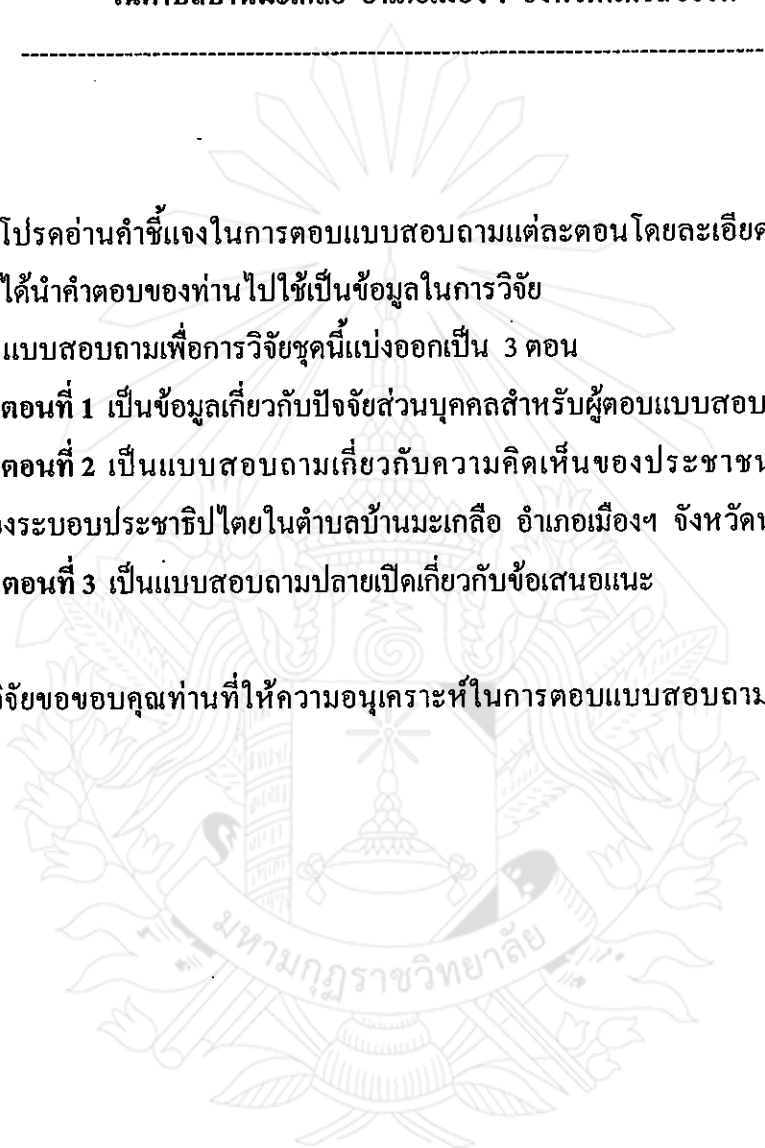
**ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย
ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์**

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอนโดยละเอียดและกรุณาตอบทุก
ตอนเพื่อจะได้้นำคำตอบของท่านไปใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรม
ทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างยิ่ง มา ณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ท่านเลือกและตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ

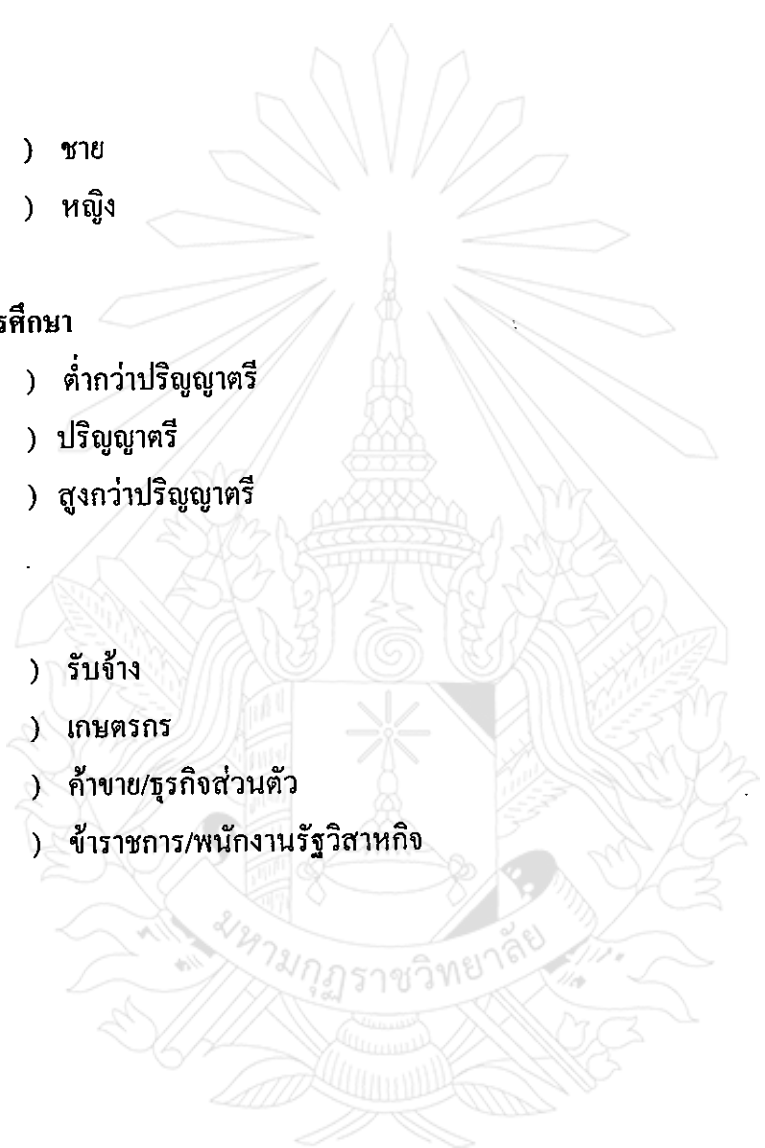
- () ชาย
() หญิง

2. ระดับการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

3. อาชีพ

- () รับจ้าง
() เกษตรกร
() ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
() ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่า ที่ตรงกับความคิดเห็นท่านตามความเป็นจริง

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย					
1. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด					
2. การปกครองระบอบประชาธิปไตย จัดเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน					
3. การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาของประเทศ ต้องยึดเสียงข้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย					
4. การตราพระบอประชาธิปไตย เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน					
5. การพัฒนาประเทศ ต้องยึดเสียงข้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยของระบอบประชาธิปไตย					
ความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค					
6. การให้เคารพในการแสดงออกของบุคคลอื่น ทั้งในการพูด การเขียน เป็นการให้ความสำคัญถึงคุณค่าในศักดิ์ศรีและความเสมอภาคของบุคคล					
7. การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนก็ตาม ต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบใดที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้อื่น					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. มีความเชื่อและเชื่อมั่นในคุณค่าในศักดิ์ศรีของบุคคล					
9. มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น					
10. ความเสมอภาคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย					
ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง					
11. ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย					
12. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายแล้วยังเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมด้วย					
13. การไปเสียภาษีเป็นการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีอย่างหนึ่ง					
14. มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ดี					
15. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล					
การแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์					
16. การแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์สิ่งสำคัญคือต้องมีเหตุผลประกอบด้วยเสมอ					
17. การวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุม นั้น ทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาาร่วมกันได้					
18. ในการแสดงความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนเป็นการตรวจสอบคัดค้าน และเหนี่ยวรั้ง การกระทำที่มีขอบการปฏิบัติงานของทางราชการ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19. การวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมือง ต้องมีเหตุผล					
20. มีการตรวจสอบคัดค้าน เพื่อเป็นประชาธิปไตย					
การไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ					
21. การเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้ปกครองเท่านั้นแต่เป็นเรื่องของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ควรให้ความสนใจ					
22. การกำหนดนโยบายในการปกครองและการบริหารประเทศนั้น ถือเป็นสิทธิของประชาชนทุกคน					
23. การยอมรับความเสมอภาคของบุคคล และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ในการสิทธิเสรีภาพของเขาเป็นลักษณะของผู้มีจิตใจแบบประชาธิปไตย					
24. การที่บุคคลมอบความรับผิดชอบไว้กับผู้นำเพียงผู้เดียว และมีความอ่อนน้อมต่อผู้ที่มิอำนาจโดยปราศจากข้อโต้แย้ง ในการวิพากษ์วิจารณ์ อาจทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ประสบความสำเร็จ					
25. การบริหารประเทศนั้น ถือเป็นสิทธิของประชาชนทุกคน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบ
ประชาธิปไตย ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

1). ความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

.....
.....

2) ความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค

.....
.....

3) ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง

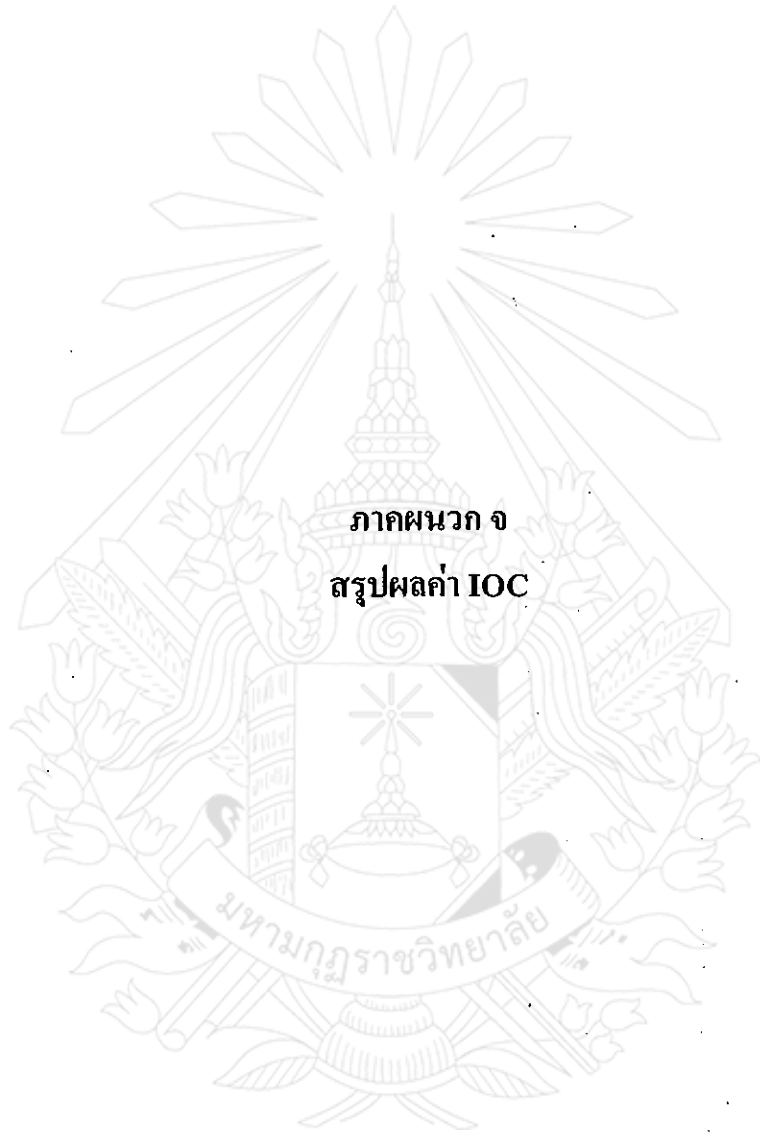
.....
.....

4) การแสดงออกความคิดเห็นการแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์

.....
.....

5) การไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

.....
.....

ภาคผนวก จ
สรุปผลค่า IOC

คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย
ในตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผล
		1	2	3	4	5		
ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย								
1.	การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	การปกครองระบอบประชาธิปไตย จัดเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาของประเทศ ต้องยึดเสียงข้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	การเคารพระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	การพัฒนาประเทศ ต้องยึดเสียงข้างมากและควรรับฟังเสียงข้างน้อยของระบอบประชาธิปไตย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค								
6.	การให้เคารพในการแสดงออกของบุคคลอื่น ทั้งในการพูด การเขียน เป็นการให้ความสำคัญถึงคุณค่าในศักดิ์ศรีและความเสมอภาคของบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผล
		1	2	3	4	5		
7.	การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองก็ตาม ต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบใดที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	มีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าในศักดิ์ศรีของบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	ความเสมอภาคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง								
11.	ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12.	การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายแล้วยังเป็น การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมด้วย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13.	การไปเสียภาษีเป็นการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีอย่างหนึ่ง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14.	มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15.	มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผล
		1	2	3	4	5		
ด้านการแสดงความคิดเห็นการแสดงผลและการวิพากษ์วิจารณ์								
16.	การแสดงความคิดเห็นการแสดงผลและการวิพากษ์วิจารณ์สิ่งสำคัญคือต้องมีเหตุผลประกอบด้วยเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17.	การวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุม นั้น ทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาพร้อมกันได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18.	ในการแสดงความคิดเห็นการแสดงผลและการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนเป็นการตรวจสอบคัดค้าน และเหนี่ยวรั้ง การกระทำที่มีชอบการปฏิบัติงานของทางราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19.	การวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมือง ต้องมีเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	มีการตรวจสอบคัดค้าน เพื่อเป็นประชาธิปไตย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ								
21.	การเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้ปกครองเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ควรให้ความสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.	การกำหนดนโยบายในการปกครองและการบริหารประเทศนั้น ถือเป็นสิทธิของประชาชนทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	การยอมรับความเสมอภาคของบุคคล และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ในการสิทธิเสรีภาพของเขาเป็นลักษณะของผู้มีจิตใจแบบประชาธิปไตย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผล
		1	2	3	4	5		
24.	การที่บุคคลมอบความรับผิดชอบไว้กับผู้นำเพียงผู้เดียว และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ที่มีอำนาจ โดยปราศจากข้อโต้แย้ง ในการวิพากษ์วิจารณ์ อาจทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ประสบความสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25.	การบริหารประเทศนั้น ถือเป็นสิทธิของประชาชนทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ

No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	93.10	300.783	.668	.933
2	93.20	303.200	.639	.933
3	93.17	292.282	.800	.931
4	93.33	300.299	.684	.933
5	93.37	296.516	.616	.933
6	93.80	325.338	-.124	.941
7	93.57	323.151	-.060	.940
8	93.17	296.971	.664	.933
9	93.20	295.959	.784	.932
10	93.20	295.476	.835	.931
11	93.60	299.834	.745	.932
12	93.60	293.559	.759	.932
13	94.00	322.621	-.042	.940
14	93.13	308.464	.494	.935
15	93.23	291.909	.729	.932
16	93.30	298.631	.803	.932
17	93.37	297.757	.826	.932
18	93.23	295.840	.765	.932
19	93.07	294.271	.705	.932
20	94.00	331.172	-.294	.943
21	94.00	333.862	-.371	.943
22	93.57	292.530	.772	.932
23	93.40	296.317	.719	.932

No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
24	93.27	295.099	.767	.932
25	93.50	301.086	.588	.934

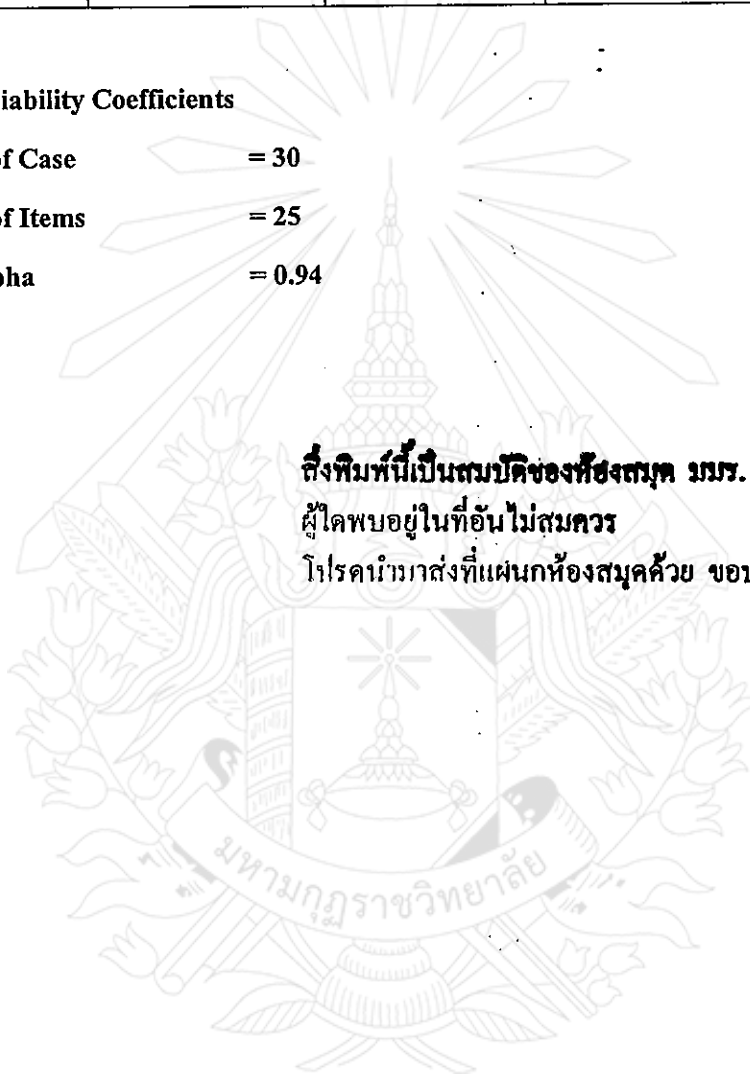
Reliability Coefficients

N of Case = 30

N of Items = 25

Alpha = 0.94

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรื้อคืนมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุช

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล : พระมาโนช จิตฺตมฺโม (ใหม่ทอง)
 วัน เดือน ปีเกิด : 17 กรกฎาคม 2506
 ชาตินิยม : จังหวัดนครสวรรค์
 ที่อยู่ปัจจุบัน : 118 หมู่ 3 ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองฯ
 จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษา

พ.ศ. 2548 : ปริญญาตรี สาขาพระพุทธศาสนา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2548 : วัดท่าพระเจริญพรต

หนังสืออ้างอิง
 (REFERNCE BOOK)
 ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

มหามกุฏราชวิทยาลัย